

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА СЪДИЛИЩАТА ОТ СТАРОЗАГОРСКИ СЪДЕБЕН РАЙОН ПРЕЗ 2010 ГОДИНА

Отчетният доклад за дейността на съдилищата от Старозагорски съдебен район през 2010г. е изготвен и съобразен с дадените указания на Комисията по правните въпроси към ВСС, относно обхвата и структурата за прилагане на Закона и дейността на съдилищата.

Като орган на съдебната власт ОС Стара Загора осъществява правораздаване в съдебен район, включващ пет районни съдилища. Работата на съда през 2010г. беше насочена към постигането на справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес, основна предпоставка за повишаване нивото на обществено доверие към съдебната власт.

Върховенството на закона като иманентна цел на всяко правораздаване, се постига освен чрез закони, и с организационни мерки, които адекватно да отговарят на съвременните обществени отношения, на обществените нужди и очаквания.

Върховенството на закона в съчетание със справедлив, бърз и ефективен съдопроизводствен процес, утвърждаване образа на ОС Стара Загора като стабилна, отговорна и високо професионална институция – това бяха приоритетите в работата на ОС Стара Загора през 2010г.

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Окръжен съд Стара Загора

1.1 Съдии и младши съдии

Към 31.12.2010г. по щат в ОС Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. административен ръководител – председател, трима зам. административни ръководители и зам. председатели, 18 съдии и 2 младши съдии.

Тримата зам. председатели на съда ръководят, както следва: г-жа Даниела Телбизова – Гражданско отделение, г-н Димитър Христов – Търговско отделение и г-н Красимир Рачев – Наказателно отделение.

Към 31.12.2010г. няма незаети щатни длъжности за съдия.

В съдийския състав през 2010г. настъпиха минимални промени:

С решение на ВСС по протокол №51/10.12.2009г. на основание чл.161, ал.1 от ЗСВ Красимир Йорданов Георгиев беше назначен на длъжност “съдия” в ОС Стара Загора, считано от 04.01.2010г.

Правораздавателната дейност в съда през изтеклата 2010г. се осъществяваше успешно в постоянен, макар и намален съдийски състав. Съдия Румяна Бончева беше в отпуск по майчинство, а от 27.04.2010г. – в платен отпуск. В продължителен платен отпуск от 01.05.2010г. беше и съдия Стефан Саранеделчев. По този начин в търговско отделение през по – голямата част от годината работиха на практика трима съдии.

1.2 Съдебни служители

Към 31.12.2010г. числеността на съдебните служители в ОС Стара Загора е 51 щатни длъжности, включително и 2 бр. съдебни помощници.

През изминалата година не настъпиха промени в състава на съдебните служители. Постигна се оптимизиране работата на съдебната администрация. До известна степен се увеличи натоварването в наказателно деловодство, след като със Заповед №574/13.09.2010г. на Председателя на ОС Стара Загора, на основание чл. 86, ал.1, т.1 ЗСВ Красимира Иванова Славова беше преназначена от длъжност “съдебен делободител” на длъжността “съдебен архивар”.

На основание чл. 208 и следващите от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища /ПАРОВАС/, през 2010г. бе извършена атестация на всички съдебни служители. По този начин бяха стимулирани онези съдебни служители, които срочно и качествено изпълняват служебните си задължения и спазват трудовата дисциплина.

2. Предложения за промени в щата

2.1 Окръжен съд Стара Загора

В настоящия момент по щат в Окръжен съд Стара Загора има 24 съдии, в т.ч. Административен ръководител–Председател, трима заместник административни ръководители и заместник председатели, 18 съдии и 2 младши съдии. Анализ на статистическите данни за натовареността на съдилищата в Република България, публикувани в интернет страницата на ВСС, ми дава основание да направя извода, че показателите на ОС Стара Загора по отношение брой дела за разглеждане, респективно брой свършени дела, са неизменно над

средните за страната. т.е. налице е не само високо постъпление от към брой дела, в сравнение с това в другите окръжни съдилища, но и бързина в съдопроизводствения процес.

ВСС прави обобщен и подробен анализ на дейността на всички окръжни съдилища в Р. България за всяко полугодие на годината. Анализирайки данните от първото шестмесечие на 2010г. е видно, че показателите на ОС Стара Загора са над средните за страната. В момента на изготвяне на годишните доклади, ВСС не е готов с обобщени данни за цялата 2010г., но предвид темповете на постъпление и приключване на делата се очакват подобни резултати.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в Р. България и ОС Стара Загора към 01.07.2010г.
/сравнителен анализ/**

Съд	Натовареност по щат към 01.07.2010 г.		Действителна натовареност към 01.07.2010 г.	
	Бр. дела за разглеждане	Бр свършени дела	Бр. дела за разглеждане	Бр. свършени дела
ОС Стара Загора	13.03	9.59	13.59	10.01
Р. България	10.29	8.05	12.20	9.55

Динамичните промени в законодателството оказаха влияние в постъплението на някои видове дела. С влизането в сила на ЗТР /01.01.2008г./ рязко намаля постъплението на фирмените дела, съставляващи значителна част /почти половината/ от първоинстанционните дела в окръжните съдилища. Това обяснява близо два пъти по – ниските стойности на показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност” през 2010г., 2009г. и 2008г., в сравнение с тези през 2007г. Същевременно превръщането на окръжните съдилища в основен съд според новия ГПК /в сила от 01.03.2008г./, чрез промяна на родовата подсъдност на редица производства и икономическата ситуация в страната доведе до увеличаване през 2010г. и 2009г., спрямо предходните две години, броя на разглежданите от окръжния съд търговски дела.

Ще отбележа, че през изминалата 2010г. ръст в постъплението в ОС Стара Загора бележат **единствено наказателните дела** /2010г.–1107 бр., 2009г.–1053 бр., 2008г – 885 бр./ Натовареността при съдиите, разглеждащи наказателни дела, идва не само от увеличеното им постъпление, но и от не малкия брой дела от особен обществен интерес, постъпили на разглеждане в ОС Стара Загора. През 2010г. са постъпили 24 бр. дела с особен обществен интерес или 18% от всички

постъпили НОХД /132 бр./. Следва да се отбележи, че това са дела с висока фактическа и правна сложност, предизвикващи голям обществен и медиен интерес и пряко наблюдавани от ВСС.

Към увеличението на щата трябва да се подхожда отговорно, а не самоцелно. Необходимо е щатната численост да бъде разпределена по най-оптималния начин с цел ефективното използване на съдебните служители, като се държи сметка и за възможностите на материално техническата обезпеченост /канцеларии, обзавеждане и т.н./ и рамката на утвърдения бюджет за фонд “Работна заплата”.

Изложените статистически данни за ОС Стара Загора и страната тенденцията за увеличаване на постъпленията на наказателните дела, в т.ч. и на делата от особен обществен интерес, увеличеното постъпление през последните две години на търговски дела, включително и на такива от висока фактическа и правна сложност, ми дават основание да предложа **увеличение на щата на съда с една щатна бройка за длъжността “съдебен помощник”**. Изпълнявайки функциите на съдебен помощник този служител от една страна ще разтовари магистратите при подготовката на някои съдебни актове, а от друга страна ще е в помощ и на деловодителите при администрирането на делата.

По отношение увеличаване на щата на съдиите и съдебните служители **становището ми е**, че въпреки сравнително високата /на база средната за страната/ натовареност, при тази численост на съдийския състав и съдебните служители определено е налице възможност за оптимална организация на работата ни. Считаю, че 24 съдии, разпределени в три отделения, са състав, напълно съответстващ на обема правораздавателна работа и не се налага допълнително увеличение на щата.

2.2 Районни съдилища

- *Старозагорски районен съд*

Изложените статистически данни за увеличената натовареност на РС Стара Загора през 2010г., както и тенденцията за увеличаване на постъпленията на делата от гражданско правен характер са дали основание на председателя на съда да предложи **увеличение на щата на съда с две щатни бройки за длъжността “съдебен помощник”**. По този начин от една страна би се постигнало разтоварване на магистратите при администриране на жалбите, подготовката на някои съдебни

актове /изготвяне на проекти за Заповеди по чл.410 и по чл.417 ГПК/, а от друга страна и на деловодителите при администриране на делата.

Щатът на съдиите и натовареността на съда са свързани и с щатът на съдебните служители. Увеличеният брой постъпили дела налагат кадрова обезпеченост на съдебните деловодства. В този смисъл е направено предложение за увеличаване щата на **съдебните служители с две щатни бройки за длъжността “съдебен деловодител”**.

Отбелязаното в доклада, че би било полезно и справедливо да се разработят единни критерии за щатната численост в съдилищата на Р. България, като се вземе предвид не само съотношението магистрати към съдебни служители, а да се отчете действителната натовареност на база постъпление на дела и разгледаните по същество, е общоважимо като препоръка.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Стара Загора през отчетния период, създадената организация на работа, както и въз основа на изложените съображения от председателя на съда приемам, че реално и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съда с исканите съдебни помощници и съдебни служители.

- **Казанлъшки районен съд**

Щатът на РС Казанлък /10 съдии/ не е променян от 2000г. /през 2000 г. са постъпили 3218 бр. дела, а през 2010г.–5076 бр. дела/. Това увеличение е дало основание на административния ръководител да направи предложение за увеличение на щата на съда.

Мотивирана е необходимостта за увеличение на щатната численост на РС Казанлък с **1 щатна бройка съдия и разкриване длъжност заместник административен ръководител**. Това би допринесло за по – доброто управление на съда, тъй като част от функциите на председателя могат да се поемат от неговия заместник.

За оптимизиране работата на съда и утвърждаване на екипния принцип на работа е мотивирана необходимостта щатът да се увеличи и с: **2 щатни бройки съдебни секретари, 2 щатни бройки съдебни деловодители и една щатна бройка – призовкар**.

Въз основа на резултатите от дейността на РС Казанлък през отчетния период и създадената организация на работа, приемам, че реално и обоснована е необходимостта от увеличаване числеността на съдиите с една щатна бройка.

При това положение обосновано ще бъде да се промени щата на съдебните служители с три щатни бройки – съдебен секретар, съдебен деловодител и призовкар.

- **Радневски районен съд**

В годишния доклад на Радневския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Чирпански районен съд**

В годишния доклад на Чирпански районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

- **Гълъбовски районен съд**

В годишния доклад на Гълъбовския районен съд не са направени искания за увеличения в щата му по отношение на съдийския състав и съдебната администрация.

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОС СТАРА ЗАГОРА

1. Постъпили дела

За сравнителния анализ на постъпилите дела се проследи тяхното движение през последните четири години, вкл. 2010г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Забележки:

1. В наказателните дела първа инстанция са включени ЧНД от досъдебното производство и УПО.

2. Във фирмените дела са включени само вписаните (без изменените такива и прекратените), тъй като такива са изискванията, поставени в отчетните форми на ВСС.

3. Не са включени постановените в закрито заседание съдебни актове по делата по несъстоятелност.

ПОСТЪПИЛИ ДЕЛА

Граждански дела	I инстанция	2007г.	197
		2008г.	179
		2009г.	193
		2010г.	164
	Въззивна инстанция	2007г.	742
		2008г.	1311
		2009г.	661
		2010г.	633
	Общо:	2007г.	939
		2008г.	1490
		2009г.	854
		2010г.	797
Търговски дела	I инстанция	2007г.	244
		2008г.	328
		2009г.	359
		2010г.	361
	Въззивна инстанция	2007г.	375
		2008г.	269
		2009г.	396
		2010г.	334
	Общо:	2007г.	619
		2008г.	597
		2009г.	755
		2010г.	695
Наказателни дела	I инстанция	2007г.	725
		2008г.	598

		2009г.	757
		2010г.	787
	Въззивна инстанция	2007г.	424
		2008г.	287
		2009г.	296
		2010г.	320
	Общо:	2007г.	1149
		2008г.	885
		2009г.	1053
		2010г.	1107
Фирмени дела	2007г.	2216	
	2008г.	91	
	2009г.	60	
	2010г.	63	
административни дела	2007г.	130	
	2008г.	2	
	2009г.	1	
	2010г.	-	
Общо:	2007г.	5053	
	2008г.	3065	
	2009г.	2723	
	2010г.	2662	

От изложените данни следват няколко извода:

а/ С влизане в сила на ЗТР /01.01.2008г./, броят на постъпилите **фирмени** дела през 2008г., 2009г. и 2010г. рязко намалява, а от там и показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност”. Отчитайки постъплението през последните четири години, без да се включват фирмените дела, се вижда, че

стойностите и на двата показателя са стабилни през анализирания период, с тенденция за лек спад.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в ОС Стара Загора по отношение на “Постъпили дела”**

Година	Натовареност по щат		Действителна натовареност	
	Без фирмени дела	С фирмени дела	Без фирмени дела	С фирмени дела
2007г.	9.85	17.55	10.83	19.29
2008г.	10.33	10.64	11.85	12.21
2009г.	9.25	9.45	11.00	11.25
2010г.	9.02	9.24	9.42	9.64

б/ От следващата таблица е видно, че **средната натовареност /по щат/** по видове постъпили дела в ОС Стара Загора през последните четири години **е най – висока при търговските дела**, с тенденция за ръст и при наказателните дела.

Средна натовареност по видове постъпили дела

в ОС Стара Загора /по щат/

Год	Вид дело	Брой постъпили дела	Брой съдии по щат	Средна натовареност по видове дела
2007	Граждански	939	8	9.78
	Наказателни	1149	9	10.64
	Административни	130	3	3.61
	Търговски	619	4	12.90
	Фирмени	2216		46.17
2008	Граждански и Административни	1492	10	12.43
	Наказателни	885	10	7.38
	Търговски	597	4	12.44
	Фирмени	91		1.90

2009	Граждански и Административни	855	9	7.92
	Наказателни	1053	10	8.78
	Търговски	755	5	12.58
	Фирмени	60		1.00
2010	Граждански и Административни	797	9	7.38
	Наказателни	1107	10	9.23
	Търговски и	695	5	11.58
	Фирмени	63		1.05

Данните са закономерни и очаквани. Превръщането на окръжните съдилища в основен съд според новия ГПК /в сила от 01.03.2008г./ чрез промяна на родовата подсъдност на редица производства, доведе до увеличаване броя на разглежданите от окръжния съд търговски дела, а от там и на по-високата натовареност на търговските съдии. За затвърждаването на тази тенденция способства и икономическата ситуация в страната и неуредените отношения между търговските субекти.

1.1 Постъпили граждански дела

Постъплението на **гражданските дела** през 2010г. бележи спад /2010г. – 797 бр., 2009г. – 854 бр., 2008г. – 1490 бр., 2007г. – 939 бр./ Намалението е с 7% спрямо 2009г., с 47% спрямо 2008г. и с 15% спрямо 2007г. Делата първа инстанция също бележат спад през последните четири години: 2010г.–164 бр., 2009г.–193 бр., 2008г.–179 бр., 2007г.–197 бр, т.е. намаление с 15%, с 8% и със 17% съответно спрямо 2009г., 2008г. и 2007г. При въззивните дела се наблюдава спад с 4% спрямо 2009г., с 52% спрямо 2008г. и с 15% спрямо 2007г.

Основна част от гражданските дела първа **инстанция представляват облигационни иски и иски по СК.**

Постъпилите облигационни иски са 40% през 2010г., 41% през 2009г., 42% през 2008г. и 43% през 2007г. от общия брой постъпили граждански дела първа инстанция. През анализирания четиригодишен период постъплението бележи спад /2010г. – 66 бр., 2009г. – 80 бр. и 2008г. – 76 бр.и 2007г. – 85 бр./ При постъпилите иски по СК стойностите са

съответно: за 2010г.–27%, 2009г.– 30%, 2008г.– 32% и 2007г.–40% спрямо общия брой постъпили дела първа инстанция. Като брой дела тенденцията е също към намаление: 2010г. – 44бр., 2009г. – 57 бр., 2008г. – 58 бр. и 2007г. – 78 бр.

Постъпили граждански дела като първа инстанция

Постъпили облигационни искиове и искиове по СК

Год.	Общ брой постъпили гр.д. I инст.	Постъпили облигационни искиове	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.	Постъпили искиове по СК	% от общ бр. постъпили гр.д. I инст.
2007	197	85	43%	78	40%
2008	179	76	42%	58	32%
2009	193	80	41%	57	30%
2010	164	66	40%	44	27%

Спрямо 2007г. постъплението както на облигационни искиове, така и на искиове по СК плавно намалява, като тенденцията е особено отчетливо изразена през изминалата 2010г.

Като процентно изменение спрямо 2007г. данните изглеждат така:

Процентно изменение на облигационните искиове и исковите по СК

Година	Постъпили облигационни искиове	% изменение спрямо 2007 г.	Постъпили искиове по СК	% изменение спрямо 2007 г.
2007	85	100%	78	100%
2008	76	89%	58	74%
2009	80	94%	57	73%
2010	66	78%	44	56%

Процентът на постъпилите въззивни граждански дела спрямо общия брой постъпили такива през четирите години е относително постоянен /2010г.–79%, за 2009г.– 77%, 2008г.– 88% и за 2007г.–79%/ , като брой дела е налице намаление в постъплението /2010г.–633 бр., за 2009г.– 661 бр., 2008г.– 1311 бр. и за 2007г.–742 бр./.

Постъпили граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили граждански дела	Постъпили въззивни граждански дела	% от общ брой постъпили гр.д.	% изменение на въззивни гр. д. спрямо 2007 г.
2007	939	742	79%	100%

2008	1490	1311	88%	177%
2009	854	661	77%	89%
2010	797	633	79%	85%

1.2 Постъпили търговски дела

Постъплението на **търговските дела** е с 8% по-малко в сравнение с 2009г. и бележи ръст спрямо 2008г. и 2007г. съответно с 16% и 12%. Увеличението е закономерно и се очакваше след влизането в сила на новия ГПК. Съдиите от Търговско отделение вече разглеждат не само повече, но и по-разнообразни дела /ч.т.д. първа инстанция –по чл.390 ГПК, както и дела по чл.25 ЗТР/.

Делата първа инстанция за 2010г. са съизмерими с тези през 2009г., с 10% повече от тези през 2008г. и с 48% повече от делата през 2007г. Увеличението е особено осезателно спрямо 2007г.

Основна част от търговските дела първа инстанция са облигационните искиове и исковете по ТЗ, като процентната част на последните спрямо общия брой постъпили първоинстанционни дела през 2010г. бележи ръст –26%, спрямо предходните 2009г. –16% и 2008г. – 21% . С тенденция към плавно намаление на постъпиленията за анализирания период са облигационните искиове спрямо общия брой постъпили първоинстанционни търговски дела, а именно 43% за 2010г., 55% за 2009г., 64% за 2008г., 67% за 2007г.

Постъпили търговски дела като първа инстанция

Постъпили облигационни искиове и искиове по ТЗ

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили облигационни искиове	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.	Постъпили искиове по ТЗ	% от общ бр. постъпили т.д. I инст.
2007	244	163	67%	68	28%
2008	328	210	64%	68	21%
2009	359	197	55%	57	16%
2010	361	156	43%	93	26%

Спрямо базовата 2007г. постъплението на искиове по ТЗ се е увеличило с 37%, докато на облигационните искиове е намаляло с 4%. Още веднъж следва да се отбележи факта, че докато през 2007г. тези два вида дела съставляваха 95% от първоинстанционните търговски дела, то през 2010г. са постъпили и 77 бр. дела по чл.390 ГПК /или 21%/, т.е.налице е не само увеличение в постъплението като цяло, но и във видовото разнообразие от дела, респективно на тези с по – голяма фактическа и правна сложност.

Процентно изменение на облигационните иски и искове по ТЗ

Година	Постъпили облигационни иски	% изменение спрямо 2007г.	Постъпили иски по ТЗ	% изменение спрямо 2007г.
2007	163	100%	68	100%
2008	210	129%	68	-
2009	197	121%	57	84%
2010	156	96%	93	137%

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха **до увеличаване на постъпилите производства по несъстоятелност**. За 2010г. и 2009г. те са 8% от постъпилите първоинстанционни търговски дела, докато за предходните две години – 5%.

Постъпили производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой постъпили т.д. I инст.	Постъпили производства по несъстоятелност	% от общ брой постъпили т.д. I инст.
2007	244	12	5%
2008	328	17	5%
2009	359	28	8%
2010	361	29	8%

Въззивните търговски дела през 2010г. са 48% от общия брой постъпили търговски дела, докато за 2007г. дяловото им участие е 61%. Броят им през 2010г. е намалял съответно с 16% и с 11% спрямо 2009г. и 2007г., а спрямо 2008г. е налице повишение от 24%.

Постъпили търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой постъпили търговски дела	Постъпили въззивни търговски дела	% от общ брой постъпили т.д.	% изменение на въззивни т.д. спрямо 2007 г.
2007	619	375	61%	100%
2008	597	269	45%	72%
2009	755	396	52%	106%
2010	695	334	48%	89%

1.3 Постъпили наказателни дела

Постъплението на наказателни дела през последните три години плавно бележи ръст /2010г. – 1107 бр, 2009г. – 1053 бр., и 2008г. – 885 бр./ . В процентно изражение увеличението за 2010г. е с 5% спрямо 2009г. и с 25% спрямо 2008г.

Макар и лек, спад се наблюдава при постъпилите НОХД /2010г. – 132 бр., 2009г. – 138 бр., 2008г. – 141 бр., 2007г. – 151 бр./ . В процентно изражение намалението е с 4% спрямо 2009г., с 6% спрямо 2008г. и с 13% спрямо 2007г.

Постъпили НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой пост. НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансова, данъчна и осиг. С-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие	Общ прест.
2007	151	27	24	11	34	3	-	
2008	141	13	22	10	27	10	5	
2009	138	22	25	6	17	9	2	
2010	132	12	35	15	22	11	4	

През анализирания период относително постоянни са постъпленията на делата “против общественото спокойствие” /2010г. – 4 бр., 2009г. – 2 бр. и 2008г. – 5 бр./ . Значителен спад бележи постъплението на дела “против личността” /2010г. – 12бр., 2009г. – 22 бр., 2008г. – 13 бр. и 2007г. – 27 бр./ , както и на НОХД за “общоопасни престъпления”. След плавния им ръст за периода 2007г.– 2009г. /2007г. – 52 бр., 2008г. – 54 бр. и 2009г. – 57 бр./ , през 2010г. броят им спадна на 33. Противоположна е тенденцията при делата “против финансовата, данъчна и осигурителна система”. След спад за периода 2007г. – 2009г. /2007г.– 34 бр., 2008г.– 27 бр., и 2009г. – 17 бр./ през 2010г. броят им е нарастнал на 22. Ръст през четиригодишния период бележат делата “против собствеността”, “против стопанството” и “против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции”. Процентният ръст за 2010г. на делата “против собствеността” е 40% спрямо 2009г., 59% спрямо 2008г. и 46% спрямо 2007г. При НОХД за престъпления “против стопанството” постъплението за 2010г. е 2.5 пъти по – голямо спрямо 2009г., спрямо 2008г. е налице ръст от 50%, а спрямо 2007г. – 36%.

През изминалата 2010г. 82% от образуваните НОХД са по обвинителен акт и 18% от образуваните НОХД са постъпили в окръжния съд със споразумение.

НОХД, постъпили по обвинителен акт и със споразумение

Год.	Общ брой постъпили НОХД	По обвинителен акт	% от общ брой постъпили НОХД	Със споразумение	% от общ брой постъпили НОХД
2007	151	129	85%	22	15%
2008	141	120	85%	21	15%
2009	138	108	78%	30	22%
2010	132	108	82%	24	18%

Обществото е особено чувствително по проблемите за борбата с наркотиците, данъчните престъпления и т.нар. "транспортни престъпления". В тази връзка интерес представляват данните за постъпилите НОХД по цитираните текстове от НК.

Постъпили НОХД в ОС Стара Загора

Постъпили НОХД по някои характерни текстове от НК

Год.	Общ брой НОХД	НОХД по чл. 354А	% от общ бр.	НОХД по чл. 343	% от общ брой	НОХД по чл. 255-257	% от общ бр.
2007	151	9	6%	40	27%	34	23%
2008	141	17	12%	36	26%	25	18%
2009	138	18	13%	36	26%	17	12%
2010	132	11	8%	20	15%	22	17%

Спад бележи постъплението на дела по чл. 354а НК /2010г. – 11 бр., 2009г. – 18бр., 2008г. – 17 бр. и 2007г. – 9 бр./ и по чл. 343 НК / 2010г. – 20 бр., 2009г. – 36бр., 2008г. – 36 бр. и 2007г. – 40 бр./ Постъпилите НОХД по чл. 255–257НК са с 29% повече спрямо 2009г. и съответно с 12% и с 35% по – малко спрямо 2008г. и 2007г.

През 2008г. във връзка с предприетите неотложни мерки и действия на законодателната, изпълнителната и съдебната власт за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и свързаната непосредствено с това организация на работата по делата с особен обществен интерес, бяха определени текстовете от НК за особено тежките престъпления, които да се следят ежемесечно, като впоследствие обсегът на тези дела бе разширен. **През отчетната година в ОС Стара Загора са постъпили 24 бр. дела /2009г.–7 бр./** с особен обществен интерес, в т.ч. 4 бр. въззивни дела. Най – голям е броят на постъпилите НОХД по чл. 255–257 НК /5 бр./, 3 бр. дела са постъпили по чл.321НК., както и 3 бр. дела за трафик на хора /чл.1596 НК/.

Постъпили дела с особен обществен интерес

в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2010г.

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
НОХД 45/2010	Чл. 213а, ал.3, т.7, ал.2, т.3, ал.1	Красимира Дончева
НОХД 89/2010	Чл.255, ал.3, ал1, т.2 и т.7	Татяна Гъонева
НОХД 121/2010	Чл.257 /отм./, ал.1, чл.256	Мариана Христатијева
НОХД 153/2010	Чл.321, ал.3, т.2, ал.1, чл., чл.253, ал.5	Татяна Гъонева
НОХД 163/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 171/2010	Чл.199, ал.2, т.1, чл.152, ал.4, т.4, ал.3	Красимир Георгиев
НОХД 276/2010	Чл.116, ал.2, пр.4, ал.1, т.6, чл.115	Соня Каменова
НОХД 322/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 323/2010	Чл.255, ал.3, ал.1, т.6 и т. 7	Спасена Драгогинова
НОХД 328/2010	Чл.212, ал.5, чл.211, чл.210, ал.1, чл.209	Спасена Драгогинова
НОХД 398/2010	Чл.282, ал.2, ал.1	Мариана Христатијева
НОХД 412/2010	Чл.211, чл.209, ал.1	Татяна Гъонева
НОХД 550/2010	Чл.242, ал.2, чл.354а, ал.2, т.1	Красимира Дончева
НОХД 624/2010	Чл.243, ал.2, т.2, ал.1	Соня Каменова
НОХД 640/2010	Чл.321, ал.1, чл.255, ал.3, ал.1	Красимир Георгиев
НОХД 685/2010	Чл.255, ал.3, ал.1, т.6 и т.7	Красимир Рачев
НОХД 689/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 751/2010	Чл.142, ал.4, ал.3, ал.2, т.2 и т.7, ал.1	Мариана Христатијева
НОХД 758/2010	Чл.255, ал.3, ал.1, т.6	Татяна Гъонева
НОХД 784/2010	Чл.321, ал.3, т.2, ал.2, чл.354а, ал.1	Спасена Драгогинова
ВНОХД 1027/2010	Чл.159б, ал.2, ал.1	Красимир Рачев
ВНОХД 1057/2010	Чл.211, чл.209, ал.1	Соня Каменова
ВНОХД 1206/2010	Чл.159б, ал.2, ал.1	Тоньо Тонев

ВНОХД 1236/2010	Чл.159г, чл.159б, ал.2, ал.1, чл.159а	Ива Стефанова
Всичко:24 броя		

През 2010г. расте броят на постъпилите ЧНД първа инстанция. Увеличението е с 5% спрямо 2009г., с 42% спрямо 2008г. и с 13% спрямо 2007г. В процентно отношение те са: 83% през 2010г., 82% през 2009г., 76% през 2008г. и 79% през 2007г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция

Постъпили ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой постъпили нак. дела първа инст.	Постъпили ЧНД първа инастанция	% от общ брой постъпили нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2007 г.
2007	725	574	79%	100%
2008	598	457	76%	80%
2009	757	619	82%	108%
2010	787	650	83%	113%

Постъпилите през 2010г. 145 ВНОХД /2009г. – 147 бр., 2008г. – 139 бр., 2007г. – 171 бр./ са с 4% повече от тези през 2008г., съизмерими с постъпилите през 2009г. и с 15% по – малко от 2007г. По отношение на частните наказателни дела въззивна инстанция постъплението през 2010г. бележи ръст със 17% спрямо 2009г., с 18% спрямо 2008г. и с 16% спрямо 2007г. /2010г.– 175 бр., 2009г.–149 бр., 2008г.–148 бр., 2007г.–151 бр./

Постъпили ВНОХД, ВНЧХД и ВЧНД

Год.	Общ брой постъпили ВНОХД и ВНЧХД	% изменение спрямо 2007г.	Общ брой постъпили ВЧНД	% изменение спрямо 2007г.
2007	171	100%	151	100%
2008	139	81%	148	98%
2009	147	86%	149	99%
2010	145	85%	175	116%

1.4 Постъпили фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР постъплението на **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2010г. – 63 бр., 2009г. – 60 бр., 2008г. – 91 бр., 2007г. – 2216 бр./.

2. Свършени дела

При сравнителния анализ на свършените дела се направи проследяване тяхното движение през последните четири години, вкл. 2010г. Данните се основават на статистическите отчети, изпращани в края на всяка година във ВСС и Инспектората към ВСС.

Забележки:

1. В наказателните дела първа инстанция са включени ЧНД от досъдебното производство и УПО.

2. Във фирмените дела са включени само вписаните (без изменените такива и прекратените), тъй като такива са изискванията, поставени в отчетните форми на ВСС.

3. Не са включени постановените в закрито заседание съдебни актове по делата по несъстоятелност.

СВЪРШЕНИ ДЕЛА

Граждански дела	I инстанция	2007г.	167
		2008г.	147
		2009г.	169
		2010г.	156
	Въззивна инстанция	2007г.	752
		2008г.	1343
		2009г.	675
		2010г.	618
	Общо:	2007г.	919
		2008г.	1490
		2009г.	844
		2010г.	774

Търговски дела	I инстанция	2007г.	269
		2008г.	306
		2009г.	316
		2010г.	336
	Въззивна инстанция	2007г.	323
		2008г.	273
		2009г.	344
		2010г.	360
	Общо:	2007г.	592
		2008г.	579
		2009г.	660
		2010г.	696
Наказателни дела	I инстанция	2007г.	723
		2008г.	596
		2009г.	766
		2010г.	774
	Въззивна инстанция	2007г.	465
		2008г.	293
		2009г.	283
		2010г.	330
	Общо:	2007г.	1188
		2008г.	889
		2009г.	1049
		2010г.	1104
Фирмени дела		2007г.	2223
		2008г.	106
		2009г.	63

		2010г.	64
Административни дела		2007г.	220
		2008г.	10
		2009г.	-
		2010г.	2
Общо:		2007г.	5142
		2008г.	3074
		2009г.	2616
		2010г.	2640

От изложените данни произтичат следните изводи:

а/ По отношение на **натовареността** могат да се правят **аналогични изводи** на тези, вече направени за постъплението на делата. С влизането в сила на ЗТР /01.01.2008г./, броят на свършените фирмени дела през 2008г. и 2009г. рязко намалява, а от там и показателите “натовареност по щат” и “действителна натовареност”. Отчитайки свършените дела през последните четири години, без да се включват фирмените, констатациите са, че и двата показателя са относително постоянни с тенденция за лек спад. Ще отбележа обаче, че **през изминалата 2010г. показателят “натовареност по щат” бележи макар и слаб ръст** в сравнение с предходната 2009г.

**“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност”
в ОС Стара Загора по отношение на “Свършени дела”**

Година	Натовареност по щат		Действителна натовареност	
	Без фирмени дела	С фирмени дела	Без фирмени дела	С фирмени дела
2007г.	10.14	17.85	11.14	19.63
2008г.	10.31	10.67	11.82	12.25
2009г.	8.86	9.08	10.55	10.81
2010г.	8.94	9.17	9.33	9.57

б/ **Средната натовареност /по щат/** по видове свършени дела в ОС Стара Загора през последните четири години **е най-висока при търговските дела**, с тенденция за ръст и при наказателните дела.

Средна натовареност по видове свършени дела

в ОС Стара Загора /по щат/

Год.	Вид дело	Брой свършени дела	Брой съдии по щат	Средна натовареност по видове дела
2007	Граждански	919	8	9.57
	Наказателни	1188	9	11.00
	Административни	220	3	6.11
	Търговски	592	4	12.33
	Фирмени	2223		46.31
2008	Граждански и Административни	1500	10	12.50
	Наказателни	889	10	7.41
	Търговски	579	4	12.06
	Фирмени	106		2.21
2009	Граждански и Административни	844	9	7.81
	Наказателни	1049	10	8.74
	Търговски	660	5	11.00
	Фирмени	63		1.05
2010	Граждански и Административни	776	9	7.19
	Наказателни	1104	10	9.20
	Търговски	696	5	11.60
	Фирмени	64		1.07

Изводите по отношение на свършените дела са идентични на тези, които се направиха по отношение постъплението на дела в ОС Стара Загора. Следва да се отбележи, че през по-голяма част на изминалата 2010г. в Търговско отделение

съдиите работиха в намален състав и с оглед на това постигнатите резултати са много добри.

2.1 Свършени граждански дела

Тенденцията при **свършените граждански дела** като цяло е към намаление: /2010г. – 774 бр., 2009г. – 844 бр., 2008г. – 1490 бр., 2007г. – 919 бр./ В процентно изражение намалението е с 8% спрямо 2009г., с 48% спрямо 2008г. и с 16% спрямо 2007г.

Основна част от гражданските дела първа инстанция представляват облигационните иски и исковите по СК.

Свършени облигационни иски и иски по СК

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени облигационни иски	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.	Свършени иски по СК	% от общ бр. свършени гр.д. I инст.
2007	167	62	37%	74	44%
2008	147	64	44%	49	33%
2009	169	79	47%	60	36%
2010	156	48	31%	44	28%

Видно е, че свършените **граждански дела първа инстанция** през 2010г. са с 8% по – малко спрямо 2009г., със 7% по – малко спрямо 2007г. и със 6% повече спрямо 2008г. /2010г. – 156 бр., 2009г. – 169 бр., 2008г. – 147 бр., 2007г.–167 бр./ През 2010г. се наблюдава спад в свършените облигационни иски не само като брой, но и като относителен дял спрямо свършените граждански дела първа инстанция в сравнение с предходните три години. /2010г. – 31%, 2009г. – 47%, 2008г. – 44%, 2007г. – 37%,/ Тенденцията при свършените иски по СК през 2010г. е аналогична: по – ниско постъпление и като брой дела, и като дялово участие /2010г.– 28%, 2009г.– 36%, 2008г. – 33%, 2007г. – 44%,/

Сред първоинстанционните граждански дела, макар и не много като брой, но представляващи интерес са делата, **заведени от КУИППД по ЗОПДИППД** /Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност/. В края на 2008г. беше обявено за решаване дело за отнемане на имущество за над 180 000.00 лв. срещу старозагорец с влязла в сила присъда по чл.159 НК /трафик на хора/. В началото на 2009г. съдът се прознесе с решение, постановяващо отнемане на имуществото. Също през 2009г. беше постановено и решение по дело за конфискация на близо половин милион лева, като ответниците по

делото, бяха осъдени от Старозагорския районен съд за трафик на хора и от Старозагорския окръжен съд за пране на пари. Решенията и по двете дела бяха обжалвани. **Удовлетворителен е фактът, че през 2010г. ПАС потвърди решенията на ОС Стара Загора и по двете дела. От постъпилите през 2010г. 5 броя дела по ЗОПДИППД, в края на отчетния период няма свършени такива.**

По отношение **времетраенето на съдопроизводството**: 64% от общия брой свършени гр.д. първа инстанция през 2010г. са приключени до 3 месеца от образуването им, през 2009г.–79%, през 2008г.– 56%, а през 2007г.–60%. Неблагоприятен е фактът, че през изминалата година се наблюдава спад в този показател, въпреки че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт. За периода 2007г.–2009г. тенденцията по отношение на свършените дела със съдебен акт по същество спрямо общия брой свършени дела, е към намаление. През 2010г. този показател бележи макар и малък ръст /2010г.– 64%, 2009г. – 62%, 2008г.– 67%, 2007г. – 78% /.

Граждански дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени гр.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени гр.д. I инст.
2007	167	100	60%	131	78%
2008	147	82	56%	99	67%
2009	169	134	79%	105	62%
2010	156	100	64%	100	64%

Свършените въззивните граждански дела са 80% през 2009 и 2010г., 90% през 2008г. и 82% през 2007г. от общия брой свършени граждански дела. Броят им през 2010г. е с 8% по – малък от този през 2009г., с 54% по – малък спрямо 2008г. и с 18% по – малък спрямо 2007г.

Свършени граждански дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени гражд. дела	Свършени въззивни гражд. дела	% от общ брой свършени гражд. дела	% изменение на въззивни гр. д.

				спрямо 2007 г.
2007	919	752	82%	100%
2008	1490	1343	90%	179%
2009	844	675	80%	90%
2010	774	618	80%	82%

С много високи стойности е показателят на свършените въззивни граждански дела до 3 месеца от образуването им. /2010г. – 91%, 2009г.– 78%, 2008г.–76%, 2007г.–72%/.

Малък спад, но само спрямо 2009г. се наблюдава по отношение на свършените дела със съдебен акт по същество /2010г. – 83%, 2009г.–88%, 2008г.–68%, 2007г.–87%/.

Граждански дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени въззивни гражд. дела	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ бр. свършени въззивни гражд. дела	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ бр. свършени въззивни гражд. дела
2007	752	547	73%	653	87%
2008	1343	1026	76%	909	68%
2009	675	525	78%	596	88%
2010	618	563	91%	514	83%

Като причини за забавяне и проблеми при движението на първоинстанционните граждански дела могат да се отчетат:

а/ По делата за осиновяване

– Забавената законова процедура за размяна на книгата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК и липса в Част 3 “Особени искиви производства” на ГПК.

– Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на осиновяваните лица по Закона за правната помощ /ЗПП/, а по общия ред след предварително внасяне на сумите като депозити от молителите, макар адвокатите да се посочват от Съвета на АК-Стара Загора

б/ По делата за поставяне под запрещение

– Забавената законова процедура за размяна на книгата по общия ред на чл.131 ГПК с изчакване на едномесечния срок за отговор поради липса на възможност за “бързо производство” по чл.310, т.5 ГПК, въпреки уредбата в Част 3 “Особени искиви производства”, Глава 28 “Поставяне под запрещение” – чл.336 – чл.339 ГПК.

– Необходимост първо да се връчат книгата по реда на чл. 131 ГПК на ответника – лицето, за което е поискано да се постави под запрещение, за което обикновено има към исковата молба достатъчно медицински документи за тежкото му психично състояние, после в първото открито съдебно заседание по делото съдът да го разпита лично, съгласно специалната норма на чл. 337, ал.1 ГПК и едва след това да му се назначава особен представител – адвокат, да му се назначава временен попечител по чл.337, ал.2 ГПК, да се събират други доказателства /включително и писмени такива/ и да се назначава експертиза от вещи лица.

–Невъзможност да се назначават задължителните по закон особени представители – адвокати на поисканото за поставяне под запрещение лице по Закона за правната помощ, а по общия ред, след предварително внасяне на сумите като депозити от ищците, макар адвокатите да се посочват от Съвета на АК- Стара Загора

в/ По делата по Закона за отнемане в полза на държавата на имуществото придобито от престъпна дейност /ЗОПДИППД/.

–Честа необходимост на ответниците да се назначават особени представители – адвокати по реда на чл.47, ал.6 ГПК, поради невъзможността за призоваването им на постоянните и настоящите им адреси по ЗГР, при предварително внасяни депозити от Комисията за сметка на нейния бюджет.

–Много дългия минимален 3–месечен срок по чл.28, ал.2, пр. последно от ЗОПДИППД от датата на обявлението в Държавен вестник до датата на първото по делото открито съдебно заседание.

– Многобройното движимо и недвижимо имущество на лицата и множеството писмени доказателства и описание на имотите им.

Като **причини за забавяне** движението на **въззивните граждански дела** могат да се отчетат:

–В окръжния съд се изпращат дела без по въззивната жалба да е събрана дължимата държавна такса, което налага оставянето ѝ без движение;

–В някои случаи не са приложени съобщенията за резултата по делото до всички участващи в процеса страни, поради което се налага въззивният съд да връща делото на съответния РС за окомплектоване;

–Продължава практиката да се постановяват съдебни актове, в чиито диспозитиви липсва произнасяне по цялото искане или по всеки един от представените искове, което налага връщане на делото за провеждане на процедурата по чл.193 ГПК /отм./ или чл.250 ГПК.

–Често се допускат и очевидни фактически грешки при постановяване на решенията, което също налага връщане на делото за провеждане на процедура по чл.192, ал.2 ГПК /отм./ или чл. 247 ГПК

–Дава се ход на искиви молби, които подлежат на вписване, а не са вписани, което налага въззивната инстанция да ги оставя без движение до вписването им.

–В някои случаи не се спазват изискванията на Закона за закрила на детето, като не се призовава като страна в производството съответната Дирекция “Социално подпомагане” и не се изисква становище по спора от същата, което налага тези действия да се извършват от въззивната инстанция.

–Чувствително се забави и изпращането на въззивните дела в касационната инстанция след влизане в сила на новия ГПК. В много от случаите касационните жалби се подават без да е внесена държавна такса; липсва приложение към жалбата на касационните основания по чл. 280 ГПК или ако има такова, те са посочени чрез възпроизвеждане само на законовия текст, без обосноваване на всяко от основанията; не се прилагат копия от цитираните съдебни решения, с които страната доказва наличието на някое от посочените касационни основания; жалбата не е изготвена или приподписана от адвокат. Всичко това налага оставянето на касационната жалба без движение /вкл. и след указания на ВКС/ по няколко пъти, което затормозава допълнително работата на деловодството и призовкарите.

–От районните съдилища делата се изпращат във въззивната инстанция във вид несъответстващ на изискванията за подреждане на книгата, съобразно разпоредбите на Глава XV от Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища – книгата не се подреждат по хронологичен ред, приложените дела и трудовите досиета не са поставени на съответното място, а се вмъкват вътре в делата, зашиват се по няколко еднакви екземпляра от представените молби и писмени доказателства, когато са много книгата по едно дело не се съставя втори том, а се слагат само в

един, който се препълва и се накъсва, деловодството на Радневския районен съд поставя в кориците на първоначално образувано дело документи и съдебни актове, отнасящи се до събрани и постановени по последващо дело. Този начин на работа създава допълнително натоварване на деловодството на ОС Стара Загора и докладчиците по делата, които ги подреждат наново изцяло.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2010г. са обжалвани 29 бр. граждански дела първа инстанция или 19% от общия брой свършени дела /156 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 42 бр. дела, от които 16 бр. потвърдени, 6 бр. изменени, в т.ч. 1 бр. по обективни причини и 20 бр. отменени съдебни акта. Ще подчертая обаче, че от отменените 20 бр., само 4 са решения, а от останалите 16 отменени определения за прекратяване на делото, 10 бр. са по идентични дела. При въззивните дела броят на обжалваните е 208 бр. или 34% от общия брой свършени дела /618 бр./. С резултат от обжалването са се върнали 203 бр. дела, от които 159 бр. потвърдени, 10 бр. изменени и 34 бр. отменени съдебни акта.

Анализът на върнатите след касационна проверка граждански дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, поради които са били отменени съдебните актове на ОС Стара Загора като въззивна инстанция.**

Наблюдава се различно разбиране относно приложението на чл.266 ГПК от различните състави на ВКС. Накои от тях въвеждат разбирането за по – широко приложение на тази норма, което съответно води до отмяна на въззивни решения, поради допуснати процесуални нарушения от въззивния съд – за допускане на допълнителни доказателства, експертиза, свидетели. Считаме, че това е резултат на обстоятелството, **че се касае до приложението на нови разпоредби, по които в момента се установява съдебна практика.**

Друга причина за отмяна на въззивни решения е неточно прилагане на материалния закон.

Качество на обжалваните съдебни актове при гражданските дела

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебен акт	В т.ч. поради обект. прич.
Гр.д. I инст.	156	29	19%	16	6	1	20	-

Гр.д . II инст.	618	208	34%	159	10	-	34	-
Всичко	774	237	31%	175	16	1	54	-

При голяма част от върнатите въззивни граждански дела, касационната жалба не е допусната до разглеждане /99 бр. или 49%/.

От разгледаните 104 бр. по същество, 60 бр. са потвърдени, 10 бр. изменени и 34 бр. отменени/

Граждански дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. до разгл. касац жалба	% от общ брой върнати дела	Брой дела разгледани по същество	% от общ брой върнати дела
Гр.д . II инст.	618	208	203	99	49%	104 в т.ч. 60-потвърдени 10-изменени 34-отменени	51%

2.2 Свършени търговски дела

Свършените търговски дела през 2010г. са с 5% повече от тези през 2009г., с 20% повече от делата през 2008г. и с 18% повече от делата през 2007г. /2010г.– 696 бр., 2009г.– 660 бр., 2008 – 579 бр., 2007г. – 592 бр./

През 2010г. се наблюдава **ръст при свършените т.д. първа инстанция**, като увеличението е със 6% спрямо 2009г., с 10% спрямо 2008г. и с 25% спрямо 2007г. /2010г. – 336 бр., 2009г. – 316 бр., 2008г. – 306 бр., 2007г. – 269 бр./

Основна част от търговските дела първа инстанция представляват облигационните иски и исовете по ТЗ, като както общия брой /2010г.– 74 бр., 2009г. – 46 бр. и 2008г. – 62 бр./, така и в процентно изражение на последните спрямо общия брой свършени първоинстанционни търговски дела през последните три години бележат ръст /2010г.– 22%, 2009г.–15%, 2008г.– 20%/ . При облигационните иски тенденцията е към намаляване, както от към брой свършени дела /2010г. – 138 бр., 2009г. – 175 бр., 2008г. – 198 бр. и 2007г. – 183 бр./, така и като дялово участие /2010г. – 41%, 2009г. – 55%, 2008г. – 65% и 2007г. – 68% /.

Свършени облигационни иски и иски по ТЗ

Год.	Общ брой свършени	Свършени облигационни иски	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени иски по ТЗ	% от общ бр. свършени т.д. I инст.

	т.д. I инст.				
2007	269	183	68%	75	28%
2008	306	198	65%	62	20%
2009	316	175	55%	46	15%
2010	336	138	41%	74	22%

Положителни са данните за висок процент на свършените т.д. първа инстанция до 3 месеца от образуването им, въпреки известния спад спрямо 2009г. Увеличението е с 17% спрямо 2008г. и с 52% спрямо 2007г. /2010г. – 226 бр., 2009г. – 236 бр. 2008г. – 194 бр., 2007г. – 149 бр./ Тенденция към ръст /спрямо 2008г. и 2007г./ се наблюдава и в дяловото участие на делата свършени до 3 месеца от образуването им, спрямо общия брой свършени т.д. първа инстанция. /2010г. – 67%, 2009г. – 75%, 2008г. – 63% и 2007г. – 55%/. За високия процент влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт. А за известното забавяне в последната година отражение оказва намаления състав, в който работиха съдиите от Търговско отделение.

След неблагоприятната тенденция към спад по отношение на свършени дела със съдебен акт по същество за периода 2007г. – 2009г., благоприятен е фактът, че през 2010г. този показател бележи съществен ръст: с 54% спрямо 2009г. и с 51% спрямо 2007г. и 2008г. Като дялово участие процентът на свършените дела със съдебен акт по същество също е много висок /2010г. – 76%, 2009г. – 53%, 2008г. – 55% и 2007г. – 63%/.

Търговски дела първа инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ бр. свършени т.д. I инст.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ бр. свършени т.д. I инст.
2007	269	149	55%	169	63%
2008	306	194	63%	169	55%
2009	316	236	75%	166	53%
2010	336	226	67%	255	76%

Промените в ГПК, икономическата обстановка в страната, неуредените отношения между търговските субекти, както и редица други фактори доведоха до увеличаване на постъпилите, респективно свършени производства по несъстоятелност. Ще подчертая, че през 2010г. са

свършени 40 бр. дела /колкото са свършените дела за 2007г., 2008г, и 2009г взети заедно/ и те представляват 12% от общия брой свършени т.д. първа инстанция за 2010г. /2009г. – 4%, 2008г. – 6% и 2007г. – 4%/.

Трябва да се отбележи, че с много малки изключения всички решения и определения по дела по несъстоятелност са постановени в регламентираните по ТЗ и ГПК задължителни срокове.

Свършени производства по несъстоятелност

Год.	Общ брой свършени т.д. I инст.	Свършени производства по несъстоятелност	% от общ брой свършени т.д. I инст.
2007	269	10	4%
2008	306	18	6%
2009	316	12	4%
2010	336	40	12%

През 2010 г. са постановени решения по 64 новообразувани **фирмени дела** и 297 решения по вписване на нови обстоятелства. Работата във връзка с фирмените дела през 2010г., 2009г. и 2008г. няма база за сравнение с тази през 2007г., поради различната нормативна база /от 01.01.2008 г. влезе в сила ЗТР/. В съда останаха вписванията /регистрацията/ на всички СНЦ, фондации, читалища, религиозни юридически лица, жилищно – строителни кооперации, водни сдружения, ловно – рибарски дружества и други юридически лица, които подлежат на съдебна регистрация по различни закони.

Тенденцията при свършените **въззивни търговски дела** е към увеличение: с 5% спрямо 2009г., с 32% спрямо 2008г. и с 11% спрямо 2007г. /2010г.– 360 бр., 2009г.– 344 бр., 2008г.– 273 бр., 2007г.–323 бр./ . В процентно отношение свършените въззивни т.д. са 52% през 2010г. и 2009г., 47% през 2008г. и 55% през 2007г. спрямо общия брой свършени търговски дела.

Свършени търговски дела като въззивна инстанция

Год.	Общ брой свършени т.д.	Свършени въззивни търговски дела	% от общ брой свършени търговски дела	% изменение на въззивни т.д. спрямо 2007 г.
2007	592	323	55%	100%
2008	579	273	47%	85%
2009	660	344	52%	107%
2010	696	360	52%	111%

Малък спад се наблюдава в броя на свършените въззивни търговски дела до 3 месеца от образуването им: с 4% по – малко спрямо 2009г. и с 5% спрямо 2007г. В сравнение с 2008г. обаче е налице значителен ръст от 38%. /2010г. – 268 бр., 2009г. – 278 бр. 2008г. – 198 бр. и 2007г. – 283 бр./ Аналогична е ситуацията и при свършените дела със съдебен акт по същество. Налице е лек спад с 4% спрямо 2009г. и с 1% спрямо 2007г. Спрямо 2008г. отново е налице значителен ръст от 18% . /2010г. – 288 бр., 2009г. – 299 бр. 2008г. – 244 бр. и 2007г. – 291 бр./

Търговски дела въззивна инстанция, свършени до 3 месеца от образуването им и със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени въззивни т.д.	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени въззивни т.д.	Свършени със съдебен акт по същество	% от общ брой свършени въззивни т.д.
2007	323	283	88%	291	90%
2008	273	198	73%	244	89%
2009	344	278	81%	299	87%
2010	360	268	74%	288	80%

От общия брой решени първоинстанционни и въззивни търговски дела, почти всички частни търговски дела са решени в едномесечен срок от образуването им. Голяма част от въззивните търговски дела, образувани по отменения ГПК, също са обявени за решаване в срок до един месец от образуването, но трябва да се отбележи, че след това не всички решения са постановени в срока по чл.190 ГПК /отм./, 30 дни от последното съдебно заседание. Същото се отнася и за част от първоинстанционните търговски дела.

Вярно е, че броят на делата, чието разглеждане е продължило повече от инструктивния тримесечен срок и онези, по които има забавяне на постановяване на решението не е много голям, но би следвало за следващата година съдиите да положат усилия тази практика да се преустанови.

Като причини за забавяне и проблеми при движението на **първоинстанционните търговските дела** могат да се отчетат:

– Констатира се голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книгата между страните по делата.

– Забавяне разглеждането по вина на страните: не напълно добре изяснени претенции, отлагания по чл. 107, ал.2 ГПК /отм./, късно направени процесуални искания.

–През изминалата 2010г., както и през предходната 2009г. първоинстанционните търговски дела стават все по–усложнени от фактическа и правна страна.

–Недостатъчна прецизност при подготовката на делата за съдебно заседание от съответния съдия – докладчик.

Като проблеми, възникващи при **обжалване на отказите на Агенцията по вписване** могат да се отчетат:

–Констатират се редица случаи, при които до съда се изпраща единствено жалбата, без всички документи, подадени в регистърното производство, както и без представен документ за изплатена държавна такса във връзка с обжалването.

–Налице са и случаи, при които Агенцията по вписванията – Търговски регистър по подадени заявления за вписване на обстоятелства, нито извършва вписване на тези обстоятелства, нито постановява отказ на това вписване. В този случай се подават жалби директно до съда и при задължаване на Агенцията по вписванията – Търговски регистър да окомплектова тази жалба, това не се извършва от длъжностните лица – например заявление за вписване на заповед за дялове на търговски дружества от публичния изпълнител на НАП.

Като проблем, възникващ при разглеждането на **жалбите против съдебните изпълнители по чл. 435 и сл. от ГПК** може да се отчете:

– Констатират се случаи, при които жалбите против действията на ДСИ и ЧСИ не се изпращат за разглеждане в окръжния съд окомплектовани с изпълнителното дело, както и неправилно администриране на жалбите, като не се спазват изискванията на чл.436, 2 и 3 ГПК.

Като проблеми, възникващи във връзка със **своевременното приключване на въззивните търговски дела** могат да се отчетат:

– В окръжния съд се изпращат дела, по които не е събрана изцяло дължимата държавна такса във връзка с въззивното обжалване, поради което се налага оставянето ѝ без движение.

–Макар и в редки случаи не се прилагат съобщения за резултата по делото до участващите в процеса страни, което налага връщане на делото на първоинстанционния съд за изпълнение на тези негови задължения.

–В някои случаи се постановяват съдебни актове, в чиито диспозитив липсва произнасяне по цялото искане или по всеки един от предвидените искове, или направени възражения, което налага връщане на делото за изпълнение на процедурата по чл. 250 ГПК.

–Често първоинстанционният съд дава ход на искиви молби, които подлежат на вписване и които не са вписани, което налага въззивната инстанция да остави исковите молби без движение за вписването им.

–Констатира се нередовности в много от случаите на подаване на касационни жалби, които не отговарят на изискванията на ГПК – не е внесена такса за допускане на касационно обжалване по сметка на ВКС, липсва подробно изложение на касационните основания по чл.280 ГПК и не се прилагат решенията на съдилищата във връзка с твърденията, че е налице противоречива практика по конкретния казус, жалбата не е изготвена и преподписана от адвокат. Това неизпълнение на изискванията във връзка с касационното обжалване води до забавяне изпращането на въззивните дела в касационната инстанция.

По отношение на **качеството на правораздаване** през 2010г. са обжалвани 102 бр. дела първа инстанция или 26% от общия брой свършени дела. Потвърдени са 72 бр., изменени 18 бр. /в т.ч. 3 поради обективни причини/ и отменени 12 съдебни акта /в т.ч. 1 бр. поради обективни причини/. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 66 бр. дела от общо свършени 360 бр. или 18%. Потвърдени са 32 бр., изменени – 5 бр. и отменени 3 бр. съдебни акта.

Качество на обжалваните съдебни актове при

Търговските и Фирмени дела

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебен акт	п	с	п
Т.д. I инст Фирм.д.	400	102	26%	72	18	3	12			
Т.д. II инст.	360	66	18%	32	5	-	3			
Всичко	760	168	22%	104	23	3	15			

През 2010г. от касационна проверка са се върнали 40 бр. въззивни търговски дела. ВКС не е допуснал до разглеждане касационната жалба по 24 бр. дела /или 60% от общия брой върнати дела/. От разгледаните по същество 16 бр.: 8 бр. са потвърдени, 5 бр. – изменени и 3 бр. – отменени

Търговски дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Брой обжалвани дела	Общ брой върнати дела	Не доп. до разгл. касащ жалба	% от общ брой върнати дела	Брой дела разгледани по същество	% от общ брой върнати дела
Т.д . II инст.	360	66	40	24	60%	16 в т.ч. 8 - потвърдени 5 - изменени 3-отменени	40%

2.3 Свършени наказателни дела

През 2010г. е **налице ръст** при свършените наказателни дела: с 5% спрямо 2009г. и с 24% спрямо 2008г. Със 7% е намалението спрямо 2007г. /2010 – 1104 бр., 2009г. – 1049 бр., 2008г. – 889 бр., 2007г. – 1188 бр./.

Свършените **НОХД през 2010г. бележат спад**, съответно с 15% спрямо 2009г., със 16% спрямо 2008г. и с 11% спрямо 2007г. /2010г. – 125 бр., 2009г. – 147 бр., 2008 г.–148 бр., 2007 г. – 140 бр./.

Свършени НОХД по видове престъпления

Год.	Общ брой НОХД	Против личността	Против собствеността	Против стопанството	Против финансоваданъчна и осиг. с-ма	Против дейността на ДООО	Против общ. спокойствие	Общ прест.
2007	140	24	20	11	29	3	-	
2008	148	20	27	10	25	12	4	
2009	147	21	25	6	23	7	2	
2010	125	14	33	12	19	8	2	

През анализирания период относително стабилни са стойностите на свършените дела за престъпления “против общественото спокойствие” /2010г.–2 бр., 2009г.–2 бр. и 2008г.–4 бр./.

Значителен спад бележат свършените дела за престъпления “против личността” /2010г. – 14бр., 2009г. – 21 бр., 2008г. – 20 бр. и 2007г.– 24 бр./, както и на НОХД за “общоопасни престъпления”. След плавния им ръст за периода 2007г.–2009г. /2007г. – 53 бр., 2008г. – 50 бр. и 2009г. – 63 бр./, през 2010г. броят им спадна на 37. Спад се наблюдава и при свършените дела за престъпления “против финансовата, данъчна и осигурителна система”. /2010 – 19 бр., 2009г. – 23 бр., 2008г. – 25 бр. и 2007г.– 29 бр./.

Ръст през четиригодишния период бележат делата “против собствеността”, “против стопанството” и “против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции”. В процентно изражение увеличението на свършените за 2010г. дела “против

собствеността” е 32% спрямо 2009г., 22% спрямо 2008г. и 65% спрямо 2007г. При НОХД “против стопанството” броят свършени дела за 2010г. е 2 пъти по – голям спрямо 2009г., спрямо 2008г. е налице ръст от 20%, а спрямо 2007г. – 9%.

Интерес представляват свършени НОХД по някои характерни текстове от НК /данъчни престъпления и такива свързани с ПТП и наркотици/, които съставляват около половината от общия брой свършени дела.

Свършени НОХД в ОС Стара Загора

Свършени НОХД по някои характерни текстове от НК

Год.	Общ брой НОХД	НОХД по чл. 354А	% от общ брой	НОХД по чл. 343	% от общ брой	НОХД по чл. 255-257	% от общ брой
2007	140	11	8%	40	29%	29	21%
2008	148	16	11%	33	22%	24	16%
2009	147	19	13%	40	27%	22	15%
2010	125	10	8%	24	20%	18	14%

За анализирания четиригодишен период спад бележат свършените НОХД, както по чл. 354а НК, така и по чл. 343 НК и чл. 255–257 НК. За данъчните дела намалението е с 18% спрямо 2009г., с 25% спрямо 2008г. и с 38% спрямо 2007г. Свършените НОХД по чл.343 НК за 2010г. са с 40% по – малко спрямо 2009г. и 2007г. и с 27% по – малко спрямо 2008г. При делата по 354а НК намалението е с 47% спрямо 2009г. с 38% спрямо 2008г. и с 9% спрямо 2007г.

По отношение на НОХД с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ данните за четирите години изглеждат така: През 2010г. са постъпили общо 132 бр. дела, в т.ч. 108 бр. по обвинителен акт, свършени са 125 бр. и са влезли в сила 98 бр. , в т.ч.. 57 бр. с присъда и 41 бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 53%.

През 2009г. са постъпили общо 138 бр. дела, в т.ч. 108 бр. по обвинителен акт, свършени са 147 бр. и са влезли в сила 117 бр. , в т.ч.. 68 бр. с присъда и 49бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 63%.

През 2008г. са постъпили всичко 141 бр. дела, в т.ч. 120 бр. по обвинителен акт, свършени са 148 бр. и са влезли в сила 120 бр. , в т.ч. 84 бр. с присъда и 36 бр. със споразумение. Процентът на НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 70%.

През 2007г. са постъпили всичко 151 бр. дела, в т.ч. 129 бр. по обвинителен акт, свършени са 140 бр. и са влезли в сила 131 бр., в т.ч. 98 бр. с присъда и 33 бр. със споразумение. В процентно изражение НОХД с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е 76%.

Процентът на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт намалява през четирите години /2010г. – 53%, 2009г. – 63%, 2008г. – 70%, 2007г. – 76% /

НОХД с наказана престъпност

Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2007	129	22	140	98	33	76%
2008	120	21	148	84	36	70%
2009	108	30	147	68	49	63%
2010	108	24	125	57	41	53%

Интерес от делата с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ са делата–обект със значим обществен интерес: организирана престъпност, корупционни престъпления, изпиране на пари, престъпления, свързани с фондове на ЕС, такива за деяния, извършени от лица, заемачи ръководни обществени и държавни длъжности, данъчни престъпления, престъпления, свързани с изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци, престъпления с предмет наркотични вещества.

Свършени дела с особен обществен интерес

в ОС Стара Загора по текстове от НК през 2010г.

Вид дело	Текст от НК	Съдия докладчик
----------	-------------	-----------------

НОХД 328/2008	Чл.257, ал.1, чл.256	Спасена Драготинава
НОХД 642/2008	Чл.253, ал.4, ал.1, чл.257, ал.1, чл.256	Мариана Христатијева
НОХД 484/2009	Чл.282, ал.2, пр.2, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 603/2009	Чл.257, ал.1, чл.256	Карсимиp Рачев
НОХД 748/2009	Чл.199, ал.2, т.3, чл.198, ал.1	Соня Камвнова
НОХД 983/2009	Чл.213а, ал.3, т.7, ал.2, т.3, ал.1	Красимиpа Дончева
НОХД 1047/2009	Чл.257, ал.1, чл.256	Мариана Христатијева
НОХД 89/2010	Чл.255, ал.3, ал.1, т.2 и т.7	Татяна Гьонева
НОХД 121/2010	Чл.257 /отм./, ал.1, чл.256	Мариана Христатијева
НОХД 163/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 171/2010	Чл.199, ал.2, т.1, чл.152, ал.4, т.4, ал.3	Красимиp Георгиев
НОХД 276/2010	Чл.116, ал.2, пр.4, ал.1, т.6, чл.115	Соня Каменова
НОХД 322/2010	Чл.305, ал.1, чл.304, ал.1, чл.205, ал.1	Ива Стефанова
НОХД 323/2010	Чл.255, ал.3, ал.1, т.6 и т.7	Спасена Драготинава
НОХД 328/2010	Чл.212, ал.5, чл.211, чл.210, ал.1, чл.209	Спасена Драготинава
НОХД 398/2010	Чл.282, ал.2, ал.1	Мариана Христатијева
НОХД 412/2010	Чл.211, чл.209, ал.1	Татяна Гьонева
НОХД 624/2010	Чл.243, ал.2, т.2, ал.1	Соня Каменова
НОХД 640/2010	Чл.321, ал.1, чл.255, ал.3, ал.1	Красимиp Георгиев
ВНОХД 1027/2010	Чл.1596, ал.2, ал.1	Красимиp Рачев
ВНОХД 1057/2010	Чл.211, чл.209, ал.1	Соня Каменова
ВНОХД 1206/2010	Чл.1596, ал.2, ал.1	Тоньо Тонев
Всичко:22 броя		

През 2010г. са свършени общо 22 бр. дела от особен обществен интерес, 9 бр. са приключили с присъда, 3 бр. – с решение, 9 бр. дела са прекратени и върнати в ОП Стара Загора за доразследване и 1 бр. дело е прекратено и изпратено по подсъдност на РС Стара Загора.

От тях 4 бр. дела са с наказана престъпност /2 бр. дела са с влязла в сила присъда и 2 бр. – с решение/. Осъдени са шест лица, като всички присъди са ефективни. Наред с наказанието лишаване от свобода, по три от делата са наложени и глоби, общо в размер на 31 000.00 лв.

НОХД с наказана престъпност по дела от

особен обществен интерес в ОС Стара Загора през 2010г.

Текст от НК	Номер на свършени дела през 2010 г.	Общ брой дела с наказана престъпност		Осъдени лица до 3 години		Над 3 до 10 г	Глоби /лв./
		Влязла в сила присъда	Със споразумение	Общо	В т.ч. условно		
Чл.257, ал.1, чл.256	328/2008	1		1			3000
Чл.257, ал.1, чл.256	603/2009	1		1			
Чл.159б,ал.2,ал.1,чл.159а	1027/2010	1				2	7000 10000
Чл.159б,ал.2,ал.1,чл.159а	1206/2010	1		1		1	5000 6000
ОБЩО	4	4	-	3	-	3	31000

След обобщаване и анализиране данните за 2010г. се налагат следните изводи и заключения, касаещи причините за забавяне на делата с особен обществен интерес, които се оформят в **четири групи причини, както следва:**

а/ Проблеми с експертизите и вещите лица

Този проблем продължава да бъде един от основните фактори, затормозаващи процеса. Към този момент основните трудности, свързани с експертизите са две: липсата на средства за възнаграждение и затруднен избор при определяне на компетентни вещи лица. При сегашния ограничен бюджет за вещи лица, лимитът на средствата за заплащането им се изчерпва твърде бързо. Експертизите понякога се възлагат на недобре квалифицирани специалисти, което

понижава качеството им. При представянето на заключенията по тях в съда се изискват допълнителни експертизи и тези искания като правило се уважават, защото пропуските се отразяват върху качеството на представените в съда заключения – така се увеличават и разходите и времетраенето на процеса. Ясно е, че в списъците с вещи лица попадат много случайни хора, липсва методика за детайлизиране на сферите, в които те са експерти.

От направения анализ на делата с особен обществен интерес за 2010г. се констатира, че с най – голяма фактическа и правна сложност са за т. нар. “данъчни престъпления”. Проблемът с качеството на експертизите е най – ясно изразен при тях. Много често експертизите, извършени на етап досъдебно производство са непълни, а понякога и доста неточни. Законодателството във финансовата и данъчна системи е изключително динамично и при липса и на квалифицирани вещи лица разследването не винаги е качествено, което води до затруднения за съда и страните в съдебното производство. Назначаването на нови експертизи /единична, допълнителна, тройна и т.н./ също води до загуба на процесуално време, още повече че е свързано и с търсене на квалифицирани вещи лица.

б/ Проблеми с болничните листове и медицинските експертизи

Нееднократно във връзка със забавяне движението на конкретни дела е ставало дума за необходимостта от създаване на единна практика при издаване на болнични листове, които се представят пред правоохранителните органи. През август 2010г. министрите за здравеопазването и правосъдието утвърдиха образец на медицинско удостоверение, което следва да бъде представяно пред разследващите органи и органите на съдебната власт. Този образец беше одобрен от Правната комисия на ВСС. Още е рано да се направят точни и задълбочени изследвания дали тази нова форма ще ограничи необоснованото отлагане на делата, поради болест на подсъдимите или техните защитници. Все пак се забелязва тенденция към дисциплиниране на страните по отношение на представяне на болнични листове, като основание за отлагане на делата.

в/ Проблеми с призоваването

Неефикасното призоваване е един от основните проблеми, който възпрепятства хода на делата **и в частност на тия с особен обществен интерес** от тяхното начало до края. Занижената гражданска дисциплина, страхът на хората при контактуване с непознати цивилни лица, дори и след легитимирането им, недостатъчните правомощия на призовкарите, които в сегашния си вид не вдъхват респект или чувство на задължение в гражданите, са тези обстоятелства, които в по

– голяма или по – малка степен способстват за неефективно призоваване, респективно за забавяне движението на делата.

Основен проблем в призоваването е промяната на адресите и местоживеенето на гражданите, без това да се отразява по съответния ред както изисква ЗГР. Многобройни са случаите, когато съдът е в невъзможност да призове участниците в наказателното производство и се налагат многобройни справки, размяна на кореспонденции. И ако за подсъдимите и обвиняемите промяната на адреса все пак е свързана с определени последици като изменение на мярката за неотклонение, то за пострадали и свидетели санкции няма.

Прави впечатление, обаче все по – голямата мотивираност на съдиите да решават този проблем, използвайки всички технически методи за призоваване – телефон, факс, електронна поща и др.

Наблюденията налагат извод, че би могло да се положат **още усилия в тази насока, а именно:**

– В досъдебното производство да се посочват по – подробно адресите на свидетелите, да се записват и алтернативни адреси на техни близки, чрез които могат да бъдат издирени, ако променят местожителството си;

– Съдиите да провеждат по – задълбочена подготовка преди самото съдебно заседание и да продължат да изискват от деловодителите предварително да им докладват, проблеми по призоваването на необходимите за процеса лица.

г/ Проблеми при въвеждане на практиката на предвидената в НПК възможност за назначаване на резервен защитник

Все още не се използва тази нова възможност, която законът дава. За да се продължи защитата в наказателния процес от резервния защитник е необходимо да са налице предпоставките на чл. 94, ал. 6 НПК. Една от тях е упълномощеният защитник да не се явява по неуважителни причини. Практиката в съдебния район за последните години показва, че неявяването на упълномощен защитник е почти винаги по уважителни причини, или поне се придава вид, че причините за неявяване са уважителни. При тези хипотези е невъзможно продължаване на наказателното производство с резервния защитник без съгласието на подсъдимия.

Липсата на натрупана практика пречи да се направи обективен анализ и да се разработят добре механизмите за прилагането на тази нова възможност. По правило обаче, където резервен защитник е назначен, превантивният ефект по

отношение на забавяне на делото, поради злоупотреба с правото на защита е ясен и недвусмислен.

В заключение по отношение на делата с особен обществен интерес **следва да се отбележи, че е необходимо да продължи активната роля на ВСС** като гарант за предприемането и осигуряването на организационни, препоръчителни и контролни мерки за наблюдение движението на делата с особен обществен интерес и преодоляване на причините за незаконосъобразното забавяне на приключването им с краен съдебен акт, както и за отстраняване на причините за незаконосъобразното връщане на наказателните дела от съдебна фаза за доразследване.

Освен визираните по-горе дела, следва да се обърне внимание и на **кръг дела, които макар да не са от наблюдаваните от ВСС дела от особен обществен интерес, поради специфични обстоятелства, са с обществен и медиен интерес/личност на подсъдим, начин на извършване на деянието, последици от престъплението и т.н./**.

С особен интерес в обществото и медиите се следят делата за престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система и т.нар. наркотични престъпления.

В следващите таблици са включени общ брой постъпили НОХД /по обвинителен акт и със споразумение/ за съответната година, общ брой свършени НОХД за съответната година и общ брой дела с наказана престъпност /влязла в сила присъда и споразумение/ за същата година. Процентът на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт някъде надминава 100%, защото през разглежданата година могат да се върнат с резултат от по-горна инстанция повече дела, отколкото са постъпили с обвинителен акт.

По обвинение за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна системи” през 2010г. са постъпили 22 бр. НОХД по обвинителен акт, свършени са 19 бр. дела, като броят на делата с наказана престъпност е 10 /влязла в сила присъда/. Процентът за 2010г. на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е най – нисък през последните четири години /45%/.

През 2009г. са постъпили 17 бр. НОХД по обвинителен акт, свършени са 23 бр. дела, като броят на делата с наказана престъпност е 14 /влязла в сила присъда/. Процентът за 2009г. на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е най – висок през последните четири години /82%/.

През 2008г. са постъпили 27 бр. НОХД, от които 25 бр. с обвинителен акт и 2 бр. със споразумение, свършени са 25 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 16 /15 с влязла в сила присъда и 1 със споразумение/.

През 2007г. са постъпили 34 бр. НОХД, всички с обвинителен акт, свършени са 29 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 21 /всички с присъда/.

НОХД за престъпления

против финансовата, данъчна и осигурителна системи

Престъпления против финансовата , данъчна и осигурителна системи						
Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2007	34	-	29	21	-	62%
2008	25	2	25	15	1	60%
2009	17	-	23	14	-	82%
2010	22	-	19	10	-	45%

Тенденцията за тези дела през анализирания четиригодишен период е, че намаляват както постъплението им, респективно и броят свършени дела, така и броят на делата с наказана престъпност: с 29% спрямо 2009г., с 38% спрямо 2008г. и с 52% спрямо 2007г.

Анализирайки делата за “престъпления против финансовата, данъчна и осигурителна система”, по-особено внимание заслужават “данъчните престъпления”. Всеки ден в пресата и останалите медии се изнася информация за източване на ДДС в особено големи размери и оцетяване на бюджета с милиони левове. Таблицата по-долу извежда тези престъпления за последните четири години.

Постъпили и приключили НОХД по чл. 255 – 257 НК

за периода 2007 – 2010 год. Наложени наказания

Година	Постъпили дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със споразумение	Общо	В т.ч. условно		
2007	34	24	5	-	24	19	-	1
2008	25	18	6	1	19	13	-	-
2009	17	17	5	-	18	17	1	1
2010	22	10	8	-	12	7	-	-
Всичко:	98	69	24	1	73	56	1	2

Настъпилите промени в законодателството /глава XXVII НПК –съкратено съдебно следствие/ доведоха до налагането на по–леки, най–често условни присъди, като се прилага разпоредбата на чл. 55 НК и без да са налице многобройни или изключително смекчаващи отговорността на подсъдимия обстоятелства. По този начин се осигури бързина на съдебното производство, но това понякога е за сметка на справедливото налагане на наказание на съответното виновно лице. През 2007г. от решените с присъда 24 данъчни дела, 18 /или 75%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. За 2008г. решените с присъда данъчни дела са 18, като половината от тях /9/ са разгледани като съкратено съдебно производство. През 2009г. са постановени 17 присъди по данъчни дела, като 10 от тях /близо 60%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. За 2010г. решените с присъда данъчни дела са 10, като 7 /70%/ са разгледани като съкратено съдебно производство. Освен института “съкратено съдебно производство” и други промени в законодателството дават възможност за налагане на по-леки наказания по данъчните престъпления.

В това отношение през годината се приеха и влязоха в сила изменения в материалния закон – НК/ДВ, бр.26/2010г./. Промените в чл.58а, ал.1 НК редуцираха материалноправната изгода от прилагането на института съкратено съдебно следствие, **като премахнаха задължителното приложение на чл.55 НК.** Даде се възможност на решаващия съд, чрез редукия на наказанието, да даде израз на съответствието между извършеното престъпление и наложеното наказание. По този начин законодателят направи опит за определяне на справедливи наказания, с осъществяване на генералната и индивидуална превенция, предвидена в чл.36 НК.

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че от осъдените по чл. 255 –257 НК през 2007г. са осъдени също 25 лица, от които 5 ефективно /или 20%/. През 2008г. от осъдените 19 лица, шест са получили ефективни присъди, или 32% и през 2009г. от осъдените 20 лица, само 2 са получили ефективни присъди или 10%. И през 2010г. са 12 лица **5 са получили ефективни присъди /или 33%/. За четирите години по чл. 255 – 257 НК са осъдени общо 76 лица, в т.ч. 18 ефективно, или 24%.**

Положителен е фактът, че процентът на ефективно осъдените лица по “данъчни дела” през 2010г. рязко расте. Следва да се отбележи, че две от влезлите в сила присъди по дела от особен обществен интерес през 2010г. са именно за престъпление по чл. 255 – 257 НК.

Необходимо е да се изтъкне, че не във всички случаи критерий за “тежест” на наказателните дела са последиците от престъпното деяние или предвиденото в съответната специална норма на НК размер на наказание. Законодателството във финансовата и данъчна системи е изключително динамично, а сложността идва и от липса на квалифицирани вещи лица, което има за последица не винаги качествено разследване, а оттук и до затруднения за съда и страните в съдебното производство.

Въпреки наличието на обективни трудности 55% през 2007г., 54% през 2008г., 55% през 2009г. и 61% през 2010г. от свършените “данъчни дела” **са приключили до 3 месеца от образуването им.** Положителните данни обаче не трябва да успокояват: от 18 бр. свършени дела, 8 бр. са прекратени и върнати за доразследване или 44%.

По обвинение за престъпление по 354а от НК през 2010г. са постъпили 11 бр. НОХД, от които 3 бр. с обвинителен акт и 8 бр. със споразумение, свършени са 10 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 10 / 1 бр. с влязла в сила присъда и 9 бр. със споразумение/. Процентът за 2010г. на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт **е най – нисък през последните четири години /33%/.**

През 2009г. са постъпили 18 бр. НОХД, от които 9 бр. с обвинителен акт и 9 бр. със споразумение, свършени са 19 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 18 /7 бр. с влязла в сила присъда и 11 бр. със споразумение/.

През 2008г. са постъпили 17 бр. НОХД, от които 13 бр. с обвинителен акт и 4 бр. със споразумение, свършени са 16 дела, като броят на делата с наказана престъпност е 19 /9 бр. с влязла в сила присъда и 10 бр. със споразумение/.

През 2007г. са постъпили 9 бр. НОХД, от които 7 бр. с обвинителен акт и 2 бр. със споразумение, свършени са 11 бр. дела, като броят на делата с наказана престъпност е 11 /9 бр. с влязла в сила присъда и 2 бр. със споразумение/. Процентът за 2007г. на делата с влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт е най – висок през последните четири години .

Тенденцията при делата за престъпление по чл.354а НК по отношение на показателя “влязла в сила присъда/споразумение” през анализирания четиригодишен период е към намаление: с 44% спрямо 2009г., с 47% спрямо 2008г. и с 9% спрямо 2007г. Разбира се това се обуславя от намаляващото постъпление на дела, респективно и по – малък брой свършени такива. Налице е увеличаване на броя дела по чл. 354а НК, внесени по Прокуратурата със споразумение, като за 2010г. тенденцията е особено добре изразена /8 бр. със споразумение и само 3 бр. по обвинителен акт/. За сравнение през 2007г. 7 бр. дела са внесени по обвинителен акт и само 2 със споразумение

НОХД за престъпления по чл. 354а НК

НОХД по 354а НК						
Год.	Общ брой постъпили НОХД		Общ брой свършени НОХД	Общ брой дела с наказана престъпност		% на влязла в сила присъда към постъпили по обвинителен акт
	По обвинителен акт	Със споразумение		Влязла в сила присъда	Със споразумение	
2007	7	2	11	9	2	129%
2008	13	4	16	9	10	69%
2009	9	9	19	7	11	78%
2010	3	8	10	1	9	33%

По отношение на “тежестта на наказанието” данните сочат, че от осъдените по чл. 354а НК през 2007г. са осъдени общо 8 лица, от които 4 ефективно /или 50%/, през 2008г. от осъдените 18 лица, 8 са получили ефективни присъди, или 44%. и през 2009г. от осъдените 22 лица, 14 са получили ефективни присъди или 64%. и през 2010г. от осъдените 11 лица 7 са получили ефективни присъди /или 64%/ За четирите години почл.354а НК са осъдени общо 59 лица, в т.ч. 33 ефективно,

или 56%. Тенденцията е към постепенно увеличаване броят на ефективно осъдените лица.

Постъпили и приключили НОХД по чл. 354а НК за периода 2007 – 2010 год. Наложени наказания

Година	Постъпили Дела	Решени с присъда	Прекратени		Осъдени лица до 3 години		Осъдени лица от 3 до 10 год	Други наказания
			Всичко	В т.ч. със Споразумение	Общо	В т.ч. Условно		
2007	9	6	5	2	5	3	2	1
2008	17	4	12	10	17	10	1	-
2009	18	7	12	11	20	8	2	-
2010	11	-	10	9	11	4	-	-
Всичко:	55	17	39	32	53	25	5	1

Добър е показателят на свършените НОХД до три месеца от образуването им: /2010г. – 72%, 2009г. – 76%, 2008г. – 66%, 2007г.– 63%/, въпреки известния спад през 2010г. **Броят на делата, приключили с присъда, през анализирания четиригодишен период плавно намалява:** 2010г. – 45%, 2009г. – 48%, 2008г. – 64%, 2007г.– 57% от общия брой свършени НОХД. Разбира се причините за това са от една страна промените в законодателството, разширяващи приложното поле на дела, приключващи със споразумение, а от друга – увеличеният брой дела по някои текстове от НК, внесени от Прокуратурата със споразумение.

НОХД, свършени до 3 месеца от образуването им и НОХД свършени с присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Свършени до 3 месеца от образуването им	% от общ брой свършени НОХД	НОХД свършени с присъда	% от общ брой свършени НОХД
2007	140	88	63%	80	57%
2008	148	97	66%	95	64%
2009	147	112	76%	71	48%
2010	125	90	72%	56	45%

Тенденцията за **увеличение броя на сключваните споразумения, както на досъдебна, така и в съдебна фаза е особено добре изразена през последните две години.** Това води до по–бързо приключване на делото с краен и окончателен съдебен акт, който е по–стабилен, тъй като представлява постигнато съгласие на всички страни относно виновността на дееца, вида и размера на наказанието, което следва да му бъде наложено, като същевременно и определението, с което е одобрено споразумението, е окончателно и не подлежи на обжалване и протест. Приключването на делата със споразумение е един от добрите варианти за приключване на дела от общ характер, доколкото в този случай всички страни по делото са съгласни с така постигнатото споразумение и с неговите последици, като са приели, че изцяло са постигнати техните цели и са удовлетворени интересите както на правосъдието, така и на пострадалите от престъплението, а същевременно и виновният за престъплението е наказан.

Ето защо и без съмнение, фактът на **увеличаване на броя на постигнатите споразумения по дела от общ характер е в полза и интерес на всички страни в процеса, а така също и на обществото,** доколкото освен индивидуална превенция, наказанието има и генерална такава и създава убеждение в обществото, че виновните няма да останат ненаказани.

НОХД приключили със споразумение

Год.	Общ брой приключени НОХД	НОХД приключени със споразумение	% от общ брой приключени НОХД
2007	140	33	24%
2008	148	36	24%
2009	147	49	33%
2010	125	41	33%

По отношение на броя **НОХД, свършени със съдебен акт по същество** през разглеждания четиригодишен период, **данните в следващата таблица показват спад:** 78% за 2010г., 82% за 2009г., 89% за 2008г. и 81% за 2007г. спрямо общия брой свършени НОХД. След намаляване на броя на делата, прекратени и върнати за доразследване в ОП Стара Загора за 2008г., през 2009г. и 2010г. тенденцията е към ръст /2010г. – 24 бр., 2009г. – 27 бр., 2008г. – 16 бр., 2007г. – 23 бр./.. Същевременно трябва да се изтъкне, че някои от тях се връщат два, три и повече пъти. 9 бр. са делата от особен обществен интерес прекратени и върнати в Прокуратурата през 2010г. За пореден път ще наблегна на факта, че е необходимо да се установяват, анализират и свеждат до минимум факторите, обуславящи тази неблагоприятна тенденция, като по –често се провеждат съвместни работни срещи на

съдиите от наказателно отделение с прокурорите при ОП Стара Загора и се обсъждат причините и основанията за прекратяване на делата от съда и връщането им на органите на досъдебното производство за доразследване.

НОХД, свършени със съдебен акт по същество

Год.	Общ брой свършени НОХД	НОХД свършени със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% от общ брой свършени НОХД
2007	140	113	81%
2008	148	131	89%
2009	147	120	82%
2010	125	97	78%

Много е говорено, предмет на не един анализ са причините, водещи до връщане на дела от съда на прокурора за доразследване.

Две са основните категории пропуски: отстраними съществени нарушения на процесуалните правила допуснати в досъдебното производство и при изготвяне на обвинителния акт. Сред най-често срещаните основания за връщане на делата за допълнително разследване са следните: непосочване в заключителната част на обвинителния акт на точната правна квалификация на престъплението; неизлагане на всички конкретни факти и обстоятелства в обстоятелствената част на обвинителния акт, въз основа на които е направен извода, че деянието осъществява точния посочен престъпен състав; липса в обстоятелствената част на обвинителния акт на конкретно и точно описание на механизма на престъплението, т.е. на фактите които обуславят съставомерността на деянието и участието на обвиняемия при осъществяването му; на факти относно квалифициращите елементи на престъплението и конкретизиране на отделните деяния при продължавано престъпление; на точното време на извършване на престъпното деяние; непълно конкретизиране на действията, които обективират изпълнителното деяние и неустановяване на пострадалото от престъплението лице; не посочване на всички обстоятелства, индивидуализиращи деянието и квалифициращи го като престъпление; допускане на съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, довели до ограничаване на правата на пострадалото физическо или юридическо лице; не предявяване на материалите на пострадалото лице; допускане на съществени нарушения на процесуалните правила в досъдебното производство, довели до ограничаване на правата на обвиняемото лице – разминаване на повдигнатото обвинение в досъдебното производство и това по обвинителния акт; не прецизиране на точното

обвинение откъм формата на съучастие на лицата извършили престъплението и т.н;

Ще подчертая, че една част от причините, водещи до тази неблагоприятна тенденция се дължат на формални нарушения и технически грешки, допускани от органите на досъдебното производство. Имайки предвид, че “формализмът” в наказателния процес е и гаранция за правото на защита и търсейки баланса между бързината и ефективността в наказателния процес от една страна и процесуалните права на участниците в наказателния процес от друга страна, **актуални остават следните идеи за промени в законодателството:**

– **Въвеждане в НПК института на “явна фактическа или техническа грешка”** /ЯФТГ/, с което ще има възможност да бъдат поправяни допуснатите фактически и технически грешки, без да е необходимо съдебното производство да се прекратява и да се преповтарят извършените вече процесуални действия.

– В редица случаи съществуват спорни моменти при окачествяването на допуснатите процесуални нарушения, дали са съществени, или не. В тази връзка на определени периоди от време би могла **да се обобщава практиката от различните съдебни райони**, да се анализира и публикува с цел запознаване и съобразяване на магистратите и органите на досъдебното производство с направените констатации.

– **При окачествяването на едно процесуално нарушение като особено съществено, да се държи сметка, води ли до друг краен резултат при прилагането на материалния закон, различен от постигнатия**, т.е. ако не бе допуснато нарушението на процесуалните правила, различен ли ще бъде извода за вина, наказание и т.н. Единствено при положителен отговор да се отменя съдебния акт.

От изложените по-горе данни следва изводът, **че качеството на правораздаването в ОС Стара Загора се е подобрило по отношение на бързина на съдопроизводството /повече дела, свършени в тримесечен срок/, но не и по отношение на ефективност /по – малко постановени съдебни актове по същество/.**

Малък е броят на постановените оправдателни присъди: 2007г. – 2 бр., 2008г. – 2 бр. и 2009г. – 1 бр. и 2010г – 1 бр., т.е. 1.43% – през 2007г., 1.35 % през 2008г., 0.68% през 2009г. и 0.80% през 2010г. от общия брой свършени НОХД. Като средни стойности: от общо свършените през четирите години 540 бр. НОХД, 6 са приключили с оправдателна присъда или

1.07%. Всички са обжалвани: 3 са потвърдени, 1 – отменена и за две – няма резултат.

НОХД, свършили с оправдателна присъда

Год.	Общ брой свършени НОХД	Постановена оправдателна присъда /бр./	Текст от НК	Резултат от обжалването	% от общ брой свърш. НОХД
2007	140	2	Чл.123 Чл.149, ал.5	Потвърдена Потвърдена	1.43%
2008	148	2	Чл.283а Чл.115	Потвърдена Няма резултат	1.35%
2009	147	1	Чл.354а, ал.2, чл.242, ал.2	Отменена	0.68%
2010	125	1	Чл.343,ал.3,пр.2,ал.4	Няма резултат	0.80%
Общо:	560	6			1.07%

Едно от делата приключило с оправдателна /и потвърдена/ присъда е за престъпление по чл.123 НК и причината за този резултат е недоказаност на причинно–следствена връзка между неизпълнение от подсъдимият на нормативни задължения и настъпилите вредоносни последици. При друго наказателно производство /също потвърдено/ се касае за обвинение за престъпление по чл.149 НК и съдът е приел, че от обективна страна не е осъществено изпълнителното деяние на престъпния състав. При трето наказателно производство /също потвърдено/ обвинението е за престъпления по чл. 282 НК /престъпление по служба/ и по чл.219 НК /безстопанственост/, за които съдът е приел липса на обективните признаци /длъжностно лице по смисъла на чл. 282 НК/ и субективни признаци /пряк умисъл и специална цел/, както и липса на значителни вреди по отношение на резултатното престъпление по чл.219 НК. През 2009г. беше постановена оправдателна присъда по дело от особен обществен интерес по чл.354а, ал.2, чл.242,ал.2НК. Съдебният състав е приел, че не е доказано по несъмнен начин участието на подсъдимото лице в извършване на престъпното деяние, че би могло да се направи предположение за това, но това предположение не е достатъчно, за да бъде ангажирана наказателна отговорност. През 2010г. ПАС потвърди присъдата, но ВКС не сподели доводите на първите две инстанции и върна делото за ново разглеждане от друг състав.

Причините за постановявяне на оправдателни присъди могат да се обобщат: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, липса на доказателства, обосноваващи осъдителен съдебен акт по несъмнен начин.

От съдените **130** лица през 2010г. са **осъдени 129** (от които 8 непълнолетни), оправдано е едно лице, което представлява 0.77% от съдените. Най-масовото наказание е “лишаване от свобода до три години” –82 лица, от които 46 лица при условията на чл.66НК /т.н. условно/, след това “над три до десет години лишаване от свобода” – 16 лица, “над десет до тридесет години лишаване от свобода ” – 8 лица, доживотен затвор – 2 лица, други наказания – 21 лица.

Налице е тенденция към намаление на условните присъди /2010г.– 36%, 2009г.– 48%, 2008г. – 52% и 2007г. – 61%/ от общия брой осъдени лица. **Увеличен е броят на “по-тежките присъди”**. Осъдените лица с присъда “над 10 до 30г” са 6% през 2010г., 3% през 2009г. 4.5% през 2008г. и 3% през 2007г. от общия брой осъдени лица. За разлика от 2008 и 2009г., когато са постановени по една доживотна присъда /2007г. – няма/, през 2010г. са постановени 2 доживотни присъди.

Като цяло изводът е, че през 2010г. са постановени по-голям брой ефективни и “по-тежки” присъди.

Съдени и осъдени лица за периода 2007г. – 2010г.

Год.	Съдени	Осъдени	До 3 години		Над 3 до 10	Над 10 до 30	Доживотзатвор	Без замяна	Други
			Общо	В т.ч .усл.					
2007	126	124	100	76	11	4	-	-	9
2008	156	154	113	80	19	7	1	-	14
2009	153	152	111	73	19	5	1	-	16
2010	130	129	82	46	16	8	2	-	21

Най – тежките присъди са по дела за престъпления, извършени “против личността” – 3 бр. за престъпление по чл.115 и сл. от НК /вкл. чл.116 НК/ и “против собствеността”–5 бр. Наказанието доживотен затвор е за престъпления по чл.199, ал.2, т.1, чл.152, ал.4, т.4 НК /по едното дело/ и за второто дело – по чл.199, ал.2, т.3, чл.339, ал.1 НК. Както вече споменахме не само делата завършили с тежки осъдителни присъди представляват голям интерес. И не във всички случаи критерий за “тежест” на наказателните дела са последиците от престъпното деяние или предвиденото в съответната специална норма на НК размер на наказание.

Икономическите престъпления /а напоследък и транспортните/ почти във всички случаи са с фактическа и правна сложност.

През 2010г. расте броят на свършените ЧНД първа инстанция. Увеличението е 5% спрямо 2009г., с 45% спрямо 2008г. и с 11% спрямо 2007г. Като процентно отношение те са 84% през 2010г., 81% през 2009г., 75% през 2008г. и 81% през 2007г. спрямо общия брой постъпили наказателни дела първа инстанция

Свършени ЧНД първа инстанция

Год.	Общ брой свършени нак. дела първа инст.	Свършени ЧНД първа инастанция	% от общ брой свършени нак.д. първа инст.	% изменение на ЧНД първа инст. спрямо 2007 г.
2007	723	583	81%	100%
2008	596	448	75%	77%
2009	766	619	81%	106%
2010	774	649	84%	111%

Свършените през 2010г. 151 бр. ВНОХД и ВНЧХД са с 13% повече от свършените през 2009г. /134 бр./, с 3% повече от свършените през 2008г. /147 бр./ и с 11% по – малко от тези през 2007г. /170 бр./ . По отношение свършените частни наказателни дела въззивна инстанция през 2010г. има съществен ръст спрямо предходните три години: с 20% спрямо 2009г. с 23% спрямо 2008г. и 14% спрямо 2007г. /2010г.– 179 бр., 2009г. – 149 бр., 2008 г. – 146 бр., 2007 г. – 157бр./

Свършени ВНОХД, ВНЧХД и ВЧНД

Год.	Общ брой свършени ВНОХД и ВНЧХД	% изменение спрямо 2007 г.	Общ брой свършени ВЧНД	% изменение спрямо 2007 г.
2007	170	100%	157	100%
2008	147	86%	146	93%
2009	134	79%	149	95%
2010	151	89%	179	114%

По отношение качеството на правораздаването.

През 2010г. са обжалвани 27 бр. НОХД или 22% от общия бр. свършени дела. Потвърдени са 18 бр., изменени – 11 бр. и отменени – 6 бр.. При ЧНД са обжалвани 79 бр. дела /12%/, потвърдени са 64 бр. и отменени 13 бр. При делата като въззивна инстанция са обжалвани 5 бр. /2%/, потвърден са 3 бр. и отменени 6 съдебни акта.

Показателен е фактът, че голяма част от “изменените присъди” са с промяна в гражданската част /размера на присъденото обезщетение/ с мотив от въззивната инстанция неспазване “принципа на справедливост”. Донякъде противоречивата съдебна практика е една от основните причини за промяна в размера на присъденото обезщетение.

Качество на обжалваните съдебни актове при наказателните дела

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебен акт	Изм. съдебен акт	В т.ч. поради невин. повед. на съда	Отм. съдебен акт	В т.ч. поради невин. повед. на съда
НОХД	125	27	22%	15+3	11	-	6	-
ЧНД	649	79	12%	67-3	-	-	13	-
Нак .д. II инст	330	5	2%	3	-	-	6	-
Всичко	1104	111	10%	85	11	-	25	-

През 2010г. са свършени 151 бр. ВНОХД и ВНЧХД, обжалвани са 5 бр. /3%/. Три съдебни акта са потвърдени и шест – отменени.

Наказателни дела предмет на касационна проверка

Вид дело	Общ брой свърш. дела	Обжалвани дела	% от общ брой свършени дела	Потв. съдебно решение	Изм. съдебнорешение	В т.ч. поради обект. прич.	Отм. съдебнорешение
ВНОХД ВНЧХД	151	5	3%	3	-	-	6

Съгласно чл.29, ал.8 ЗСРС от 2008г. в Годишните отчетни доклади на окръжните съдилища се включва и информация за издадените през годината разрешения за използване на СРС

През 2010г. Председателят на ОС Стара Загора е дал 823 бр. разрешения за използване на СРС. Изготвени и получени са 104 бр. ВДС екз. №1 по 131 бр. дадени разрешения през 2010г.

През 2009г. Председателят на ОС Стара Загора е дал 460 бр. разрешения за използване на СРС. Изготвени и получени са 66 бр. ВДС екз. №1 по 74 бр. дадени разрешения през 2009г.

Брой разрешения за СРС

Година	Брой дадени разрешения за използване на СРС	% увеличение спрямо 2009г.	Брой изготвени и получени ВДС екз. № 1	% увеличение спрямо 2009г.
2009г.	460	100%	66	100%
2010г.	823	179%	104	158%

2.4 Свършени фирмени дела

Закономерно, с влизане в сила от 01.01.2008г. на ЗТР броят на свършените **фирмени дела** в ОС Стара Загора рязко намаля: /2010г. – 64 бр., 2009г. – 63 бр., 2008г. – 106 бр., 2007г. – 2223 бр./.

3. Обобщени изводи за дейността на ОС Стара Загора

Разглеждайки дейността на съда като цяло, могат да се направят следните обобщени изводи:

3.1 Висок процент на делата, свършени до 3 месеца от образуването им /2010г. – 84%, 2009г. – 84%, 2008г. – 77%/ . За високия процент през 2010г. и 2009г. влияние оказва и фактът, че с влизането в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа, времетраенето на съдебното производство при първоинстанционните граждански и търговски дела тече от закритото разпоредително заседание за насрочване на делото до датата на постановяване на съдебния акт.

3.2 Увеличен е през 2010г. броят на делата, свършени със съдебен акт по същество спрямо предходните три години /2010г. – 84%, 2009г. – 83%, 2008г. – 76%/.

3.3 Положителен е фактът, че макар и с малко е намалял броят на останалите несвършени дела в края на отчетния период: /2010г. – 518 бр., 2009г.–536 бр., 2008г.–429 бр., 2007г.–438 бр./ . За високия брой несвършени дела в края на 2010г. влияние оказва и фактът, че с влизане в сила на новия ГПК и процедурата по размяна на книжа “действителното” времетраене на съдебното производство /от образуване на делото/ значително се увеличи.

3.4 Увеличение спрямо 2009г./с 4%/ , спрямо 2008г. с 31% и намаление спрямо 2007г. /със 7%/ се наблюдава в броя обжалвани дела /2010г. – 518 бр., 2009г. – 498 бр., 2008г. – 394 бр., 2007г. – 557 бр./ . Обжалваните дела по видове в ОС Стара Загора през разглеждания четиригодишен период изглеждат така:

Обжалвани дела по видове в ОС Стара Загора

Год.	Обжалвани граждански дела	Обжалвани търговски дела	Обжалвани наказателни дела	Обжалвани фирмени дела	Обжалвани администр. дела	Общ брой обжалвани дела
2007	249	107	87	4	110	557
2008	192	107	82	9	4	394
2009	259	153	85	-	1	498
2010	237	168	111	-	2	518

3.5 Белег за **високо качество** на работата на съдиите от окръжния съд е, че през 2009г. са върнати от горната инстанция с **отменени решения общо 94** /2009г.– 89бр., 2008г. – 101бр./ броя дела от всички отделения на съда, в т.ч. 1 бр./2009г.– 10 бр., 2008г. – 12бр./ по обективни причини. Отменените съдебни актове поради необективни причини – 93 бр. /2009г. 79 бр., 2008г.–89 бр./ са 18% /2009г. – 16%, за 2008г. – 16% / от общия брой върнати дела 508 бр. /2009г. – 498 бр., 2008г. – 541 бр./. Няма база за сравнение с 2007г. /за пръв път през 2008г. се въведе понятието “отменен съдебен акт по обективни причини”/. И все пак за сравнение през 2007г. отменените съдебни актове /91бр./ са 21% от общия брой върнати дела /440 бр./.

Качеството на обжалваните съдебните актове за последните четири години е онагледено в следните три таблици, като за 2007г. не е отчетен процентът на отменените съдебни актове поради необективни причини спрямо общия брой свършени през годината дела и спрямо общия брой върнати с резултат от по–горна инстанция през годината дела, тъй като показателят “отменен по обективни причини” не е следен. При търговските дела не са включени фирмените, поради настъпилите през 2008г. законодателни промени данните биха били несъвместими.

Процентът на отменени съдебни актове поради необективни причини спрямо общия брой свършени през годината дела е най – нисък при търговските дела /2.01%/, следват наказателните дела /2.26%/. С най – висок процент са гражданските дела /6.98%/. **Процентът на отменени съдебни актове поради необективни причини спрямо общия брой върнати с резултат от обжалване през годината дела е най-нисък отново при търговските дела /9.86%/**, следват наказателните дела /20.66%/. С най – висок процент са отново гражданските дела /22.04%/.

От отменените 54 бр. граждански дела, 20 бр. са първа инстанция. От тях само 4 са решения, а от останалите 16 отменени определения за прекратяване на делото, 10 бр. са по идентични дела.

Анализът на върнатите от въззивна и касационна инстанция дела дава основание да се посочат **няколко основни причини, станали повод за отмяна или обезсилване на съдебните актове** на ОС град Стара Загора като първа инстанция.

–Недостатъчна задълбоченост при проверка редовността на исковата молба и наличието на останалите процесуални предпоставки за допустимостта на предявения иск. В тази връзка следва да се отбележи, че има констатирани и случаи на допуснато изменение на иска под формата на “уточняване на исковата молба” пред въззивната инстанция, което неминуемо е довело до произнасяне по непредявен иск от ОС Стара Загора като първа инстанция и води до обезсилване на постановения съдебен акт от въззивната инстанция.

–Неправилна правна квалификация на спорното материално право и липса на разпределение на доказателствената тежест в доклада по делото /често и непълен доклад/.

– Неправилно тълкуване и прилагане на материално правните норми при решаването на спора.

При гражданските и търговски дела /разглеждани по отменения ГПК/ най – често срещана причина за отмяна на решенията от въззивната /касационната/ инстанция е неизясняването на спора от фактическа страна и несъбирането на необходимите за това доказателства. Обикновено в решенията на първата инстанция се посочват твърдени от страната факти, които са останали недоказани и във въззивната инстанция страната сочи доказателства за тези факти. След събирането им често се стига до правни изводи по спора, различни от тези на първоинстанционния съд и в тази връзка не може да се говори, че неизясняването на спора е поради недостатъчната подготовка по него на съдията – докладчик.

Качество на правораздаване при търговските дела

Год.	Общ брой свърш. дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. не пр. към брой върш.
2007	592	67	44	3	-	20	-	-	-
2008	579	108	70	16	8	22	9	2.25	12.04
2009	660	167	118	18	6	31	8	3.48	13.77
2010	696	142	104	23	3	15	1	2.01	9.86

Качество на правораздаване при гражданските дела

Год.	Общ брой свърш. дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. необект. пр. към общ брой върнати
2007	919	167	125	8	-	34	-	-	-
2008	1490	324	236	33	-	55	3	3.49	16.05
2009	844	246	191	20	-	35	-	4.15	14.23
2010	774	245	175	16	1	54	-	6.98	22.04

Качество на правораздаване при наказателните дела

Год.	Общ брой свърш. дела	Общ брой върнати дела	Потв. съд. акт	Изм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	Отм. съд. акт	В т.ч. поради обект. причини	% отмен. необект. пр. към общ брой свършени	% отмен. необект. пр. към общ брой върнати
2007	1188	108	67	25	-	16	-	-	-
2008	889	85	50	17	-	18	-	2.02	21.18
2009	1049	85	45	17	-	23	2	2.00	24.71
2010	1104	121	85	11	-	25	-	2.26	20.66

3.6 С оглед изричните изисквания на ВСС, съгласно Протокол №1/11.01.2010г. **“да се даде конкретна оценка за индивидуалната работа на съдиите”** от обобщените данни и показатели се налагат следните изводи:

Много добро включване в работата на ОС Стара Загора на младшите съдии: съдия Жена Иванова /без отменени съдебни актове и с общо 4 бр. останали в края на отчетния период несвършени дела/ и съдия Дарина Крумова / 1 отменен съдебен акт и общо 10 бр. останали в края на отчетния период несвършени дела/.

– по отношение на гражданските дела

През годината в гражданско отделение работиха девет съдии, в т.ч. и младши съдия /два състава по въззивните дела и два – по първоинстанционните дела/. Свършени са общо 156 първоинстанционни граждански дела, от които 100 бр. /64%/ в тримесечен срок. Относително малък е броят на постановените съдебни актове по същество – 100 бр. /64%/. Показателите при въззивните дела са много близки при всички съдии, като с най – добри показатели са: бр. свършени дела – съдия Маргарита Саранделчева /96 бр./, свършени до 3 месеца– съдия Иванела

Караджова /94%/ и съдия Румяна Тихолова /92%/ и със съдебен акт по същество – съдия Маргарита Саранеделчева /94%/. С най – малко обжалвани дела са: съдия Румяна Тихолова /20 бр./ и съдия Даниела Телбизова /22 бр./. С най – малко отменени съдебни актове са съдия Иванела Караджова /3 бр./ и съдия Трифон Минчев /3 бр./. С най – малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Иванела Караджова /10 бр./ и съдия Даниела Телбизова /11 бр./

– по отношение на търговските дела

През по – голямата част от годината търговско отделение работи в намален съдийски състав. Въпреки това постигнатите резултати са много добри. Докато броят на свършените дела е приблизително еднакъв, висящите дела варират в широки граници. В по – голям диапазон са и другите наблюдавани показатели. С най – добри резултати са: бр. свършени дела – съдия Димитър Христов /241 бр./, свършени до 3 месеца – съдия Димитър Христов /84%/ и със съдебен акт по същество – Румяна Танева /82%/. С най – малко обжалвани дела е съдия Стефан Саранеделчев /26 бр./. Без отменени съдебни актове е съдия Стефан Саранеделчев, само с два отменени съдебни акта е съдия Анна Трифонова, а с най – малко висящи дела в края на отчетния период са съдия Стефан Саранеделчев /12 бр./ и съдия Димитър Христов /51 бр./.

Като забележка ще кажа, че съдия Стефан Саранеделчев беше в продължителен отпуск, през което време беше изключен от програмата за случайно разпределение на делата, респективно намаля и броят на свършените, обжалваните, както и на висящите дела в края на отчетния период.

През изминалата 2010г. Търговско отделение е безспорно с много добро показатели, а съдия Димитър Христов, който успешно съчетаваше административната работата като Зам. административен ръководител с тази на съдия, има най – много свършени дела в ОС Стара Загора.

– по отношение на наказателните дела

През годината в наказателно отделение работиха десет съдии, в т.ч. и младши съдия. Броят постъпили, респективно свършени дела е в по – широки граници, като тук влияние оказват ЧНД първа инстанция /бързите производства се гледат от дежурен съдия/. С най – добри показатели са: бр. свършени дела – съдия Соня Каменова /175 бр./ и съдия Ива Стефанова /161 бр./, свършени до 3 месеца – съдия Красимира Дончева /96%/ и съдия Спасена Драготинова /94%/, със съдебен акт по същество – съдия Татяна Гьонева /96%/ и съдия Ива Стефанова /96%/. С най

– малко обжалвани дела са: съдия Красимир Рачев /5 бр./ и съдия Татяна Гьонева /10 бр./ Без отменени съдебни актове е съдия Красимир Георгиев. С най– малко висящи дела в края на отчетния период – съдия Красимир Георгиев /6 бр./ и съдия Соня Каменова /8 бр./.

3.7 През месец юни 2010г. инспектори от Инспектората към Министерство на правосъдието извършиха проверка и мониторинг по приложението на НПК и НК **във връзка с корупционните престъпления**. В резултат на проверката не бяха констатирани съществени забавяния в насрочването и движението на делата, посочено бе, че в болшинството от случаите **се спазват всички законови и инструктивни срокове**, не беше констатирана противоречива съдебна практика. Анализът на правораздаването посочи /в болшинството дела/ **висока ефективност при разглеждането на наказателни дела с предмет корупционни престъпления**.

Констатирано бе, че **съдът е силно ограничен във възможностите си да реши да приложи съкратени съдебни процедури**. Така броят на водените от съда бързи и незабавни производства се предопределя от това, дали разследването е започнало или приключило по този ред от органите на досъдебното производство, което от своя страна зависи както от наличието на предвидените от закона предпоставки, така и от фактическата и правна сложност на конкретните случаи. Решаването на делата със споразумения зависи от това, дали прокурорът и защитникът на обвиняемия/подсъдимия са депозирали в съда за одобрение предложение за приключване на наказателното производство със споразумение. Единствено при съкратеното съдебно следствие съдията разполага с възможност да инициира разглеждането на делото при ускорена процедура /при предвидените от закона предпоставки/, чрез вземане на решение за предварително изслушване на страните.

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Сгради, оборудване, проблеми

Извършените ремонти през 2010г. в сградата на Съдебната палата Стара Загора бяха чувствително намалени в сравнение с предшестващите такива. Това се дължеше главно на намалелите средства в бюджета на съда, касаещи текущите ремонти и обзавеждания.

През месец февруари и месец март на 2010г. бе извършен основен ремонт на съдийски кабинети № 18 и № 21 на втория етаж в ОС Стара Загора. Бе закупено и ново обзавеждане за тези два кабинета. С това

приключи основния ремонт на всички съдийски кабинети в ОС Стара Загора. Не е решен проблема с преместването на съдия Красимир Георгиев в съдийски кабинет на Окръжен съд Стара Загора.

През месец септември на 2010г. беше проведен конкурс и подписан договор през месец октомври за подмяна на втория котел в Съдебната палата и доставка на нова газова горелка към него след осигурени 35 100 лв. с ДДС от аварийния фонд на ВСС. През месец ноември на 2010г. бе извършена подмяната на котела и през настоящия отоплителен сезон той работи ефективно. Остава нерешен проблема с подмяната на голяма част от кранчетата на радиаторите в отделните съдебни зали, съдийски кабинети и канцеларии, като по този начин по-ефективно ще се регулира подаването на отоплителната инсталация в тях.

След проведена процедура през месец ноември на 2010г. бе извършен ремонт на мълниезащитната инсталация в сградата на Съдебна палата – Стара Загора. След извършването на ремонта бе извършено замерване от лицензирана лаборатория на всички ел. контакти в помещенията на ОС Стара Загора и на мълниезащитната инсталация в сградата, при което се констатира, че ел. инсталацията отговаря на всички нормативни изисквания в Р. България.

През месец ноември и месец декември на 2010г. бе извършен аварийен ремонт на покрива над третия етаж на Съдебната палата, както и подмяна на общо 10 бр. прозорци с алуминиева дограма на третия етаж и на първия етаж в сградата, след осигурени 28 300 лв. с ДДС от ВСС за сметка на неразпределения резерв за аварийни и непредвидени разходи по бюджета на съдебната власт за 2010г.

През настоящата година следва да се кандидатства за средства за подмяна на ламарината и на останалата част от покрива над четвъртия етаж, както и на олуците и водосточните тръби. Основен ремонт на покрива е извършван през 1993г., ламарината на много места е вече компрометирана и следва да се извърши нов ремонт, като се кандидатства за средства отново от аварийния фонд на ВСС.

През последното тримесечие на 2010г. бяха закупени 2 бр. технически средства – XEROX за нуждите на деловодства в ОС Стара Загора. Проблемите с поддържане в изправност и подмяна на техниката /компютри и размножителна техника/ в Окръжен съд Стара Загора не се решават цялостно, а на парче поради наличие на достатъчно предоставени средства от ВСС.

През 2010г. във връзка с усложняващата се обстановка по линия на международния тероризъм и с цел повишаване надежността на Съдебната палата Стара Загора и недопускане внасянето на взривни материали и вещества и във

връзка с всички предписани мероприятия от ГД "Охрана" към МП се подготвиха и предадоха в МП пълни количествено–стойностни сметки, касаещи ремонтни работи, свързани с монтираното външно и вътрешно видеонаблюдение в сградата на Съдебната палата Стара Загора, както и осигуряване на ограничителен пропускателен режим по етажите. Поради липса на достътно средства в МП тези предвидени СМР не бяха извършени през 2010г.

В по–дългосрочен аспект /евентуално през 2013г./ предстои изграждане на служебен асансьор в северния английски двор. За това инвестиционно намерение предстои възлагане, разработване и съгласуване на работни проекти по всички части и кандидатстване за средства за капиталовите разходи пред МП или пред Министерство на регионалното развитие и благоустройството по европейските фондове–програма "Регионално развитие".

2. Техническо оборудване – компютри, принтери, мрежи, програмни продукти, проблеми.

- **Окръжен съд, гр.Ст.Загора**

През 2010г. в Окръжен съд-Стара Загора се закупиха със собствени средства два UPS-а, един настолен скенер и един 24-портов switch за подмяна.

Във всички отделения на съда новопостъпилите дела се разпределят по докладчици с програмата за разпределение на дела, разработена от Администрацията на Висшия съдебен съвет, за което са създадени и приведени в изпълнение Вътрешни правила. Със същото приложение се разпределят на случаен принцип и съдебните заседатели в съответствие с чл.72, ал.2 от Закона за съдебната власт.

Информационната система за управление на съдебните дела САС "Съдебно деловодство", разработена от "Информационно обслужване"АД гр.Варна, се използва от месец октомври 2004г. в съда и обхваща напълно дейността на съдии, деловодители и секретари в Гражданско, Наказателно и Търговско отделения, регистратура и архив на съда. Присъединените постановени съдебни актове са със заличени данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и Закона за класифицираната информация. Ежедневно финализиращите съдебни актове се изпращат и публикуват на Централния уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове и се осъществява електронния /безхартиен/ обмен на данни между съдилищата.

В съда е създаден и работи механизъм за получаване в електронен вид на обвинителните актове и предложенията за споразумение от Окръжна прокуратура

Стара Загора и “прикачването” им в електронната папка на съответното дело през САС “Съдебно деловодство”.

В Окръжен съд-Стара Загора се използва правно-информационната система Аписб- модули Апис-Право, Апис-Време, Апис-Практика и ЕвроПраво.

На Internet сайта на Окръжен съд-Стара Загора /<http://www.osstz.com/> е предоставена следната информация: график на насрочените дела за всяка следваща седмица, като делата от особен обществен интерес се отбелязват изрично; ежедневно, в съответствие с изискването за незабавно публикуване на съдебните актове след постановяването им, се актуализира и информацията за постановените съдебни актове в съда, като отделен линк е насочен директно към постановените актове по дела от особен обществен интерес; достъпни са Вътрешните правила за публикуване на съдебните актове на Интернет страницата на съда; месечна справка за влезлите в сила съдебни актове; информация за свободните работни места и конкурси в съда; отчетния доклад на Председателя на съда за изтеклата година; работно време и телефони за контакт на деловодствата; телефон за сигнали на граждани и др. полезна информация. Броят на посещенията на сайта постоянно расте. Стремешът е изнесената информация да е винаги актуална.

Два от аспектите на сигурността/програмен и организационен/ на работа и защита на информацията в съда са осигурени чрез подновяване на абонамента през месец юни 2010г. на антивирусен софтуер NOD32 с лиценз за 65 работни места и актуализиране на “Правила за използване на програмни продукти и Интернет в Окръжен съд Стара Загора”.

Голяма част от служителите в Окръжен съд-Стара Загора работят все още с CRT монитори. Подмяната им с LCD монитори би довело до пестене на работно място, несмуцаване от електромагнитни полета и не на последно място енергоспестяване.

Функционалността на “Специализиран софтуер за мониторинг и контрол на дейността на вещите лица” не включва модул със счетоводна насоченост /Протокол №2 от 12.01.2010г. на Комисия ”Професионална квалификация, информационни технологии и статистика” на Висш съдебен съвет/. Остава необходимостта от програмен продукт, осчетоводяващ дейността на вещите лица.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА В СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ.

1. Постъпили дела

През отчетната година в районните съдилища от региона са постъпили дела, както следва:

Постъпили дела в районните съдилища

Вид дела	2007г.	2008г.	2009	2010
1.наказателни /общо/ в т.ч. НОХД	5342 1732	5972 1709	5323 1645	5407 1918
2.граждански /общо/	9201	8202	10442	13488
3.съдебно-изпълнителни	1599	1617	1302	1085
Общо: /г.1 + г.2/:	14543	14174	15765	18895

Данните се основават на статистическите отчети, изпращани от районните съдилища в региона в края на всяка година в МП и ВСС и дават основание за следните изводи:

а/ През 2010г. **постъплението на наказателни дела бележи повишение с 1.58% спрямо 2009г. с 1.22% спрямо 2007г. и спад с спад с 9.46% спрямо 2008г.**

2010 г. – 5407 бр. дела

2009 г. – 5323 бр. дела

2008 г. – 5972 бр. дела

2007 г. – 5342 бр. дела

б/ **Постъпилите през 2010г. НОХД са най – много като брой през последните четири години: налице е ръст съответно със 16.60% спрямо 2009г. с 12.23% спрямо 2008г. и с 10.74% спрямо 2007г.**

2010 г. – 1918 бр. дела

2009 г. – 1645 бр. дела

2008 г. – 1709 бр. дела

2007 г. – 1732 бр. дела

в/ Постъпилите през 2010г. **граждански дела** бележат висок ръст: те са с 29.17% повече от тези през 2009г., със 64.45% повече от 2008г. и с 46.59% повече от 2007г.

2010 г. – 13488 бр. дела

2009 г. – 10442 бр. дела

2008 г. – 8202 бр. дела

2007 г. – 9201 бр. дела

г/ С тенденция към постоянен спад през анализирания четиригодишен период е постъплението на **изпълнителни дела**: спрямо 2009г. със 16.67%, спрямо 2008г. с 32.90% и спрямо 2007г. с 32.15%

2010 г. – 1085 бр. дела

2009 г. – 1302 бр. дела

2008 г. – 1617 бр. дела

2007 г. – 1599 бр. дела

Показателите “Действителна натовареност” и “Натовареност по щат” по отношение на постъпилите през 2010г. дела за районните съдилища изглеждат така:

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Постъпили дела”

Районен съд	Общ брой постъпили дела	Брой съдии по щат	Брой отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат
Ст.Загора	10509	19	203	51.77	46.09
Казанлък	5076	10	115.63	43.90	42.30
Чирпан	1092	4	45	24.27	22.75
Раднево	1266	4	48	26.38	26.38
Гълъбово	952	3	24	39.67	26.44

Окръг Ст.Загора	18895	40	435.63	43.37	39.36
--------------------	-------	----	--------	-------	-------

С най – високи стойности и по двата показателя “действителна натовареност” и “натовареност по щат” е РС Стара Загора. С близки стойности е РС Казанлък.

Показателите на РС Раднево, РС Чирпан и РС Гълъбово са близки и двойно по–ниски, в сравнение с РС Стара Загора.

В заключение - всички районни съдилища в региона имат ръст и в двата показателя.

1.1 Постъпили през 2010г. в районните съдилища наказателни дела

Увеличение на постъпилите **наказателни дела** през 2010г. спрямо предходната 2009г. се наблюдава при РС Казанлък /с 1.61%/ , РС Чирпан /със 6.5%/ и РС Гълъбово /с 25.56%/ , а увеличение на постъпилите НОХД – във всички районни съдилища: в РС Стара Загора /с 13.67%/ , РС Казанлък /с 24.95%/ , РС Чирпан /с 2.56%/ , РС Раднево /с 5.30%/ и РС Гълъбово /с 41.58%/.

Постъпили наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2007г.		2008г.		2009г.		2010г.	
	Наказ. Общо	в т.ч. НОХД	Наказат. Общо	в т.ч. НОХД	Наказат. Общо	В т.ч. НОХД	Наказат. общо	в т.ч. НОХД
Ст.Загора	2773	714	2786	770	2795	717	2792	815
Казанлък	1504	538	1590	509	1488	481	1512	601
Чирпан	469	204	409	187	369	195	393	200
Раднево	382	180	357	138	401	151	371	159
Гълъбово	214	96	830	105	270	101	339	143
Общо:	5342	1732	5972	1709	5323	1645	5407	1918

От постъпилите 1918 бр. **НОХД** в районните съдилища през 2010г. /2009г.– 1645 бр.,2008г. – 1709 НОХД, 2007г. – 1732 НОХД/, са **прекратени и**

върнати за доразследване 80 бр. /2009г. – 74 бр., 2008г. – 89 бр., 2007г. – 153 бр./ По районни съдилища данните са следните: СРС – 42 бр. дела /2009г. – 35 бр., 2008г. – 27 бр., 2007г. – 42 бр./, КРС – 20 бр. дела /2009г. – 21 бр., 2008г. – 31 бр., 2007г. – 72 бр./, РРС – 12 бр. дела /2009г. – 8 бр., 2008г. – 14 бр., 2007г. – 32 бр/ и ЧРС – 6 бр./2009г. – 7 бр., 2008г. – 17 бр., 2007г.–7 бр./, РС Гълъбово – няма върнати дела /2009г. – 3 бр. за предходните години няма прекратени и върнати за доразследване дела/.

Най-често допусканите съществени процесуални нарушения, които стават причини за прекратяване на съдебното производство и връщане делото на районните прокуратури могат да се сведат до следните две групи:

а/ Допуснати процесуални нарушения от разследващите органи.

Разследващите органи в нарушение на чл. 227 НПК /действащият към момента и в старата редакция/ не предявяват материалите от дознанието на всички пострадали, след извършване на допълнителни процесуални действия като разпит на обвиняем, разпит на свидетел в нарушение на чл. 226 и чл. 227 НПК, не извършват последващо предявяване на материалите от дознанието на обвиняем.

Друг процесуален пропуск е, когато се установят нови обстоятелства, основание да се измени обстоятелствената част на обвинението, да не се прилага чл. 225 НПК, а предмета на обвинението да се изменя чрез разширяване на обхвата му с обвинителния акт.

Органите на досъдебното производство в нарушение на чл. 55, ал. 1 НПК /правото на обвиняемия да участва лично в наказателното производство/ са провели разследване / привличане на обвиняем, събиране на доказателства, предявяване на разследване/ в отсъствието на обвиняемия, без да са изискали справка за резултатите от щателното издирване на обвиняемия, който е бил обявен за ОДИ.

За да се проведе разследване в отсъствието на обвиняемия, перспективно наказателното производство да продължи в съдебната фаза в негово отсъствие, е необходимо освен да са налице предпоставките на чл. 206 във вр. с чл. 269, ал. 3 НПК, но и да са събрани доказателства за тези предпоставки.

б/ Допуснати съществени процесуални нарушения от наблюдаващия прокурор.

Както е посочвано в предишните анализи продължават да са чести случаите на непълнота на обстоятелствената част на обвинителния акт. В нарушение на чл. 246, ал. 2 НПК не се посочва в пълнота “престъплението за което е обвинен обвиняемия, времето, мястото и начина на извършване на престъплението”, т.е. не

се излагат в пълнота всички факти и обстоятелства, относими към обективните и субективните признаци от състава на престъплението, определящи предмета на доказване, рамките на наказателния процес и от значение за правилното приложение на материалния закон. Особено чести са случаите при продължаваните престъпления, когато в обстоятелствената част на обвинителния акт /а и в постановлението за привличане на обвиняем/ не се конкретизират отделните деяния елементи на цялото продължавано престъпление.

Установени са и противоречия между обстоятелствена част на обвинителен акт и заключителна част /диспозитив/. Обвинителния акт представлява единство от диспозитив и мотиви и не следва да съдържа никакво противоречие. Това означава, че в обвинителните актове следва да има пълно съответствие между правна квалификация на деянието и фактическото формулиране на деянието, за което обвиняемият е привлечен към наказателна отговорност. В противен случай се нарушава чл. 246, ал. 2, чл. 246, ал. 3, чл. 55, ал. 1 НПК.

С цел ограничаване броят на делата, по които се прекратява съдебното производство **през 2010 г. са предприети следните мерки:**

а/ Провеждани са периодични срещи между председателите на районните съдилища и съответни районни прокурори; срещи между Председателя на РС град Стара Загора и прокурори от РП град Стара Загора; срещи между съдиите от РС град Стара Загора и съдиите от ОС град Стара Загора /наказателно отделение/, на които са обсъждани противоречиви практики относно въпросите за допуснати процесуални нарушения и основанията за прекратяване на съдебното производство.

б/ Периодично, на три месеца, се правят анализи на причините водещи до прекратяване на съдебното производство и същите се изпращат на РП град Стара Загора .

в/ В случай на констатирана противоречива практика относно приложението на чл. 249 и чл. 288 НПК се провеждат общи събрания на съдиите от наказателното отделение и се анализира практиката на ВКС, ОС град Стара Загора с цел унифициране на ниво РС град Стара Загора.

Въпреки направените констатации, през 2010г. се запазва **положителната тенденция** за малък брой на прекратените от районните съдилища и върнати за доразследване дела /едва 4.17% от общия брой постъпили НОХД/ .

Сред постъпилите НОХД преобладават тези за престъпления против собствеността – 867 бр. дела /2009г. – 613 бр., 2008г. – 726 бр. 2007г. – 938 бр./ или 45.20% от постъпилите НОХД, следват – по чл. 343 НК /т.нар. транспортни престъпления/ –399 бр. дела или 20.80% от постъпилите НОХД /2009г. – 577 бр., 2008г. – 576 бр., 2007г. – 318 бр./.

1.2 Постъпили през 2010г. в районните съдилища граждански дела

Постъплението на **граждански дела** през 2010г. е с 29.17% повече от това през 2009г., със 64.45% повече от 2008г. и с 46.60% повече от 2007г. Във всички районни съдилища се наблюдава **ръст в постъплението през 2010г.** в сравнение с предходната година: РС Стара Загора с 29.52%, РС Казанлък с 14.38%, РС Чирпан с 43.53%, РС Раднево с 79% и РС Гълъбово с 60.90%.

Постъпилите граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Постъпили граждански дела			
	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
Стара Загора	5203	4992	5958	7717
Казанлък	2376	2199	3116	3564
Чирпан	553	431	487	699
Раднево	385	336	500	895
Гълъбово	684	244	381	613
Общо:	9201	8202	10442	13488

Сред исковите производства най-голямо е постъплението на облигационните икове – 997 бр. /2009г. – 650 бр., 2008г. – 591 бр., 2007г.– 921 бр./, след това на исковите по Семейния кодекс – общо 967 бр. /2009г. – 1071 бр., 2008г. – 1096 бр., 2007г. –1243 бр./ и вещните икове – общо 159 бр. /2009г. – 180 бр., 2008г. – 151 бр., 2007г – 349 бр./ и т.н. Най – висок е ръстът при облигационни икове: съответно с 53.38% спрямо 2009г. със 68.70% спрямо 2008г. и с 8.25% спрямо 2007г. Световната икономическа криза през последните две години, респективно влошената икономическа обстановка в страната, доведоха до увеличение на броя на исковите по КТ – 251 бр. /за 2009г. – 253 бр./

Постъплението на граждански дела през последните две години се повлия най – вече от настъпилите законодателни промени. И през 2010г. **с най – голямо дялово участие в постъплението са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедните проозводства/.** Най – висок е процентът за РС Казанлък

/75%/, средно 72% от постъпилите граждански дела в регион Стара Загора за 2010г. са “Заповедни производства”.

Постъпили дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Общ брой постъпили гр. дела	Общ брой постъпили дела по чл. 410 и чл. 417 ГПК	% от общ брой постъпили гр. дела
Стара Загора	7717	5569	72.17%
Казанлък	3564	2666	74.80%
Чирпан	699	474	67.81%
Раднево	895	612	68.38%
Гълъбово	613	431	70.31%
Общо:	13488	9752	72.30%

През 2010г. са постъпили 322 бр, дела по чл.310 от ГПК /Бързо производство/ През 2009г. броят им е бил 321.

- 113 бр.дела в РС-Стара Загора ,
- 135 бр.дела в РС-Казанлък,
- 29 бр.дела в РС-Раднево,
- 19 бр.дела в РС-Чирпан,
- 26 бр.дела в РС Гълъбово

2. Свършени дела

През отчетната година в районните съдилища от региона са свършени дела, както следва:

Свършени дела в районните съдилища

Вид дела	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
1.наказателни /общо/ в т.ч. НОХД	5601 1852	5982 1744	5313 1689	5438 1871
2. Граждански /общо/	9481	8089	10473	13521
3. Съдебно-изпълнителни	3273	2700	2232	1955
Общо: / т.1 и т.2/	15082	14071	15786	18959

Свършените през 2010г. наказателни дела като цяло бележат повишение /с 2.35%/ спрямо предходната година. Свършените НОХД за 2010г. са най – много за анализирания четиригодишен период: съответно с 10.78%, със 7.28% и с 1.03% повече спрямо 2009г., 2008г. и 2007г.

През 2010г. при **свършените граждански дела се наблюдава ръст с 29.10%** спрямо 2009г., със 67.15% спрямо 2008г. и с 42.61% спрямо 2007г.

При **съдебно-изпълнителните дела е налице спад с 12.41%** спрямо 2009г., с 27.59% спрямо 2008г. и с 40.27% спрямо 2007г.

По отношение на свършените дела могат да се направят изводи, аналогични на тези по отношение на постъпилите. С най–добри показатели по отношение на свършени дела “натовареност по щат” и “действителна натовареност” е отново РС Стара Загора. РС Казанлък е с малко по – ниски стойности.

Показателите на РС Раднево, РС Чирпан и РС Гълъбово са близки и двойно по–ниски, в сравнение РС Стара Загора.

Ще отбележа, че всички районни съдилища в региона имат ръст и в двата показателя.

Показателите “Действителна натовареност” и “Натовареност по щат” по отношение на свършените през 2010г. дела за районните съдилища изглеждат така:

“Натовареност по щат” и “Действителна натовареност” в районните съдилища по отношение на “Свършени дела”

Районен съд	Общ брой свършени дела	Брой съдии по щат	Брой отработени човекомесеци	Действителна натовареност	Натовареност по щат

Ст.Загора	10461	19	203	51.53	45.88
Казанлък	5211	10	115.63	45.07	43.43
Чирпан	1082	4	45	24.04	22.54
Раднево	1262	4	48	26.29	26.29
Гълъбово	943	3	24	39.29	26.19
Окръг	18959	40	435.63	43.52	39.50
Ст.Загора					

2.1 Свършени през 2010г. в районните съдилища наказателни дела

През 2010г. са приключени **5438 бр. наказателни дела в т.ч. 1871 бр. НОХД** /2009г. – 1689 бр., 2008г. – 1744 бр., 2007г.–1852 бр. НОХД/.

По показателя **свършени НОХД** съдилищата се подреждат както следва: СРС – 792 бр. /2009г. – 734 бр., 2008г. – 761 бр., 2007г. – 758 бр./, т.е увеличение съответно с 7.90% спрямо 2009г., с 4.07% спрямо 2008г. и с 4.49% спрямо 2007г., КРС – 582 бр. /2009г. – 503 бр., 2008г. – 562 бр., 2007г. – 578 бр./, т.е. увеличение съответно с 15.71% спрямо 2009г., с 3.56% спрямо 2008г. и с 0.7% сорямо 2007г., ЧРС – 203 бр. /2009г. – 199 бр., 2008г. – 188 бр., 2007г.–220 бр./, т.е. стойности близки за последните две години, РРС – 158 бр. /2009г. – 156 бр., 2008г. – 132 бр., 2007г.–204 бр./, стойности също близки за последните две години и ГРС – 136 бр. /2009г. – 97 бр., 2008г. –101 бр., 2007г. – 92 бр./, т.е увеличение съответно с 40.21% спрямо 2009г., с 34.65% спрямо 2008г. и с 47.83% спрямо 2007г.

Свършени наказателни дела по районни съдилища

Районен съд	2007		2008		2009		2010	
	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. Общо	В т.ч. НОХД	Нак. общо	В т.ч. НОХД
Ст.Загора	2897	758	2774	761	2731	734	2796	792
Казанлък	1604	578	1603	562	1534	503	1560	582

Чирпан	480	220	421	188	379	199	389	203
Раднево	425	204	345	132	414	156	365	158
Гълъбово	195	92	839	101	255	97	328	136
Общо:	5601	1852	5982	1744	5313	1689	5438	1871

Голяма част от НОХД са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 87.12%/ , като особено добри са показателите на РС Раднево /96.84%/ и РС Стара Загора /91.16%/ . Много близки до тях са показателите на РС Чирпан и РС Гълъбово /съответно 91.13% и 88.97%/ . С малко по – ниска резултат е РС Казанлък /77.15%/

НОХД свършени до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	792	722	91.16%
Казанлък	582	449	77.15%
Чирпан	203	185	91.13%
Раднево	158	153	96.84%
Гълъбово	136	121	88.97%
Общо:	1871	1630	87.12%

По отношение на свършените **НОХД с присъда** /средно 40.73% от общия брой свършени НОХД/ данните за районните съдилища в региона са следните: с най–добри показатели /процент на НОХД приключили с присъда спрямо общия брой свършени НОХД/ са: РС Казанлък /48.45%/ и РС Раднево /46.20%/ . С най – ниски стойности е РС Стара Загора /едва 33.96%/.

НОХД приключили с присъда

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Приключили с присъда	% спрямо общия брой свършени дела

Стара Загора	792	269	33.96%
Казанлък	582	282	48.45%
Чирпан	203	88	43.35%
Раднево	158	73	46.20%
Гълъбово	136	50	36.76%
Общо:	1871	762	40.73%

По отношение на свършените НОХД **със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/**, средно 93.64% от общия брой свършени НОХД, данните са много близки. Във всички районни съдилища броят на прекратените НОХД през 2010г. е много малък, респективно процентът на свършените по същество дела висок. Това показва добра съвместна работа между съд и прокуратура. Едновременно с това, показателен е фактът, че през 2010г. **повече от половината** НОХД със съдебен акт по същество са приключили **със споразумение**, като тенденцията е най – ясно изразена в РС Стара Загора.

НОХД приключили със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени НОХД	Със съдебен акт по същество /присъда и споразумение/	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	792	736	92.93%
Казанлък	582	550	94.50%
Чирпан	203	191	94.09%
Раднево	158	146	92.41%
Гълъбово	136	129	94.85%
Общо:	1871	1752	93.64%

Без съмнение **увеличаването на броя на делата, които са приключили със споразумение през 2010г. и 2009г.** в сравнение с тези през 2008г. и особено в сравнение с тези през 2007г., се дължи и на

обстоятелството, че бе въведена законодателна промяна с приемането на нова разпоредба в НПК – тази на чл. 369а от НПК, с изменението на НПК с ДВ, бр.27 от 10 април 2009г., съгласно която “съкратено съдебно следствие не се допуска при умишлено причиняване на смърт или тежка телесна повреда, или когато деецът е бил в пияно състояние”. Това рефлектира на възможността за провеждане на съкратено съдебно следствие по дела с обвинение за извършено престъпление по чл. 343б от НК и след тази законодателна промяна повечето дела с повдигнато обвинение по чл. 343б от НК приключваха със споразумение, което се постигаше между прокурора и защитника на дееца още на досъдебна фаза.

Проблемът е, че броят на тези дела непрекъснато нараства, като се увеличава и броят на делата, по които има повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл. 343б, ал. 2 от НК – т.е. при условията на повторност – факт, който сочи за недостатъчна ефективност на наказателноправната репресия, използвана спрямо лица, извършили такова престъпление, и в този смисъл показва, че целите на наказанието, визирани в чл. 3б от НК и най-вече целите на индивидуалната превенция, насочени към поправка и превъзпитание на дееца, не могат да бъдат постигнати в пълна степен.

И след тази промяна /ДВ, бр.27, 10.04.2010г./ броят на визираните по-горе престъпления не намаля, **а с постигането на споразумение между прокурора и защитника на подсъдимия за налагане на наказание на дееца, различно от "лишаване от свобода" – и по-точно “пробация”, отново се постигаше същия резултат, който би се постигнал, ако бе допустимо разглеждането на дело с такова обвинение по реда на съкратената процедура.** Очевидно в случая пътят, който избра законодателят за изключване на този вид престъпни деяния от приложното поле на съкратеното производство и за по-сурово наказване на извършителите такова престъпление, се оказва недостатъчно ползотворен и ефективен.

В този смисъл закономерно през 2010г. дойде и законодателната промяна в НПК по отношение на чл.369а /ДВ, бр.32/2010г., в сила от 28.05.2010г./ .

По НОХД са **съдени общо 2416 лица** /2009г. – 2026 лица, 2008г. – 2127 лица, 2007г. – 2320 лица/, а са **осъдени – 2401 лица** /2009г. – 1989 лица, 2008г. – 2105 лица, 2007г.–2286 лица/, в т.ч. непълнолетни – 192 /2009г. – 142, 2008г. – 211, 2007г. – 247/. Най-често наложеното наказание е лишаване от свобода до 3 години – 1490 лица /2009г. – 1151, 2008г. – 1351 , 2007 г. – 1352/. Следва да се посочи, че районните съдилища от региона са наложили през 2010г. наказание “над 3г. до 15г. лишаване от свобода” на 24 лица /2009г. – 16 лица, 2008г. – 25 лица, 2007г.– 34 лица/. Тенденцията е за увеличение спрямо предходната година на “по – тежките” присъди.

Увеличен е броят на постановените ефективни присъди “до 3 години”, както и на тези “над 3 до 15г.”

За последните четири години данните са следните:

Съдени и осъдени лица за периода 2007г. – 2010г.

Год.	Съдени	Осъдени		До 3г.	Над 3 до 15г.
		Всичко	В т.ч . непълнолетни		
2007	2320	2286	247	1352	34
2008	2127	2105	211	1351	25
2009	2026	1989	142	1151	16
2010	2416	2401	192	1490	24

2.2 Свършени през 2010г. в районните съдилища граждански дела

По отношение на **свършените граждански дела** се наблюдава тенденция за увеличение през 2010г. като цяло. Ръст бележат свършените граждански дела във всички районни съдилища в региона.

Данните сочат, че при РС Стара Загора е налице увеличение на свършените граждански дела с 31.27% спрямо 2009г., с 59.65% спрямо 2008г. и с 36.80% спрямо 2007г., за РС Казанлък – увеличението спрямо 2009г., 2008г. и 2007г. е съответно с 12.23%, 62.27% и 61.33% , за РС Чирпан – увеличение с 38.60 % спрямо 2009г., с 45.89% спрямо 2008г. и с 31.50% спрямо 2007г., за РС Раднево– увеличението спрямо предходната година е около, а за 2007г. и 2008г и над 2 пъти. Аналогични са данните и за РС Гълъбово: свършените през 2010г. граждански дела са над 2.5 пъти повече спрямо 2008г. и над 1.5 пъти повече спрямо 2009г.

Свършените граждански дела по районни съдилища

Районен съд	Свършени граждански дела			
	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
Ст. Загора	5603	4801	5839	7665
Казанлък	2263	2250	3253	3651
Чирпан	527	475	500	693
Раднево	421	330	498	897

Гълъбово	667	233	383	615
Общо:	9481	8089	10473	13521

Следва да се подчертае, че съответно на постъпилите, сред свършените граждански дела през 2010г. с **най – голямо дялово участие са делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК /Заповедните производства/**. Най – висок е процентът за РС Казанлък и РС Стара Загора /73%/, средно 72% от свършените граждански дела в регион Стара Загора за 2010г. са “Заповедни производства”.

Свършени дела по чл. 417 и чл 410 ГПК

Районен съд	Общ брой свършени гр. дела	Общ брой свършени дела по чл. 410 и чл. 417 ГПК	% от общ брой свършени гр. дела
Стара Загора	7665	5566	72.62%
Казанлък	3651	2663	72.94%
Чирпан	693	474	68.40%
Раднево	897	614	68.45%
Гълъбово	615	431	70.08%
Общо:	13521	9748	72.10%

По – голямата част от делата са **свършени до 3 месеца** от образуването им /средно 94.39%/, като особено добри са показателите на РС Гълъбово /97.72%/ и РС Раднево /95.42%/. С най – ниски стойности е РС Чирпан /91.47%/. По този показател стойностите на всички районни съдилища са много високи /над 90%/.

Свършени граждански дела до 3 месеца от образуването им

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	До 3 месеца от образуването им	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	7665	7209	94.05%
Казанлък	3651	3463	94.85%

Чирпан	693	634	91.47%
Раднево	897	856	95.42%
Гълъбово	615	601	97.72%
Общо:	13521	12763	94.39%

По отношение на свършените граждански дела **със съдебен акт** по същество данните за районните съдилища в региона изводът, който се налага е, че всички съдилища са с отлични показатели, като най-високи са стойностите при РС Раднево /93.09%/ и РС Гълъбово /93.00%/

Свършени граждански дела със съдебен акт по същество

Районен съд	Общ брой свършени граждански дела	Със съдебен акт по същество	% спрямо общия брой свършени дела
Стара Загора	7665	6966	90.88%
Казанлък	3651	3359	92.00%
Чирпан	693	606	87.45%
Раднево	897	835	93.09%
Гълъбово	615	572	93.00%
Общо:	13521	12338	91.25%

Съвременното ни общество стана особено чувствително към проблемите за домашното насилие, дискриминацията /във всички нейни форми/ и закрила на детето.

Дела по 33ДНасилие 33Ддискриминацията и 33Ддетето

Районен съд	Закон за защита срещу домашното насилие		Закон за защита срещу дискриминацията		Чл. 26 и чл. 30 от Закон за закрила на детето	
	Дела за разглеждане	Свършени дела	Дела за разглеждане	Свършени дела	Дела за разглеждане	Свършени дела
Ст. Загора	69	61	2	1	93	76

Казанлък	15	12	-	-	91	80
Раднево	2	2	-	-	48	48
Чирпан	7	6	-	-	35	32
Гълъбово	10	9	-	-	12	12
Общо: 2010г.	103	90	2	1	279	248
Общо:2009г.	81	68	5	3	283	259
Общо:2008г.	82	76	6	5	449	381
Общо:2007г.	73	61	8	6	354	294

Затова **особен интерес сред гражданските дела** представляват тези по Закона за защита срещу домашното насилие, Закона за защита срещу дискриминацията и Закона за закрила на детето. Свършилите дела по Закона за защита срещу домашното насилие през 2010г. са с 32.35% повече от тия през 2009г., с 18.42% повече от 2008г. и с и с 47.54% повече от 2007г. , по Закона за защита от дискриминация броят на свършените дела е малък: 2010г. – 1 бр., 2009г. – 3 бр., 2008г. – 5 бр. и 2007г. – 6 бр., а по Закона за закрила на детето е налице лек спад: 2010г. – 248 бр. , 2009г. – 259 бр., 2008г. – 381 бр. и 2007г. – 294 бр.

3. Качество на правораздаване

3.1 По наказателните дела

През 2010г. в Окръжен съд Стара Загора делата за разглеждане /т.е. останали несвършени дела в края на 2009г. и постъпили през 2010г./ са 366 бр. въззивни дела /2009г. – 329 бр., 2008г. – 326 бр., 2007г. – 366 бр./. От тях са приключени 330 бр. въззивни дела /в т.ч. 102 бр. ВНОХД и 49 бр. ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 71 бр. дела, изменени присъди – по 21 бр. дела, отменени присъди – по 28 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда – 7 бр. наказателни дела /в т.ч. 2 оправдателни / и прекратени – 24 бр. дела.

За 2009г. са приключили 283 бр. въззивни дела /в т.ч. 134 бр. ВНОХД и ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 77 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на

нова присъда - 8 бр. наказателни дела /в т.ч. 4 оправдателни или близо 3% от общия брой ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени - 6 бр. дела.

За 2008г. са приключили 293 бр. въззивни дела /в т.ч. 147 бр. ВНОХД и ВНЧХД/. Потвърдени са присъдите по 86 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 20 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда - 9 бр. наказателни дела /в т.ч. 2 оправдателни или 1.36% от общия брой ВНОХД и ВНЧХД/ и прекратени - 9 бр. дела.

За 2007г. са приключени 327 бр. въззивни дела и 138 бр. касационни дела. Потвърдени са присъдите по 107 бр. дела, изменени присъди – по 23 бр. дела, отменени присъди – по 22 бр. дела, отменени с произнасяне на нова присъда - 5 бр. наказателни дела /няма произнесена оправдателна присъда/ и прекратени - 13 бр. дела.

Анализираните данни сочат, че броят на въззивните дела за разглеждане е относително постоянен, **като за 2010г. бележи повишение** /2010г.– 366 бр., 2009г. – 329 бр., 2008г. – 326 бр., 2007г.–366 бр./ .Намалял е броят на потвърдените първоинстанционни присъди /2010г. – 71 бр., 2009г. – 77 бр., 2008г.– 86 бр., 2007г.–107 бр./ . Потвърдените присъди са 47.02% от общия брой свършени дела /2009г.–57.46%/ По съдилища данните са следните: РС Стара Загора: 50.62%, РС Казанлък: 40.54%, РС Раднево: 53.85%, РС Чирпан: 33.33% и РС Гълъбово: 57.14%. С най – добри показатели са РС Гълъбово и РС Раднево. Изменените присъди са 13.91% от общия брой свършени дела, а отменените изцяло – 23.18% /2009г.– 20.90%/.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по наказателни дела, /ВНОХД и ВНЧХД/** районните съдилища се подреждат така:

Свършени ВНОХД и ВНЧХД/

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъдапотвърд.	% от общ брой свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					С връщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	81	41	50.62%	10	12	5	13
Казанлък	37	15	40.54%	5	10	2	5
Раднево	13	7	53.85%	3	3		
Чирпан	12	4	33.33%	2	1		5
Гълъбово	7	4	57.14%	1	1		1
Габрово	1		-		1		

Общо:	151	71	47.02%	21	28	7	24
-------	-----	----	--------	----	----	---	----

Резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по НОХД** са следните: Свършените през 2010г. 102 бр. ВНОХД представляват 67.55% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда /151 бр./ По 44 бр. дела/43.14% от общия брой свършени ВНОХД/ присъдите са потвърдени. С най – добри резултати са РС Стара Загора /48.08%/ и РС Раднево /45.45%/. Изменените присъди са 17 бр. /16.67%/, а отменените изцяло 28 бр. /27.45%/.

Свършени ВНОХД

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъда потвърд.	% от общ брой свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					С връщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	52	25	48.08%	8	8	5	6
Казанлък	23	9	39.13%	3	7	2	2
Раднево	11	5	45.45%	3	3		
Чирпан	10	3	33.33%	2	1		4
Гълъбово	5	2	40.00%	1	1		1
Габрово	1				1		
Общо:	102	44	43.14%	17	21	7	13

Резултатите от въззивното обжалване на **присъдите по НЧХД** са следните: През 2010г. са свършени 49 бр. ВНЧХД /32.45% от всички въззивни наказателни дела, с постановен в ОС Стара Загора съдебен акт, срещу обжалвана първоинстанционна присъда – 151 бр. /. Тук процентът на потвърдените присъди /55.10%/ е значително по – висок. Само 4 присъди /8.16%/ са изменени. Отменени изцяло са 7 присъди /14.29%/.

Свършени ВНЧХД

Районен съд	Общ брой свърш. дела	Присъда потвърд.	% от общ брой свърш. дела	Присъда изменена	Присъдата отменена изцяло		Делото прекратено
					Свърщане за ново разглеждане	С произнасяне на нова присъда	
Ст.Загора	29	16	55.17%	2	4		7
Казанлък	14	6	42.86%	2	3		3
Раднево	2	2	100.00%				

Чирпан	2	1	50.00%				1
Гълъбово	2	2	100.00%				
Общо:	49	27	55.10%	4	7		11

През 2010г. 7 бр. въззивни наказателни дела /ВНОХД/ са приключили с произнасяне на нова присъда. 2 бр. /29%/ от новите присъди са оправдателни /и двете по ВНОХД/.

Постановените оправдателни присъди по ВНОХД са 2% от общия брой свършени ВНОХД.

Причините за постановяване на оправдателни присъди от въззивният съд са същите както при първоинстанционния: Несъставомерност на деянието, за което е внесен обвинителен акт, недостатъчни доказателства, които да обосновават по несъмнен и безспорен начин обвинението.

Оправдателни присъди, произнесени на въззивна инстанция

Вид дело	Общ брой свършени дела	С произн. на нова присъда	С произн. на нова осъдит. присъда	% от общ брой свършени	С произн. на нова оправд. присъда	% от общ брой свършени
2009г.						
ВНОХД	109	7	4	3.67%	3	2.75%
ВНЧХД	25	1	-	-	1	4.00%
Всичко:	134	8	4	3.00%	4	3.00%
2010г.						
ВНОХД	102	7	5	4.90%	2	1.96%
ВНЧХД	49	-	-	-	-	-
Всичко:	151	7	5	3.31%	2	1.32%

През 2010г. в ОС Стара Загора са разгледани 179 бр. **частни жалби и протести**. От тях 141 бр. /78.77%/ обжалваните съдебни актове са потвърдени, 29 бр. /16.20%/ са отменени, 2 бр. /1.11%/ са изменени и 7 бр. /3.91%/ – прекратени.

С оглед резултатите **от въззивното обжалване на определенията и разпорежданията по наказателни дела**, районните съдилища се подреждат така:

Свършени ВЧД

Районен съд	Общ брой свършени ВЧД	Потвърдени	% от общ бр.	Отменени	Изменени	Прекратени

			свърш. вчнд			
Ст. Загора	117	94	80.34%	16	2	5
Казанлък	28	23	82.14%	5	-	-
Раднево	17	13	76.47%	2	-	2
Чирпан	6	4	66.67%	2	-	-
Гълъбово	11	7	63.64%	4	-	-
Общо:	179	141	78.77%	29	2	7

С най – висок процент на потвърдени определения и разпореждания са РС Казанлък /82.18%/ и РС Стара Загора /80.34%/

3.2 По гражданските дела

Като въззивна инстанция през 2010г. делата за разглеждане в Старозагорския окръжен съд са общо 1140 бр. /2009г. – 1194 бр., 2008г. – 1754 бр., 2007г. – 1248 бр./, в т.ч. вгрд – 733 бр. /2009г. – 762 бр., 2008г. – 1459 бр., 2007г. – 862 бр./, вчгрд – 407 бр./2009г – 431 бр., 2008г. – 294 бр., 2007г. – 385 бр./ и две жалби/срок/ за бавност /2009 – 1 бр. 2008г. – 1 бр., 2007 г. – 1бр./.

От тях са **свършени** общо 976 бр. или 85.61 % от делата за разглеждане /2009г. – 1019 бр. или 85.34%, 2008г. – 1617 бр. или 92.19%, 2007г. – 1075 бр. или 86.14 %/, от които вгрд – 595 бр. /2009г. – 630 бр., 2008г. – 1336 бр., 2007г. – 722 бр./, вчгрд – 381 бр. /2009г. – 388 бр., 2008г. – 280 бр., 2007г. – 352 бр./ и 2 бр. жалба за бавност /2009г. – 1 бр., 2008г. – 1 бр. 2007г.–1бр./ . Несвършените въззивни дела в края на отчетния период са общо 164 бр. /2009г. – 175 бр., 2008г. – 137 бр., 2007г. –173 бр./, в т. ч. вгрд. –138 бр. и вчгрд – 26 бр.

Анализираните данни сочат, че **броят на гражданските дела за разглеждане в Окръжен съд Стара Загора като въззивна инстанция през 2010г. намалява**. Намалението спрямо 2009г., 2008г. и 2007г. е съответно с 4.52%, 35% и 8.65%, като най – осезателно е спрямо 2008г. Висок е % на свършените въззивни граждански дела спрямо общия брой дела за разглеждане: /2010г. – 85.61%, 2009г. – 85.34%, 2008г. – 92.19%, 2007г. – 86.14 %/, като през 2010г. е налице лек ръст спрямо предходната година.

С оглед резултатите от **въззивното обжалване на решенията по граждански дела**, районните съдилища се подреждат така:

Въззивно обжалвани решения по граждански дела

Районен съд	Общ брой свършени дела	Решен. оставено в сила	% от общ бр. свърш. дела	Решен. измен.	Решен. отменено изцяло	Решен. обезсилено	Делото прекр.
Ст.Загора	352	177	50.28%	51	36	7	81
Казанлък	181	83	45.86%	22	29	5	42
Чирпан	27	16	59.26%	3	3	-	5
Раднево	23	6	26.09%	5	4	2	6
Гълъбово	10	5	50.00%	-	3	-	2
Хасково	2	1	50.00%	-	-	-	1
Общо:	595	288	48.40%	81	75	14	137

От свършените през 2010г. 595 бр. в.гр.д. при 288 бр. или 48.40% /2009г.– 362 бр. или 57.46%/ решението е оставено в сила. По съдилища данните изглеждат така: РС Стара Загора – 50.28% , РС Казанлък – 45.86%, РС Чирпан – 59.26%, РС Раднево – 26.09%, РС Гълъбово и РС Хасково– 50%. С най – добри показатели са РС Чирпан и РС Стара Загора. При 81 бр. дела /или 13.61%/ решението е изменено /2009г. – 76 бр. или 12.06%/, при 89 бр. дела /или 14.96%/ решението е отменено изцяло или обезсилено / 2009г. –115 бр. или 18.25%/.

Затвърждава се една положителна тенденция, продължила и през 2010г. Постигнати са много добри резултати по отношение на малкия брой изцяло отменени и обезсилени съдебни актове в повечето районни съдилища. Продължава установената в последните години тенденция за нисък процент на тези дела при РС Стара Загора и РС Казанлък спрямо общия брой свършени дела: РС Стара Загора /2010г. – 12.21%, 2009г.– 17.43%, 2008г.–20.17%, 2007г.–17.96%/, РС Казанлък: /2010г. – 18.78%, 2009г.–18.87%, 2008г.–20.38%, 2007г.–17.67%/.

С отлични показатели през 2010г. по този показател е и РС Чирпан /2010г.– 11.11%, 2009г.–19.35%, 2008г.–32.50%, 2007г.–26.67%/. Даниите показват, че процентът на изцяло отменените и обезсилени съдебни актове в анализирания период рязко спада.

През 2010г. в ОС Стара Загора са разгледани 381 бр. частни жалби, в които се включват и определения по движението на гражданските и

търговските дела, а не само съдебни актове по същество. От тях 213 бр. или 55.91% /2009г.–194 бр. или 49.87%/ са потвърдени, По съдилища данните изглеждат така: СРС– 56.87%, КРС–55.13%, РРС–50%, ЧРС–40%, ГРС–66.67% и ХРС – 50%. С най – добри показатели са РС Гълъбово и РС Стара Загора. Изменените съдебни актове са 6 бр. /1.57%/, прекратените–37 бр. /9.71%/, а отменените – 125 /32.81%/.

С оглед резултатите от въззивното обжалване на определенията по гражданските дела, районните съдилища се подреждат така:

Въззивно обжалвани определения по граждански дела

Районен съд	Общ брой свършени ч.ж.	Потвърдени	% от общ бр.свършени ч.ж	Отменени	Изменени	Прекратени
Ст. Загора	262	149	56.87%	81	3	29
Казанлък	78	43	55.13%	30	2	3
Раднево	12	6	50.00%	5	-	1
Чирпан	15	6	40.00%	6	-	3
Гълъбово	12	8	66.67%	2	1	1
Хасково	2	1	50.00%	1		
Общо:	381	213	55.91%	125	6	37

Голяма част от направените по – горе в доклада изводи и констатации по отношение работата на районните съдилища **бяха отчетени и от комисиите на ОС Стара Загора, извършили в края на 2010г. проверки в районните съдилища.** Въз основа на Заповед №837/09.12.2010г. на Председателя на ОС Стара Загора, в края на 2010г. бяха извършени тематични проверки от комисии, назначени със същата заповед, на организацията на дейността на съдиите от районните съдилища, обхващаща календарната 2010г., по следните направления:

- Образование и администриране на делата до предаването им в архив;
- Спазване на особените правила за съответните производства;
- Водене и поддържане на деловодните книги

Проверката по наказателните дела, съгласно горепосочената заповед имаше за предмет дела по Глава XXVIII от НПК – освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание и по Глава XXX от НПК – дела за престъпления, извършени от непълнолетни.

Проверката по гражданските дела имаше за предмет “Заповедните производства” и работата на съдиите по вписванията.

По отношение на наказателните дела при извършената проверка се установи, че организацията на работа в районните съдилища е прецизна и ефективна, като се спазват всички нормативни изисквания за това на ПАРОВАС. Съдиите стриктно спазват сроковете за образуване, насрочване и движение на делата съгласно ПАРОВАС и НПК. Мотивите се изготвят и предават в законоустановените срокове, което допринася за ефективно правораздаване в рамките на законоустановените и разумни срокове. Гарантирано е спазване на правата на страните по делата в техния пълен обем, което е един от най – важните критерии за напредъка на съдебната реформа.

По отношение на “Заповените производства” се установи във всички съдилища от региона, че всички дела се разглеждат и решават при спазване на особените процесуални правила, предвидени в новия ГПК. Съдебните актове по Заповедните производства –чл. 410 ГПК и чл. 417 ГПК се постановяват в законния срок. Не бе установено забавяне, както при образуването, така и по произнасянето по делата. Гражданските състави имат еднаква практика при произнасянето по заповедните производства.

Комисиите, извършили проверките по съдилища **дадоха препоръка** към всички районни съдилища от региона, че следва при връчване на заповедта за изпълнение на длъжника по реда на чл. 47 ГПК, справка за настоящия адрес на длъжника да бъде изискана и представена от заявителя от съответната Община, а не от ОД на МВР.

По отношение на **дейността на съдиите по вписванията**, комисиите, извършили проверките по съдилища констатираха, че се спазват особените правила на Правилника за вписванията при изпълнение на служебните им задължения. Деловодните книги се водят надлежно. Отказите за вписване на актове се постановяват с подробни мотивирани определения.

Комисията, извършила проверка в РС Стара Загора даде препоръка книгата за отказите да бъде подвързана и приведена в съответствие с изискванията по чл.41 от Правилника за вписванията, надлежно номерирана, прошнурована и заверена.

4. Съдебно – изпълнителна служба

Съдебно-изпълнителното производство е с особена значимост поради обстоятелството, че то се явява най –важната част, с

която завършва съдебното производство. Тук интересът почти винаги е голям и всичко това създава голямо напрежение и често конфликтност във взаимоотношенията между съдия–изпълнителите със страните по изпълнителното дело.

Върху броя постъпили, респективно свършени изпълнителни дела, влияние оказват спецификата на социално – икономическите условия в момента, които неминуемо рефлектират и в нашия съдебен район по–конкретно.

Дейността на съдебно – изпълнителните служби е материализирана в следната таблица, онагледяваща броя постъпили, свършени и висящи в края на всеки отчетен период изпълнителни дела за анализирания четиригодишен период.

Постъпили и свършени изпълнителни дела

Година	Съд	Несвършени дела в началото на отчетната година	Постъпили дела през годината	Свършени дела през годината	Останали несвършени дела на отчетната година
2007г.	СРС	6884	709	1313	6280
	КРС	5600	227	1248	4579
	РРС	1477	266	362	1381
	ЧРС	1076	317	336	1057
	ГРС	--	80	14	66
ОБЩО:		15037	1599	3273	13363
2008г.	СРС	6280	721	1255	5746
	КРС	4579	361	940	4000
	РРС	1381	259	250	1390
	ЧРС	1057	216	209	1064
	ГРС	66	60	46	80
ОБЩО:		13363	1617	2700	12280
2009г.	СРС	5746	681	891	5536
	КРС	4000	297	1066	3231

	PPC	1390	194	147	1437
	ЧРС	1064	104	107	1061
	ГРС	80	26	21	85
ОБЩО:		12280	1302	2232	11350
2010г.	СРС	5536	397	1068	4865
	КРС	3231	214	462	2983
	PPC	1437	251	245	1443
	ЧРС	1061	135	160	1036
	ГРС	85	88	20	153
ОБЩО:		11350	1085	1955	10480

Изводи:

а/ **Постъпилите** изпълнителни дела през 2010г. – общо 1085 бр., са по – малко в сравнение с 2009г. , 2008г. и 2007г. съответно с 16.67%, с 32.90% и с 32.15%. През 2010г. са постъпили повече изпълнителни дела в сравнение с предходната година в РС Раднево и РС Чирпан, съответно с 29.38% и 29.81%. Делата, постъпили в РС Гълъбово, са близо 3.5 пъти повече

б/ **Свършените** изпълнителни дела през 2010г. – общо 1955 бр. са по – малко в сравнение с 2009г. , 2008г. и 2007г. съответно с 12.41%, с 27.59% и с 40.27%. В РС Стара Загора, РС Раднево и РС Чирпан са свършени повече изпълнителни дела през 2010г. в сравнение с предходната година, съответно с 19.87%, 66.67% и с 49.53%.

с/ **Намалява броят** на останалите **несвършени дела** в края на отчетния период. – 10480 бр. /2009г. – 11350 бр., 2008г. – 12280 бр., 2007г. – 13363 бр./, съответно с 7.67% , 14.66%. и 21.57%.

През 2010г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 1 871 864.00 лв.

За КРС – 291 514.00 лв.

За РРС – 205 008.00 лв.

За ЧРС – 71 328.00 лв.

За ГРС – 7 678 409.00 лв.

Общо: 10 118 123.00 лв.

През 2009 г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 1 501 043.00 лв.

За КРС – 413 924.00 лв.

За РРС – 174 152.00 лв.

За ЧРС – 134 840.00 лв.

За ГРС – 100 188.00 лв.

Общо. 2 324 147.00 лв.

През 2008 г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 2 707 106.00 лв.

За КРС – 1 268 696.00 лв.

За РРС – 237 453.00 лв.

За ЧРС – 349 032.00 лв.

За ГРС – 67 240.00 лв.

Общо: 4 629 527.00 лв.

През 2007г. събраните суми от изпълнители дела са следните:

За СРС – 3 881 877.00 лв.

За КРС – 1 482 523.00 лв.

За РРС – 407 621.00 лв.

За ЧРС – 332 732.00 лв.

За ГРС – 52 571.00 лв.

Общо: 6 157 324.00 лв.

Събраните суми по изпълнителни дела през 2010г. като цяло бележат **голям ръст – 10 118 123.00 лв.** /2009г. – 2 324 147.00 лв. 2008г. – 4 629 527.00 лв., 2007г. – 6 157 324.00 лв./ По – големи суми през 2010г., в сравнение спредходната година, са събрали РС Стара Загора, РС Раднево и **РС Гълъбово /7 678 409.00 лв. или 76% от цялата сума/.**

Качеството на работата на съдебно – изпълнителните служби е много добра, тъй като минимален брой от обжалваните действия на съдия– изпълнителя са уважени.

Основните проблеми свързани със забавянето на движението на изпълнителните дела и през изминалата година **не се различават съществено от проблемите, поставени през предходните години.** Отново могат да се сведат до няколко: липса на достатъчно имущество на длъжниците, недостатъчно ефективни способности за изпълнение, формализъм при извършването на определени процесуални действия, затруднение при връчване на призовките за доброволно изпълнение и съответно съобщения за процесуални действия в това число и връчване на преписи от жалбите.

Безспорен е фактът, че при съществуващата смесена форма на съдебно изпълнение, се задълбочава конкуренцията между частните и държавни съдебни изпълнители, което неминуемо довежда до по – голяма бързина и ефективност при изпълнение на влезлите в законна сила съдебни актове. През 2011г. следва да се използва намаляващият брой на постъпление на делата с цел приключване на незавършилите производства и намаляване броя на несвършените дела в края на отчетния период.

5. Служба по вписванията

През последната година в някои районни съдилища се наблюдава увеличаване броя на вписаните актове, в други е налице обратната тенденция. Така например през 2010г. в службата по вписванията към РС Стара Загора са разгледани и вписани общо 13244 акта /2009г. – 12956 акта, 2008г.– 19678 акта, 2007г.–16574 акта/. В службата по вписвания при РС Казанлък през 2010г. са

разгледани и вписани – 6684 аката, през 2009г. – 6494 бр, през 2008г.– 9287 бр., през 2007г.–11051 бр. В РС Чирпан е налице спад на вписванията. През 2010г. са разгледани и вписани 4478 акта, 2009г. – 8063 акта, 2008г.–5756 акта, 2007г.–4082 акта.

Въпреки известния ръст през 2010г. спрямо предходната година в броя вписвания /при РС Стара Загора и РС Казанлък/, като цяло, в сравнение с предходните години, се наблюдава спад. Като причина може да се изтъкнат условията на финансова криза през последните две години, респективно намаления брой извършени сделки, подлежащи на вписване.

Освен с пряката си дейност – вписване на подлежащи на вписване актове – съдиите по вписванията през годината бяха ангажирани и с изготвянето на множество справки за други държавни органи, банки, граждани, справки по граждански и наказателни дела.

През 2010г. намаляха и броят на издадените удостоверения за тежести, преписи от вписани актове и различни справки. С въвеждане на информационната система “Икар” се даде възможност на всички държавни органи, нотариуси и съдебни изпълнители да правят самостоятелни справки от имотния регистър.

С оглед равномерното натоварване на съдиите по вписванията и премахване на възможността от страна на нотариуси, адвокати и граждани за “избор” на съдия по вписванията в съответствие с чл. 9, ал. 1 ЗСВ **през 2010г. продължи** въведената още през 2009г. практика за разпределение на дела и преписки електронно на “случаен принцип”.

В заключение ще отбележа, че през отчетната година се запазва тенденцията за чувствително подобрене в работата на съдиите по вписванията спрямо предходните периоди и за работата през годината следва да се даде добра оценка, като през следващата година би следвало да се работи в насока подобряване организацията на работата на всеки един съдия по вписванията, на съдиите по вписванията като цяло и с “Агенцията по вписванията”.

6. Бюро “Съдимост”

В бюро “Съдимост” към РС Стара Загора през 2010г. са издадени общо 15778 бр. броя свидетелства за съдимост /2009г. – 17716 бр., 2008г.–18572 бр., 2007г.– 29175 бр./, т.е. налице е спад. Издадени са още 5473 бр. /2009г. – 10666 бр., 2008г. – 5243 бр./ справки за съдимост и са въведени 1439 бр. бюлетина за съдимост. В РС Гълъбово са издадени 1282 бр. /2009г. – 1390 бр., 2008г. – 1717 бр., 2007г.– 1415 бр./

свидетелства за съдимост и 517 бр. /2009г. – 434 бр., 2008г. – 433 бр., 2007г.–629 бр./ справки, получени са и са обработени 109 бр. /2009г. – 91 бр., 2008г. – 112 бр., 2007 г.– 95бр./ бюлетини за съдимост, т.е и тук като цяло е налице намаление в обема работа. В РС Чирпан през 2010г. са издадени общо 5472 бр. справки за други съдилища, МВР и Прокуратури и свидетелства за съдимост на граждани /2009г. – 5631 бр., 2008г. – 3328 бр., 2007г. – 3861 бр./ Налице е спад в издадените свидетелства за съдимост и служебни справки спрямо 2009г., и значителен ръст спрямо предходните години на отчетния период.

През изминалата година, въпреки не малкия обем работа, не са допуснати никакви забавяния при издаването на свидетелствата и справките за съдимост, а така също и при въвеждането на бюлетините за съдимост, поради което служителите следва да получат много добра оценка за работата си.

V. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ДЕЙНОСТТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА И ОКРЪЖЕН СЪД. ОРГАНИЗАЦИЯ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА МАГИСТРАТИ

Националният институт на правосъдието продължава да се утвърждава като действаща институция и създаде възможност за текущо професионално обучение на всички магистрати в страната. Направи се опит за баланс върху началното обучение на съдиите от районните съдилища и текущото обучение на съдиите. С влизането на България в Европейския съюз, съдилищата се съобразяват и с практиката на Европейския съд в Люксембург и Страсбург. В доклада на ВСС– “Оценка на съдебната реформа” като особено успешно е оценено извършеното транспониране на нормите на правото на ЕС в националното законодателство, включително и промените в Конституцията. **Наложително е и през 2011г. съдебната реформа да запази като своя приоритетна област прилагането на правото на ЕС. Конкретните мерки в тази област, които да гарантират:**

– устойчива практика в оценката за съответствие на новото ни законодателство с правото на ЕС;

– Задълбочаване на усилията за постигане на ефективно прилагане на общностните норми

През отчетната година съдии от окръжния съд са участвали в обучителни семинари **по 20 различни теми**, свързани с: влезлия в сила от 01.03.2008г. нов ГПК /“Приложение на новия ГПК – фактически и правни проблеми”/, както и с много други актуални въпроси: “Сексуална злоупотреба и експлоатация на деца и подрастващи”, “Заповедното производство – правна рамка, съгласно ГПК и правото

на ЕС”, “Превенция и борба с дискриминацията, чрез средствата на наказателното право”, “Рисковото семейство – социални и правни измерения”, “Ролята на ЕВРОДЖЪСТ в борбата с трансграничната престъпност и тероризма”, “Мониторинг на въздействието на законодателството за борба срещу корупцията и организираната престъпност”, “Натовареност на магистратите” и др.

Въпреки наличието на Национален институт на правосъдието, налага се необходимостта за уеднаквяването на противоречивата съдебна практика на зонално и регионално ниво. Председателите на окръжните и на апелативните съдилища, в изпълнение задълженията съгласно ЗСВ, следва да анализират и обобщават своята съдебна практика и практиката на районните и на окръжните съдилища.

В тази връзка **особено полезно** се оказва проведеното на 03.12.2010г. зонално съвещание с наказателните съдии от съдебния окръг на тема “Пострадалият в наказателния процес”. Изнесенният доклад и последвалата дискуссия дадоха възможност да се изложат и аргументират различни становища и да се даде отговор на редица спорни въпроси, свързани с приложението на този правен институт, което несъмнено ще доведе и до унифициране на съдебната практика. В тази връзка през следваща година ще продължат обученията под тази форма по актуални въпроси не само в областта на наказателното, но и на гражданското право.

Много полезно се оказва и проведеното през месец април 2010г. **нова форма на обучение – “он лайн”**, в което се включиха съдии и служители на ОС Стара Загора и РС Стара Загора. Организираният от АПИС семинар на тема “Актуални проблеми по ГПК” даде възможност магистратите и съдебните служители да бъдат обучавани дистанционно, като беше осъществена и обратна връзка и възможност да се задават конкретни въпроси по темата. Подобна форма на обучение има редица предимства /участие на неограничен брой участници, обучение без откъсване от работа, икономия на финансови средства / и за в бъдеще трябва да се използва при обучение по по-широк кръг от теми.

С оглед необходимостта от укрепване на професионалната квалификация на магистратите, **становището е, че е необходимо да се работи в следните насоки:**

–Нужно е да се развива капацитета на НИП не само като учебен, но и като изследователски център, като се повиши интеграцията му с правните факултети и сътрудничеството с ВСС.

–Професионалната квалификация на действащите магистрати трябва да се основава на обективни критерии за оценка на качеството на предоставяното обучение, което да се актуализира периодично – в тази връзка е необходимо акцентирание на обученията по Право на ЕС, както и върху обучението на съдебната администрация с цел подобряване качеството на работа с граждани.

VI. ОРГАНИЗАЦИОННИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОБЛЕМИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РЕШЕНИЕ

ЗСВ И ПОДЗАКОНОВИ АКТОВЕ СВЪРЗАНИ С ПРИЛАГАНЕТО

В края на отчетната година бяха направени някои законодателни промени в основния устройствен закон на съдебната система – ЗСВ, които бяха публикувани в ДВ бр. 1/ 2011 година.

С цел по – голяма прозрачност при избора на членове на ВСС в чл. 19, ал. 2 и ал. 3 ЗСВ законодателят е поставил условието имената на кандидатите да се обявяват предварително с кратки биографични данни. Това законодателно решение безспорно ще спомогне за избор на по– добрите професионалисти, но с оглед обективността на избора, би могло да се предвиди и изискване за изготвяне на кратка програма за бъдещата работа на кандидатите.

С измененията на чл. 30 ЗСВ законодателят е направил опит да даде отговор на поставяните проблеми във връзка **с равномерната натовареност на различните съдилища**. В чл. 30, т. 9 е вменено изричното задължение на ВСС ежегодно да отчита натовареността на различните органи на съдебната власт и на тази основа, след съгласуване със съответния административен ръководител, да определя щатните бройки на съдебните служители и магистрати в органите на съдебната власт. Необходимо е обаче да се отбележи, че това налага още по–голяма обективност в критериите за натовареност и влагане на един и същи смисъл в съдържанието им при попълване на статистическите таблици.

Законодателят е предал **по–голяма тежест на ролята на административния ръководител при повишаването в ранг и длъжност на магистратите /чл. 38, ал. 2 ЗСВ/**, но остава законната възможност всеки магистрат сам да подава заявление за участие в конкурсите за повишаване в длъжност. С изменението на формата на провеждането на конкурса за повишаване в длъжност, освен резултатите от последната атестация, като допълнително условие е предвидено провеждане на събеседване с конкурсната комисия на професионални теми, което надявам се ще даде възможност за по–обективна възможност за преценка на професионалните качества на кандидата.

Измененията на чл.168, ал. 2 ЗСВ премахват мандата на заместниците на административните ръководители и начина на назначаването им /по предложение единствено на административния ръководител/, създават предпоставки за екипния принцип на работа, респективно на носене на отговорност.

С измененията на ЗСВ законодателят значително разширява правомощията на “Комисията по професионална етика и превенцията на корупцията” към ВСС /чл. 39 Б, ал. 1 /, респективно на комисиите, които ще се избераат в органите на съдебната власт. Същите имат законова възможност да извършват проверки относно нарушенията на Етичния кодекс, включително и чрез взаимодействие с други компетентни органи. Значителна тежест се предава на становището на тези комисии при кариерното израстване на магистрата, при проверка на различни сигнали и разрешаване на конфликти между магистрати.

С чл. 196 ЗСВ се регламентират двата случая на провеждане на атестация на магистратите – при придобиване статут на несменяемост и периодична атестация на всеки четири години, считано от влизане в сила на закона /параграф 129/. За разлика от предишната редакция на чл. 196 ЗСВ атестация няма да се провежда при повишаване в длъжност, ранг или при избор на административна длъжност, а ще се вземат предвид резултатите от периодичните атестации. Това законодателно решение ще даде възможност за по-голяма оперативност и бързина на кадровият орган на съдебната система при преназначаване на магистрати на различни длъжности, при повишаването им в длъжност и ранг, а от друга страна ще представлява стимул за магистратите за постоянство в тяхната работа и стремеж към усъвършенстване и професионално развитие.

Внимание заслужава и промяната в чл. 244 ЗСВ. Съдебни помощници ще се назначават в различните органи вече не според ранга на съответния съд, а според натовареността. Така на практика се дава възможност съдебни помощници да бъдат назначени и в районните съдилища, които са с по-висока натовареност.

Подкрепа заслужава и изменението на чл. 358 А от ЗСВ, с което се дава възможност за поощряване и на съдебни служители.

През годината много се изговори и писа по темата за допускане до класифицирана информация на членовете на ВСС, както и по повод на създаването на специализираните съдилища. За нуждата и ползата от тях

считам, че времето най –добре ще покаже, но че това ще доведе до нови, много по–големи разходи за бюджета на съдебната власт – това е неизбежно.

Предстои обаче приемането на редица подзаконовни нормативни актове по приложението на направените изменения в ЗСВ и от тяхното качество безспорно ще зависят резултатите от действието и приложението на закона.

VII. ПО ПРАВОПРИЛОЖЕНИЕТО НА НЯКОИ ТЕКСТОВЕ ОТ ВЛЕЗЛИТЕ В СИЛА ИЗМЕНЕНИЯ В МАТЕРИАЛНИТЕ И ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ЗАКОНИ

Постигането на справедлив, бърз и ефективен процес е предпоставка за повишаване нивото на общественото доверие към съдебната власт. Законодателните промени в НК, НПК и ГПК са положителни стъпки, въпреки че е различна степента на положителната оценка за ефекта от тяхното прилагане. По отношение на ГПК е все още рано да се направи такава оценка от мониторинга, а по отношение на НПК се наблюдават изводи за неефективност на някои от процесуалните институти. Затова е **не само необходимо, но и задължително да се направи анализ и оценка** за въздействието на промените в процесуалните закони, с оглед тяхното правоприложение в практиката.

1. Наказателни дела /НК и НПК/

Отчетната 2010 година не мина и без промени в двата основни нормативни акта – НК и НПК, отнасящи се до правораздаването по наказателните дела.

Поставените проблеми през предходните години и описани в предишните отчетни доклад **за справедливостта на наказанието наложено при условията на чл. 58 А във вр. с чл. 55 НК /задължително под минимума/ при осъдителните присъди постановявани при проведено съкратено съдебно следствие /по чл. 371 т.2 НПК и свързаната индивидуализация на наказанието по чл. 373, ал. 2 НПК/ намериха законодателно решение в измененията на НК с ДВ бр. 26/2010 година.**

Промените в чл. 58 А, ал. 1 НК са в съответствие с основните цели на НК /чл. 1, ал. 1 НК/, с целите на индивидуалната и генералната превенция на наказанията /чл. 36 НК/ и общият принцип за налагане на наказание, съответно на извършеното престъпление и в тази връзка следва да бъдат подкрепени. С действащата вече норма на чл. 58 А, ал. 1 НК се дава възможност на решаващият съд, при проведено съкратено съдебно следствие, да индивидуализира наказанието съобразно общите принципи и правила /чл. 54 и следващите от НК/, като по този начин **за всяко престъпление независимо, че производството е проведено по особен процесуален ред, да се налага съответно и**

справедливо наказание. От друга страна, чрез задължителната редукция към намаляване с една трета, деецът ползва привилегията на по-леко наказание за изтърпяване, поради проявената критичност към извършеното деяние, направеното самопризнание и не на последно място по значение, поради реализираната процесуална икономия.

Критиките към казуистичния подход в чл. 78 А, ал. 6 НК /след измененията ал.7/ за изброяване на случаите, когато не се прилагат правилата за освобождаване от наказателна отговорност и проблемите при съобразяването с тези отрицателни предпоставки /най-вече за множеството престъпления/ **не намериха отговор** при тези законодателни промени макар, че отново беше променена тази норма и **този въпрос остава открит.**

Увеличеният абсолютен минимум на предвиденото административно наказание от 500 на 1000 лв. е в съответствие с инфлационните процеси в страната и с разширеното приложно поле на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Все в тази насока обаче **логично и полезно ще е да се завиши и абсолютният максимум от 5 000 на 10 000 лв.,** за да се даде по-голяма свобода на съда при индивидуализация на наказанията, в съответствие с тежестта на извършеното и с имотното състояние на дееца.

Създадената нова ал. 6 на чл. 78 А от НК дава възможност да бъдат освобождавани от наказателна отговорност с налагане на административно наказание и непълнолетните. На фона на колебанията на законодателя през годините /многократно беше променян чл.78 А от НК в частта за приложението на непълнолетните/, **това законодателно решение е справедливо.** При старата редакция на чл. 78 А от НК извън случаите на чл. 61 НК непълнолетните извършители на престъпления бяха поставени в по-неблагоприятно положение, тъй като налагането макар и на минимално наказание ги третираше като осъждани за престъпления по НК, за разлика от пълнолетните извършители, които при освобождаване от наказателна отговорност и налагане на административно наказание, не се третираха като осъждани за престъпление с наложено наказание по НК.

Измененията на чл. 250 А–Е от ЗЕС с ДВ бр. 17/2010г. в сила от 10.05.2010г. наложиха защита на реда за придобиване, съхранение и използване на трафични данни. С измененията на НК в чл. 171 А от НК бе криминализирано всяко едно деяние, свързано с противозаконното придобиване, разкриване и разпространяване на трафични данни, придобити по ЗЕС. По този

начин се защитава реда за придобиване и използване на трафични данни и се гарантират и защитават правата на гражданите от неправомерно и нерегламентирано използване на трафични данни.

С измененията на НК се завишиха и наказанията на част от престъпленията от особена част на НК, които са с изключително висока степен на обществена опасност и са широко разпространени в днешните икономически условия – чл. 131 НК, чл. 142 НК, чл. 142 А от НК, чл. 144 НК, чл. 150 НК, чл. 206 НК, чл. 313 НК, чл. 339 НК.

Чрез въвеждането на абсолютен минимум от наказание лишаване от свобода ще се избегне възможността за заобикаляне приложението на чл. 68 НК на ефективни наказания лишаване от свобода /с приложението на чл. 55 НК/ за тежки престъпления и такива с висока степен на обществена опасност, често пъти извършени и при условията на общ рецидив. **Увеличеният максимум на наказанията** освен, че дава възможност за налагане на по-тежки наказания, превръща редица престъпления в тежки по смисъла на чл. 93 т. 7 НК, което разширява възможността за вземане МН “Задържане под стража”, за използване на редица способности за събиране на доказателства / чрез трафични данни по чл. 250 А от ЗЕС, по ЗСРС /.

Въвеждането на минимални наказания лишаване от свобода, увеличаването на абсолютния минимум и максимума безспорно ще доведе до налагането на по-тежки наказания и завишаване на наказателната репресия спрямо извършителите на престъпления, каквото е и очакването на обществото.

Тежестта на предвидените санкции обаче не са достатъчна предпоставка за намаляване на престъпността. За да има ефект законодателната идея за превенцията на престъпността е необходима още висока разкриваемост на извършените престъпления, бърз и ефективен съдебен процес, наказуемост и неотвратимост на наказанията.

Измененията в материалния закон /НК/ налагат промяна и в процесуалния закон /НПК/. Последният има функция да осигури правилното приложение на материално–правните норми и реализацията на наказателната отговорност.

През 2010г. с ДВ бр. 32/2010 година беше направено поредното девето изменение на НПК.

С цел постигане на бързина при наказателното правораздаване беше въведена фигурата на резервния защитник. Преценката дали да се назначи резервен защитник за определено наказателно производство остава правомощие

на органа, ръководещ процеса на определен стадий /прокурора или съда/ – чл. 94, ал. 4 НПК. За да се продължи защитата в наказателния процес от резервния защитник е необходимо да са налице предпоставките на чл. 94, ал. 6 НПК. Една от тях е упълномощения защитник да не се явява по неуважителни причини. Практиката в съдебния район за последните години показва, че неявяването на упълномощен защитник е почти винаги по уважителни причини, или поне се предава вид, че причините за неявяване са уважителни. При тези хипотези е невъзможно продължаване на наказателното производство с резервния защитник без съгласието на подсъдимия.

Остава открит и въпросът, когато в първо заседание подсъдимият се яви без упълномощен адвокат и направи процесуално изявление, че не е успял да си упълномощи адвокат, а това ще направи за следващото съдебно заседание. Резултатът е отлагане на делото.

Следователно с въведената фигура на резервния защитник ще има възможност да се ограничат злоупотребите с правото на защита и отлаганията на делата, но не и да се избегнат напълно предвид неотменимото право на адвокатска защита от адвокат, упълномощен от подсъдимия. Институтът на резервния защитник следва да се прилага много внимателно и прецизно за да не става повод за отмяна на крайния съдебен акт.

С измененията на НПК се въведе съществена промяна в доказването на обвиненията – доказателствата, доказателствените средства и способите за събиране и проверка на доказателства.

Предадена беше значителна тежест на стойността на определени доказателства, установени с доказателствени средства и способности за събиране на доказателства, като разпит на свидетел с тайна самоличност и от служител под прикритие /чл. 124 НПК/, използване на Специални разузнавателни средства /177, ал. 1 НПК/, прочитане показания на свидетел, дадени пред орган на досъдебното производство /чл. 281, ал. 8 НПК/, прочитане обяснения на обвиняем, дадени пред орган на досъдебното производство /чл. 271, ал. 4 НПК/. Всички тези способности за събиране и проверка на доказателства сами по себе си не могат да бъдат единствено основание за постановяване на осъдителна присъда. **Не съществува процесуална пречка обаче да бъде постановена осъдителна присъда въз основа на доказателства, установени с два или повече от посочените способа.** И точно това законодателно решение значително улеснява органите на досъдебното производство при доказване на обвиненията. В никакъв случай обаче **не отпадат правомощията на съда да извършва цялостна преценка на**

доказателствения материал, да преценява събраните доказателства по отделно и в тяхната съвкупност /в това число посочените и представените в хода на съдебното следствие от защитата/. В тази връзка **не отпадат и задълженията на органите на досъдебното производство за обективно, всестранно и пълно изясняване на фактическата обстановка**. Недопустимо ще бъде допускането на дефицит на доказателства, позовавайки се само на два от посочените по по–горе способа за събиране на доказателства .

Въведените три дневни срокове и на досъдебното производство за призоваване на участниците в наказателното производство преди съответното процесуално действие / чл. 219, ал. 5 НПК, чл. 227, ал. 3 НПК / са в съответствие с правото на защита и дават възможност за ефективна защита. Те в никакъв случай няма да забавят движението на наказателния процес и тази промяна може да се разгледа като една гаранция за правата на участниците в процеса.

С новата редакция на чл. 227, ал. 2 НПК значително се облекчава предявяването на разследването на досъдебното производство и се ускорява движението на наказателното производство. Необходимо е обаче изрично разясняване от страна на органите на досъдебното производство /както за всички останали процесуални права/ за правото на участниците в процеса да поискат призоваване при предявяването на разследването.

Измененията на чл. 249, ал. 3 НПК дават възможност за въззивен контрол на разпорежданията за прекратяване на съдебното производство от съдията докладчик. Поради пропуск или съзнателно, не беше променен чл. 288 НПК и определенията на съда, с които се прекратява съдебното производство в съдебно заседание не подлежат на въззивен контрол. С оглед задълженията на съдията докладчик на разпоредително заседание /чл. 248, чл. 249 НПК/ и с оглед процесуална икономия **този законодателен пропуск не следва да се използва от съда за заобикаляне на въззивния контрол**.

Внимание заслужава и новата редакция на чл. 287 НПК относно правомощията на прокурора за изменение на обвинението в съдебно заседание. При предишната редакция, поради липса на процесуална възможност, се стигаше до парадокса до постановяване на присъди и предпочитане на по–леката наказателна отговорност, макар събраните в хода на съдебното следствие доказателства да сочеха извършването на по– тежко наказуемо престъпление.

Новата редакция на чл. 287, ал. 1 НПК дава безусловна възможност на прокурора за реакция в съдебно заседание и за изменение на първоначалното обвинение.

С отмяната на чл. 369 А от НПК на практика отпаднаха ограниченията при извършени определени престъпления делото да се разгледа по реда на съкратено съдебно следствие. Това законодателно решение следва да се разглежда във връзка с промяната в чл. 58 А от НК. Отпадането на задължението на съда да налага наказание при условията на чл. 55 НК при съкратено съдебно следствие логично води и до липсата на необходимост от ограничаване провеждането на съкратено съдебно следствие за определени тежки престъпления с висока степен на обществена опасност. От друга страна при липса на спор за извършено престъпление не следва да се ограничават възможностите за процесуална икономия и разглеждане на делото по облекчен процесуален ред, какъвто е съкратеното съдебно следствие.

Голяма част от измененията на НПК на практика не са прилагани през отчетната година и ефектът от тях ще бъде по-осезателен през следващия период.

Като обобщение на всичко казано дотук, **становището е**, че е **необходимо провеждане на нова наказателна политика** – нов, съвременен НК, промени в НПК по посока на отстраняване на прекаления формализъм, въвеждане на механизми за повишаване на процесуалната дисциплина на участниците в делото и възстановяване на баланса в способите за защита интересите на подсъдим, жертва на престъплението и държавата.

2. Граждански дела /ГПК/

Важна крачка към усъвършенстване на гражданското съдопроизводство и синхронизирането му с Европейското законодателство бе направена с приемането през месец юли 2007г. на новия Граждански процесуален кодекс /ГПК/–ДВ бр. 59/20.07.2007г. – в сила от 01.03.2008г. Прилагането на сравнително новия закон и някои не особено удачни законодателни решения неминуемо доведоха и **до спорове, и до проблеми в правораздаването.**

Идеите за промени в законодателството по отношение на граждански и търговски дела, гледани в окръжен съд, са в следните насоки:

а/ По отношение на търговските дела

– И през 2010г. се констатира голямо забавяне при процедурата на двойна размяна на книжа между страните по търговски дела /проблем, поставен и през предходната година/. Предложението ни в тази връзка е да се направят **законодателни промени, при които да отпадне двойната размяна на книжа по**

чл. 372 и чл. 373 ГПК. Търговските дела са свързани с големи имуществени интереси и забавянето на разглеждането на делата не е в интерес на стопанския оборот. Още повече, че вече е в сила промяната относно преклузията за сочене на доказателства при размяната на книгата.

– да се уреди въпросът, **след като е извършена размяна на книга при заведен частичен иск, следва ли да се извършва такава размяна на книга и при завеждане на иска за остатъка от претендираното вземане.**

– Съгласно чл.613а ТЗ постановените от окръжните съдилища решения по посочените текстове от ТЗ, подлежат на обжалване по общия ред на ГПК – в двуседмичен срок пред съответния апелативен съд, а съгласно чл. 633 ТЗ решенията по чл.630 и чл.632, както и решението, с което се отхвърля молбата, подлежат на обжалване в 7 – дневен срок от вписването в търговския регистър, респективно от датата на съобщението. **Налице е противоречие относно срока на обжалване, което следва в проекта на законодателна промяна да отпадне. Същото се отнася и за предвидения срок за обжалване по чл.613а, ал.3 ТЗ.**

– Да бъде посочено изрично **за всеки акт на съда по несъстоятелност** в различните фази на производството, **кога подлежи на вписване и обявяване в търговския регистър.**

– В практиката на ОС Стара Загора бе констатирано, **че се увеличава броят на производствата, инициирани по молба на длъжника и не следва по този ред съдът да се произнася незабавно в закрито заседание,** а следва както и при състезателното производство, **съдът да има възможност да назначи икономическа експертиза и да събере необходимите доказателства,** за да се прецени, дали по отношение на съответния търговец, са налице предпоставките за откриване на производство по несъстоятелност. Считаме, че експертизата е необходима, за да се изясни финансовото състояние на длъжника, както и да се установят по счетоводни данни всички кредитори на длъжника, които съгласно чл.629б ТЗ да бъдат задължени да предплатят начални разноски за производство по несъстоятелност. Процентът на дела, образувани по молба на длъжника, е много по – висок от тези, образувани по молба на кредитора.

– Много често възникват **проблеми във връзка с разноските по производствата по несъстоятелност.** Налице са дела, по които длъжникът е обявен в несъстоятелност и следва да се водят отменителни иски, като кредиторите не заплащат разноски за воденето на тези иски. В такъв случай **следва ли,** когато кредиторите не желаят да приключи производството по

несъстоятелност и желаят да се водят отменителни иски, а не заплащат разноски, да се приложи разпоредбата на чл.632, ал.5 ТЗ, като преди това съдът е указал да предплатят разноски по реда на чл.629б ТЗ.

– Следва да се усъвършенстват правилата за продажбата чрез пряко договаряне по реда на чл.718 ТЗ, като се създаде по – добра уредба по реда и начина на извършване на тази продажба.

б/ По отношение на гражданските дела

– Включване на нова Глава 26а или 27а “Осиновяване” в Част “Особени иски производства” на новия ГПК във връзка с кратките 14 – дневни срокове по чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК.

– Изрично записване в Глава 25 “Бързо производство” в чл.310, т.5 ГПК и на делата за осиновяване и за поставяне под запрещение във връзка с чл.97, ал.1 и чл.98, ал.2 от новия СК.

– Осигуряване на служебни повереници – адвокати по ЗПП на лицата, за които се иска поставяне под запрещение.

– Съкращаване на срока по чл. 28, ал.2 от ЗОПДИППД от 3 месеца на 1 месец от публикацията в Държавен вестник.

– Промяна в т.3 и т.9 и включване на ДТ за инцидентния установителен иск в Тарифата за ДТ, които се събират от съдилищата по ГПК

– Включване на процесуалната норма от чл. 114 б”в” изр.3 от материалния Закон за собствеността в съответните процесуални норми на чл.129 ГПК с нови ал.7 или с ново изр.2 на чл.130 ГПК, както и в съответните норми на ПАРОВАС и Правилника за вписванията.

С оглед **необходимостта от конкретни идеи за промени** в гражданското законодателство, следва **кратък анализ на проблемите**, констатирани в годишните отчетни доклади **на районните съдилища** в региона, относно новия ГПК и правоприлагането му в практиката.

2.1. По отношение на призоваване и връчване на съдебните книжа

През 2010г. **останаха неразрешени проблемите при прилагането на чл.40, ал.2 и чл.41, ал.2 от ГПК** в случаите, когато на ответника веднъж е връчен препис от исковата молба, но не може да бъде призован за първото открито съдебно заседание. В тези случаи съдът не може да счете призовката за връчена, тъй като в

утвърдения от МП образец на съобщение за връчване на препис от искова молба и подаване на писмен отговор /Приложение № 7 към чл.2, т.7 от Наредба № 7 от 22.02.2008г. за утвърждаване на образците на книжа, свързани с връчването по ГПК/ **липсва предупреждение за последиците по чл.40, ал.2 и чл.41, ал.2 от ГПК.**

Констатираните затруднения през отчетната година, а и през предходните години, относно връчването на призовки, съобщения, съдебни книжа, преписи от съдебни актове на основание чл. 8, ал. 3 ГПК, чл. 7, ал. 2 ГПК и указанията във формуляра на заповедта за изпълнение дават основание **да се направи предложение за промяна в действащото законодателство** с цел бързина, ефективност, спестяване на финансови средства за изготвяне на преписи и икономия на труд от страна на съдебни деловодители и призовкари.

В тази насока ще бъде удачно да се промени чрез **разширяване на приложното поле на чл. 42, ал. 4 ГПК – връчване на съобщения и книжа по електронен път** на посочен от страната електронен адрес. По този начин редица проблеми, свързани с призоваването и връчването на съдебни книжа, посочени по-горе ще отпаднат. И ако все още на този етап не е подходящо и целесъобразно да се задължават всички страни да посочват електронен адрес, то няма никаква пречка това да стане задължително за всички юридически лица и особено за търговците. Чрез разширеното приложно поле на чл. 42, ал. 4 ГПК ще се даде процесуална възможност на съда да използва и този начин на връчване, без да се изисква съгласието на страната по делото.

С ДВ бр. 100/2010г. бяха приети редица изменения в действащият от 01.03.2008г. ГПК. Една част от тези изменения дадоха отговор на поставени въпроси и проблеми в предишни доклади.

В края на 2010г. беше изменена разпоредбата на чл.48 от ГПК относно **реда за връчване чрез публично обявление**, като отпадна откритото заседание и удачно е предвидено публикуване в ДВ на съобщение за заведеното дело. **Не е указан обаче срокът**, в който ответникът следва да се яви, за да получи книгата, като липсва и препращане към чл.47, ал.2 ГПК.

2.2 По отношение на предявяване на иска /последици от неподаването на отговор/

Като не особено удачно може да бъде оценено изменението в разпоредбата на **чл.133 ГПК, с което на практика отпада задължението на ответника в срока**

за отговор на исковата молба да посочи доказателства, като представи писмените. Посочената промяна неминуемо ще доведе до забавяне на първоинстанционното производство, тъй като посочването и представянето на доказателствата ще се изнесе в първото по делото заседание. Този извод се налага и от изменената разпоредба на чл.146, ал.3 ГПК, предвиждаща преклудирание на доказателствените искания едва след първото по делото заседание. Това до голяма степен обезсмисля дългия едномесечен срок за размяна на книжа и подготвителното заседание по чл.140 ГПК.

2.3 По отношение на делата по чл.310ГПК “Бързо производство”

С изменението на нормите за Бързото производство в чл.310 ГПК до голяма степен се разрешават практическите проблеми, които възникваха при съединяване с една искова молба на исковете, посочени в чл.310 ГПК, с искове, подлежащи на разглеждане по общия ред. Преди изменението се налагаше разделяне на делото, а занапред съединените искове ще се разглеждат по общия ред. Посоченото изменение обаче поставя въпроса за необходимостта от уреждането на бързото производство като особено исково производство, доколкото прилагането на особения процесуален ред ще се определя не от предмета на делото, а от волята на ищеца.

2.4 По отношение Обеспечителните производства

Положителна е промяната в реда за обжалване на определенията, с които е отказано обезпечение на иска – чл.396, ал.2 ГПК. С новата уредба преди всичко ще се запази едностранния характер на обезпечителното производство до допускане на обезпечението от въззивния съд и ще се осуети възможността длъжникът да попречи на реализирането на обезпечителната мярка. Освен това въведеният касационен контрол в обезпечителното производство, ще уеднакви сега съществуващата противоречива практика на второинстанционните съдилища в обезпечителния процес.

2.5 По отношение на Заповедното производство

Заповедното производство беше въведено с ГПК /в сила от 01.03.2008г./. Това производство е част от изпълнителния процес. Производства от типа на Заповедното производство са познати на законодателствата на държавите – членки на ЕС като Франция, Испания, Германия, Австрия и др. Целта му е да се издаде изпълнително основание за неоспорено вземане.

В Годишния отчетен доклад за 2009г. много детайлно бяха разгледани проблемите в този нов вид производство, **затова тази година по –накратко ще се спра на направените законодателни промени** по отношение на Заповедното производство, **както и на констатираните проблеми**, след натрупана близо двегодишна практика в съвместната работа на районните съдилища и ОС Стара Загора.

С измененията в чл.413, ал.2 и чл.418, ал.4 ГПК **отпаднаха неяснотите относно връчването на препис от частната жалба против разпореждането, с което се отхвърля заявлението за издаване на заповед за изпълнение**. Като се предвиди, че препис от частната жалба не се връчва на длъжника, се обезпечи едностранния характер на заповедното производство до издаването на заповед за изпълнение от второинстанционния съд. На практика в тези случаи въззивният съд не издава заповед за изпълнение, а връща делото за издаване на такава заповед от районния съд. С оглед на това се поставя въпросът дали при новото разглеждане на заявлението е допустимо районният съд да го отхвърли изцяло или отчасти на друго от основанията по чл.411, ал.2 от ГПК.

В тази връзка съвсем накратко ще отбележа, че “Заповедното производство” беше предмет на проверката, извършена в края на 2010г. от ОС Стара Загора в районните съдилища.

Становището на съдиите от ОС Стара Загора е, че при новото разглеждане на заявлението не е допустимо районният съд да го отхвърля изцяло или отчасти на друго от основанията по чл.411, ал.2 ГПК. Районният съд единствено изготвя заповедта за изпълнение по утвърдения образец – чл.425, ал.1 ГПК.

Остава неразрешен и въпросът, **как следва да се постъпи, когато след издаване на заповедта за изпълнение, се установи липса на абсолютна процесуална предпоставка, водеща до недопустимост на произнасянето на съда по заявлението**. Чести са случаите, при които едва при връчване на издадената заповед се установява, че длъжникът е починал преди подаване на заявлението, или има постоянен адрес извън района на сезирания съд. **Практиката е противоречива относно това дали в посочените случаи съдът, издал заповедта, може сам да я обезсили, като прекрати производството или изпрати делото на надлежния съд.**

Тук е моментът да обърна внимание **на още един проблем в “Заповедното производство”, касаещ ОС Стара Загора като въззивна инстанция:** при

обжалване на разпореждането, с което е отказано издаването на заповед за изпълнение, в какъв размер държавна такса следва да се събира.

При противоречивата практика на ВКС, според **съдиите от ОС Стара Загора** трябва да бъде подкрепено становище в практиката, **че при всички случаи, при обжалването разпореждането на съда, с което се отказва заповед за изпълнение, се дължи пропорционалната такса по чл.18 от Тарифата за държавни такси.**

2.6 По отношение на СК

През 2010 г. беше извършено **законодателно изменение в разпоредбата на чл.21, ал.4 СК, като се уточни, че става въпрос не за по-голям принос, а за липса на съвместен принос на единия съпруг.** По този начин беше отстранено създаденото с първоначалната редакция смесване на претенцията за липса на съвместен принос с уредената в чл.29, ал.3 СК претенция за значително по-голям принос.

Отстранен е и законодателният пропуск да се уреди съществуващата в отменения СК **процедура за предоставяне на информация за произхода на осиновения – чл.105 СК.**

Изрично в чл.127а СК е **уредено разрешаването на спор при разногласие между родители за пътуване на дете в чужбина**, като делото вече не подлежи на разглеждане по реда на бързото производство. Очевидно разглеждането на спора ще става по общия исков ред, като прави впечатления особената подсъдност – спорът се решава от районния съд по настоящия адрес на детето. Възниква въпросът, ако настоящият адрес на детето е в чужбина, кой районен съд ще е местно компетентен да разгледа спора. Проблеми в практиката може да породи и предвиденото изслушване от съда на другия родител. Последният има качеството на ответник в производството и като такъв няма пречка за вземе становище по предявения иск. Независимо от това законодателят е предвидил и задължителното му изслушване от съда, освен ако не се яви без уважителни причини, с което се създават условия за отлагане на делата от недобросъвестни ответници. В чл.127а, ал.4 СК е предвидена възможност за допускане на предварително изпълнение на решението, но съществува реална опасност при уважаване на иска, до евентуалното му отхвърляне от въззивната инстанция, детето вече да е напуснало пределите на страната.

С измененията в СК отново не беше изяснено съдържанието на използваното в разпоредбата на чл.137, ал.1 СК понятие “лица, на които са възложени грижи за детето” и отношението му с използваното в ЗЗДетето и в чл.143, ал.3 СК понятие “настаняване извън семейството”. Такова настаняване по реда на ЗЗДетето може да стане само с решение на съда, като правата на лицата, при които се настанява детето, са уредени в чл.137, ал.3 СК. Що се отнася до временното настаняване по административен ред по ЗЗДетето, тази хипотеза е уредена в чл.137, ал.5 СК. Следователно лицата, визирани в чл.137, ал.2, вр. с ал.1 СК, могат да бъдат единствено такива, които фактически полагат грижи за детето, без да е извършено настаняване по реда на ЗЗДетето, т.е. без да е налице “възлагане”. Този извод обаче влиза в противоречие с общото правило на чл.137, ал.1 СК, целящо да обхване всички случаи на “заместваща грижа”, както е озаглавена цялата разпоредба.

В разпоредбата на чл.143, ал.3 СК е предвидено, че родителите дължат издръжка и когато детето е настанено извън семейството. Интересен е въпросът по–какъв начин детето ще защити правото си на издръжка, ако родителите не изпълняват доброволно задължението за издръжка. Лицата, упражняващи заместваща грижа, не са овластени да извършват правни действия за защита на личните права на детето, каквото е и правото на издръжка /чл.137, ал.4 СК/. Следователно тези лица няма да могат да представляват детето или да му оказват попечителско съдействие за предявяване на иск за издръжка против родителя, който не дава такава.

2.7 По отношение на Закон за закрила на детето

Необходимо е да се отстрани законодателната неяснота относно подсъдността на делата за настаняване извън семейството. Разпоредбата на чл.27, ал.2 ЗЗДетето предвижда, че когато е извършено настаняване извън семейството по административен ред, искането за настаняване следва да бъде направено от дирекция “Социално подпомагане” до районния съд по настоящия адрес първо на детето – при спешни мерки и второ на родителите – във всички останали случаи. От друга страна разпоредбата на чл.28, ал.1 ЗЗДетето предвижда, че исканията за настаняване на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство, социални услуги – резидентен тип и в специализирана институция са подсъдни на районния съд по настоящия адрес на детето. Тълкуването на тази норма във връзка с нормата на чл.27, ал.2 ЗЗДетето налага извода, че подсъдността по чл.28, ал.1 ЗЗДетето се отнася за всички случаи на настаняване, когато искането не изхожда от дирекция “Социално подпомагане”. В практиката обаче са налице

множество случаи, в които съдът по настоящия адрес на родителите изпраща дело, образувано по искане на дирекция "Социално подпомагане", на съда по настоящия адрес на детето, позовавайки се на чл.28, ал.1 ЗЗДетето. По този начин делата по ЗЗДетето се съсредоточават изключително в съдилища, в чиито райони има значителен брой специализирани институции, като призоваването на родителите в други, често отдалечени, населени места е затруднено. **С оглед на това е удачно местната подсъдност на делата за настаняване извън семейството да се обвърже с адреса на родителите.**

2.8 По ЗЗДНасилие

Считам, че измененията извършени от Законодателя, в ЗЗДН значително улесняват работата на съда. Със същите **бе премахната съществуващата колизия между чл.2 и чл.3 от Закона, като изрично в нормата на чл.3 бе разширен кръгът на лицата, които имат право да търсят защита по този закон,** което вече съответства на легалното определение за домашно насилие, дадено в чл.2 ЗЗДН. **Радикална и в правилна посока е и промяната на чл.4, ал.2 от ЗЗДН.** При сегашната редакция на ЗЗДН, пострадалото лице и лицата по чл.8 от ЗЗДН, във всички случаи следва да сезират съда, а когато има данни за опасност за живота или здравето на пострадалото лице, то може да подаде молба до органите на МВР за предприемане на мерки, съгласно Закона за МВР, като последното обаче не е задължително.

Положителните резултати в края на годината са добра база за следващата година в подобряване срочността и качеството на постановените съдебни актове. В тази връзка бих искал най-сърдечно да благодаря на всички съдии и служители за положените усилия, професионализъм и всеотдайност, с които доказаха на обществото, че съдът е справедлив и безпристрастен – гарант за правата на гражданите и обществения интерес. Като пожелавам здраве на вас и вашите семейства вярвам, че и през 2011 год. ще работим така, че да утвърдим образа на съдилищата от Старозагорски съдебен район като стабилни, отговорни и високо професионални институции, чиито водещи приоритети са утвърждаването върховенството на закона в съчетание със бърз, справедлив и ефективен съдопроизводствен процес.

Административен ръководител

Председател

на Окръжен съд-Стара Загора:

/Тоньо Тонев/